

UCHWAŁA NR III/22/14

RADY MIASTA PIOTRKOWA TRYBUNALSKIEGO

z dnia 22 grudnia 2014r.

**w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą
„Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 645, poz. 594, 1318, z 2014r. poz. 379, poz. 1072) oraz art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712, Nr 157 poz. 1241, z 2011r. Nr 279 poz. 1644, z 2012r. poz. 1237, z 2013r. poz. 714, z 2014r. poz. 379 i poz. 1146) Rada Miasta uchwała, co następuje:

§1.

Przyjmuje się program rozwoju pod nazwą „Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Piotrkowa Trybunalskiego

§3.

Traci moc Uchwała Nr XVI/249/07 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju miasta Piotrkowa Trybunalskiego do 2017” roku oraz Uchwała Nr XXXII/544/08 z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XVI/249/07 Rady Miasta z dnia 28 listopada 2007r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju miasta Piotrkowa Trybunalskiego do 2017”.

§4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA

Marian Błaszczyński

PROGRAM ROZWOJU

STRATEGIA
ROZWOJU MIASTA
PIOTRKÓW TRYBUNALSKI
2020

Fot. Michał Szelest

Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego

Listopad 2014r.

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	2
II.	Diagnoza stanu obecnego.....	3
II.1.	Położenie miasta w regionie i województwie	3
II.2.	Środowisko przyrodnicze.....	3
II.3.	Środowisko kulturowe.....	6
II.4.	Demografia	7
II.5.	Rynek pracy	12
II.6.	System edukacji	18
II.7.	Bezpieczeństwo publiczne.....	21
II.8.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	24
II.9.	Turystyka i sport	25
II.10.	Integracja społeczna	27
II.11.	Gospodarka mieszkaniowa.....	28
II.12.	Układ komunikacyjny i transport.....	29
II.13.	Infrastruktura techniczna	31
II.14.	Gospodarka	34
II.15.	Finanse i majątek miasta	37
II.16.	Inwestycje miejskie.....	41
II.17.	Ochrona środowiska	42
III.	Uwarunkowania wynikające z czynników zewnętrznych	45
IV.	Uwarunkowania wynikające z czynników wewnętrznych	56
V.	Analiza SWOT.....	61
VI.	Strategiczne wyzwania rozwojowe.....	70
VII.	Wizja rozwoju miasta.....	72
VIII.	Cele rozwoju miasta.....	73
IX.	Realizacja i monitoring Strategii	83
X.	Potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii	87
XI.	Słownik pojęć	88
XII.	Spis tabel.....	89
XIII.	Spis wykresów.....	91
XIV.	Spis rysunków	93
XV.	Literatura	94

I. WPROWADZENIE

Zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, w szczególności nowy okres programowania Unii Europejskiej - wpłynęły na zmiany dokumentów strategicznych na szczeblach krajowych i wojewódzkich. Mając na uwadze powyższe, Miasto Piotrków Trybunalski przystąpiło do aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta, dostosowując ją do dokumentów wyższego szczebla, rozszerzając horyzont czasowy do 2020 roku.

Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020 jest dokumentem określającym główne kierunki zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego w dłuższym okresie czasu. Określa najogólniejszą wizję miasta w przyszłości - jego pożądany obraz, do którego zmierzamy. Dla jej realizacji wytyczono trzy zasadnicze cele strategiczne rozwoju Miasta.

Prace nad Strategią rozpoczęły się w 4 października 2013 roku powołaniem przez Prezydenta Miasta Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020 w skład którego weszli przedstawiciele Regionalnej Izby Gospodarczej, środowiska naukowego piotrkowskich uczelni, organizacji pozarządowych oraz jednostek i instytucji miejskich. Całość procesu opracowywania Strategii koordynowało Biuro Planowania Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Przygotowanie Strategii poprzedziła szczegółowa diagnoza sytuacji gospodarczo – społecznej, w oparciu o dane z 2012 i częściowo z 2013 roku.

W okresie od 20.01 - 14.02.2014r. wśród mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego przeprowadzona została ankieta, mająca na celu poznanie ich opinii, zebranie uwag i wniosków. Wpłynęły 464 ankiety. 57,4% ankietowanych stanowili mężczyźni, 42,6% kobiety. Największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (35,4%), 48% ankietowanych to osoby z wykształceniem wyższym a 19,7% stanowili studenci/uczniowie. Wyniki ankiet zostały szczegółowo omówione i uwzględnione w diagnozie stanu obecnego, analizie SWOT i celach strategicznych.

Prace nad strategią toczyły się z uwzględnieniem **zasady koncentracji na realnych siłach Miasta** (wykorzystanie dogodnego położenia i tradycji historycznych oraz kapitału ludzkiego) i **zasady koncentracji na wyzwaniach najistotniejszych dla przyszłości** (wybór najważniejszych celów).

Opracowywanie programu rozwoju pn. „Strategia...” uwzględniało uspołecznienie procesu budowania strategii. Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/807/14 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 27.06.2014r., oraz z Zarządzeniem nr 288 Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 30 lipca 2014r., w dniach od 18 sierpnia 2014r. do 30 września 2014r. przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami Piotrkowa Trybunalskiego. Złożonych zostało 10 wniosków. Wszystkie zgłoszone opinie i propozycje zostały przeanalizowane pod kątem zasadności, możliwości ich realizacji i wprowadzenia do projektu programu.

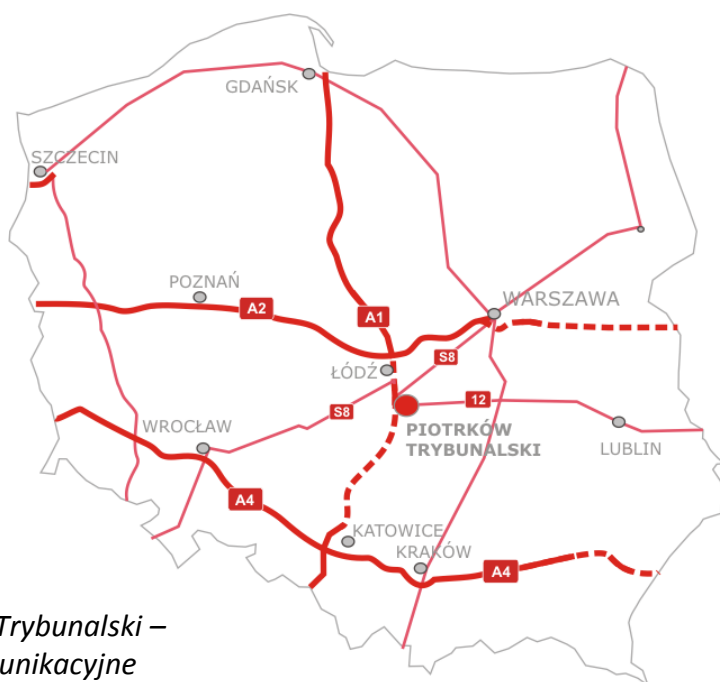
Przeprowadzona została również strategiczna ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 pkt 2. ustawy dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 1235 z późn. zm.).

W efekcie prac Zespołu, konsultacji z mieszkańcami i zebranych uwag, wypracowano główne kierunki zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego Piotrkowa Trybunalskiego do 2020 roku.

II. DIAGNOZA STANU OBECNEGO

II.1. POŁOŻENIE MIASTA W REGIONIE I WOJEWÓDZTWIE

Piotrków Trybunalski jest miastem na prawach powiatu, drugim w województwie łódzkim centrum przemysłowym, usługowym, edukacyjnym i kulturalnym. Jego powierzchnia wynosi 67,25 km². Zamieszkuje tu 76.182 (stan na 31.12.2013r.) osób. Największym atutem Piotrkowa Trybunalskiego jest jego lokalizacja, w centrum Polski, przy biegnącej wzdłuż jego zachodniej granicy autostradzie A1 oraz drodze ekspresowej S8 - wzdłuż północnej granicy miasta, przebiegających przez Miasto DK 91, DK 12 i DK 74 - stanowi siódmy co do wielkości węzeł komunikacyjny kraju. Oprócz połączeń drogowych, linii kolejowej Nr 1, atrakcyjność inwestycyjną miasta podnosi dodatkowo lokalne lotnisko z 1000 – metrowym, utwardzonym pasem startowym dla samolotów kategorii dyspozycyjnej.

Rys.1: Piotrków Trybunalski – powiązania komunikacyjne

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

II.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta to dokument o charakterze strategicznym, określający długofalową politykę władz samorządowych w zakresie gospodarki przestrzennej, determinujący procesy urbanizacyjne.

Układ funkcjonalno-przestrzenny miasta oparty jest na kontynuacji i rozwoju istniejącej struktury miasta, z uwzględnieniem przyjętego systemu ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, powiązań zewnętrznych i roli ośrodka subregionalnego. Pozwala to określić kształt i strukturę przestrzenną miasta, powiązania z systemem dróg krajowych, regionem i sąsiednimi gminami. Dla projektowanych elementów struktury miasta wyznaczono tereny o rozpoczętych procesach urbanizacyjnych lub położone w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych albo o rozpoczętym procesie urbanizacji,

niekolidujące z ochroną środowiska przyrodniczego i stwarzające relatywnie korzystne warunki dla obsługi w zakresie infrastruktury technicznej. Dla wyboru terenów rozwojowych przeznaczonych dla działalności logistycznej i gospodarczej istotne znaczenie miały powiązania z krajowym systemem dróg i układem regionalnym. W studium wyodrębniono tereny zurbanizowane oraz tereny otwarte w postaci lasów, łąk i upraw rolnych, a także wzajemne ich relacje. Przyjęto zasadę integracji terenów dolin rzek Strawy i Wierzejki, cieków Strawki i Śrutowy Dołek, zbiornika Bugaj i terenów leśnych ze strukturą zieleni miejskiej, w celu powiązania terenów zurbanizowanych, z terenami o atrakcyjnych walorach przyrodniczych i stworzenia możliwości rozwoju funkcji wypoczynku i rekreacji. Realizacji tej zasady służyć mają wyznaczone strefy zieleni urządzonej i naturalnej tworzące spójny system „zielonych korytarzy”, służących przewietrzaniu, wzdłuż obniżen dolinnych i ciągów komunikacyjnych.

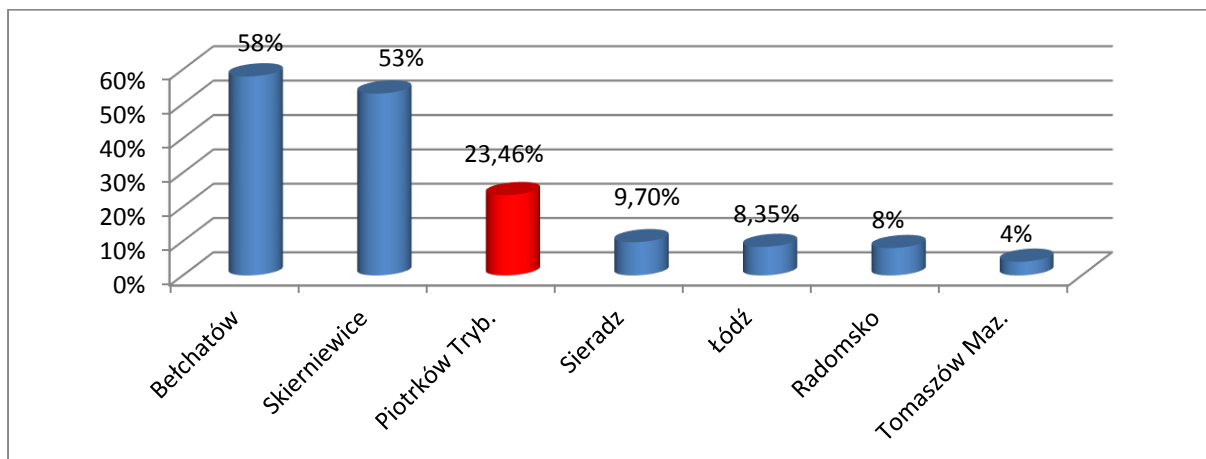
Zgodnie z zapisami Studium w strukturze funkcjonalno - przestrzennej miasta Piotrkowa Trybunalskiego można wyróżnić główne strefy funkcjonalne:

- obszar śródmieścia ze Starym Miastem,
- strefę zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej wraz z towarzyszącymi usługami, usytuowaną wokół Śródmieścia, ze wskazanymi największymi terenami rozwojowymi w części wschodniej miasta (rejon ulic Zalesickiej i Wolborskiej),
- strefę zabudowy przemysłowo-usługowej w południowo-zachodniej części miasta, opartą częściowo o istniejące zagospodarowanie,
- strefę związaną z uruchomieniem działalności gospodarczej, w tym centra logistyczne, sytuowaną wzdłuż autostrady A1 oraz drogi ekspresowej S8,
- strefę terenów otwartych rolniczych, z dolinami usytuowanymi w kierunku wschód-zachód,
- strefę dolin rzek Strawy i Wierzejki, ze zbiornikiem Bugaj, lasem Wolborskim i lasem wchodzącym w skład Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, o największych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Powierzchnia miasta wynosi 67,25 km², w tym tereny rolne stanowią 3.203 ha (co stanowi 47,6% powierzchni miasta), tereny leśne 1.432 ha (21,3% powierzchni miasta), tereny zurbanizowane – 1.970 ha (29,3% powierzchni miasta), grunty pod wodami – 94 ha (1,4% powierzchni miasta), nieużytki - 17 ha (0,3% powierzchni miasta), użytki ekologiczne – 8 ha (0,1% powierzchni miasta), tereny różne – 1 ha.

Jedną z form ochrony przyrody są obszary prawnie chronione, które na terenie miasta obejmują część Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, rezerwaty, użytki ekologiczne i pomniki przyrody (drzewa i zespoły drzew). Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem na terenie miasta jest niezmienny od 2005 r. i wynosi 14,8 %.

Wykres 1: Odsetek powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w wybranych miastach województwa łódzkiego

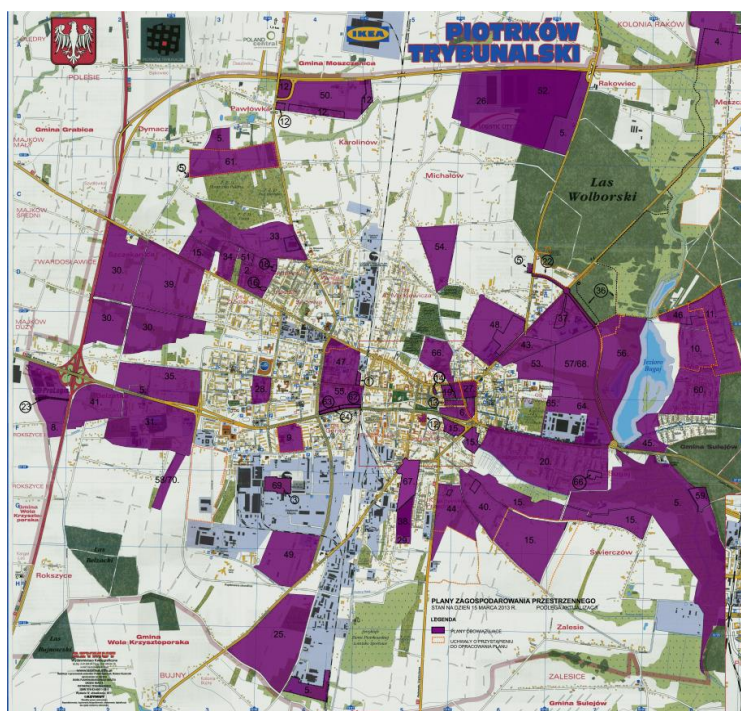

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Piotrków dobrze wypada na tle innych miast województwa łódzkiego pod względem procentu powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Jedynie Bełchatów i Skierniewice mają wyższy wskaźnik, jednak uwzględniając niemal dwukrotnie mniejszą powierzchnię tych miast (Bełchatów – 34,64 km², Skierniewice – 36,08 km²) w stosunku do Piotrkowa (67,25 km²) przewaga jest nieznaczna.

Dodatkowo stosunkowo duża powierzchnia lasów w granicach administracyjnych Piotrkowa, lotnisko i zbiornik wodny Bugaj, znacznie zaniżają procentowy wskaźnik powierzchni miasta, objętej planami miejscowymi, który dla powierzchni aktywnej osadniczo i produkcyjno-usługowej wynosi 38,25%.

Rys. 2: Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Piotrkowa Trybunalskiego

Źródło: Opracowanie własne Pracowni Planowania Przestrzennego

Według podziału geobotanicznego obszar Piotrkowa Trybunalskiego położony jest w Okręgu Łódzko-Piotrkowskim, należącym do Krainy Północnych Wysoczyzn Brzeźnych, obejmującym swym zasięgiem Wyżynę Łódzko-Piotrkowską. Sieć rzeczna w rejonie miasta należy do dwóch systemów rzecznych Wisły i Odry, a ciekі przepływające w okolicach miasta należą do systemu Luciąży. Dwa największe zbiorniki wodne - zbiornik i zalew Bugaj – zlokalizowane są we wschodniej części Piotrkowa Trybunalskiego. Zbiornik Bugaj jest największym powierzchniowo jeziorem na terenie miasta o pojemności retencyjnej 1.020.000 m³ i powierzchni lustra wody około 52 ha. Mniejszy zbiornik wód powierzchniowych – staw przepływowy o pow. 8362m², położony jest w Parku Belzackim, w dolinie ciekę Strawki.

W zachodniej części miasta położony jest Park Belzacki, będący parkiem krajobrazowym z drugiej połowy XIX w. W południowej części Piotrkowa Trybunalskiego, stosunkowo blisko centrum miasta, znajduje się Park im. Księcia Józefa Poniatowskiego, który posiada cechy ogrodów włoskich i francuskich. W samym centrum miasta położony jest Park Śródmiejski im. Jana Pawła II. W zachodniej części Piotrkowa Trybunalskiego znajduje się Park im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego z nasadzonymi klonami, kasztanowcami, grabami, lipami i świerkami.

Na terenie Piotrkowa Trybunalskiego znajdują się trzy kompleksy leśne. Przy samej granicy miasta, w jego południowo-zachodniej części położony jest Las Belzacki. Znacznie większą powierzchnię zajmuje, w północno-wschodniej części miasta, Las Wolborski oraz tylko częściowo położony w granicach miasta, w jego wschodniej części, znajdujący się na terenie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, kompleks leśny.

II.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE

W Piotrkowie Trybunalskim funkcjonuje wiele miejsc i placówek, w których mieszkańcy i turyści mogą skorzystać z oferty kultury i sztuki. Życie miasta w ostatnich latach wzbogaciło się o szereg imprez kulturalnych, które dołączyły do już od dawna istniejących. Działalność w zakresie upowszechniania kultury prowadzą:

- **Miejski Ośrodek Kultury** - którego działalność ma na celu wychowanie estetyczne młodego pokolenia oraz przygotowanie dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w tworzeniu kultury. Ma również za zadanie zaspokajanie potrzeb kulturalnych dorosłych mieszkańców naszego miasta. Z oferty Miejskiego Ośrodka Kultury w 2012 roku skorzystało około 35.000 osób.
- **Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Próchnika** z Filią Nr 1 i 2.

Tabela nr 1: *Ilość zbiorów, czytelników, wypożyczeń w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Piotrkowie Trybunalskim*

Rok	Ilość zbiorów	Ilość czytelników	Ilość wypożyczeń
2008	339.862	22.451	572.110
2009	341.978	20.749	417.671
2010	338.606	20.403	383.484
2011	336.925	19.757	398.219
2012	332.117	18.344	402.384

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

- **Muzeum** - prowadzące działalność naukowo-badawczą jak i upowszechnieniową. Liczba odwiedzających Muzeum systematycznie wzrasta – z 21.920 osób w 2008 roku do 27.427 osób w roku 2012.
- **Ośrodek Działań Artystycznych** - który w ofercie dla mieszkańców posiada koncerty, wystawy, konkursy, projekcje filmowe, prelekcje, warsztaty plastyczne dla dzieci z przedszkoli i uczniów szkół. Z oferty ODA w 2012 roku skorzystało około 9.000 osób.
- **Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. I. J. Paderewskiego** - w której rozwijane są muzyczne zdolności dzieci i młodzieży. Szkoła w roku szkolnym 2012/2013 kształciła 245 dzieci i młodzieży w grze na instrumentach. Organizuje szereg koncertów i imprez muzycznych.

Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury 76,4% badanych oceniło dobrze, działający teatr spełnia oczekiwania 50,2% ankietowanych. 74,8% osób jest zadowolona z działalności Ośrodka Działań Artystycznych. 75,4% ankietowanych uznało, że biblioteka dysponuje wystarczającym księgozbiorem. 78,4% uważa, że jest wystarczająca ilość kin.

II.4. DEMOGRAFIA

Zasoby ludzkie oraz zachodzące procesy demograficzne to jeden z ważnych czynników rozwoju społeczno – gospodarczego każdego miasta. Zachowania mieszkańców są odzwierciedleniem zmian zachodzących na terenach przez nich zamieszkałych. Z tych względów uwarunkowania demograficzne są jednymi z podstawowych czynników, wpływających na możliwości rozwojowe miast i posiadają charakter pierwotny dla wielu innych czynników stanowiących o potencjale społeczno-gospodarczym.

Mieszkańcy Piotrkowa Trybunalskiego stanowią 3,03% województwa łódzkiego. Na dzień 31.12.2013 roku Piotrków Trybunalski liczył 76.182 osoby, w porównaniu z rokiem 2012 jest o 704 mieszkańców mniej. Zjawisko to, wspólne dla wielu miast podobnej wielkości w Polsce, związane jest w dużej mierze ze zjawiskiem suburbanizacji - z osiedlaniem się mieszkańców miasta w sąsiadujących, podmiejskich gminach, ale co ważne, osoby te pracują, uczą się i spędzają wolny czas w mieście. Osiedlanie się mieszkańców miasta w podmiejskich ośrodkach jest również wynikiem rozwoju łączności i komunikacji oraz pojawienia się na masową skalę zawodów wykonywanych „na odległość” lub w domu.

Tabela 2: *Gęstość zaludnienia na dzień 31.12.2012 r. w Piotrkowie Trybunalskim*

	Piotrków Tryb.	Skierniewice	Bełchatów	Sieradz	Radomsko	Tomaszów Maz.	Łódź
Ludność na 1 km ²	1.136	1.415	1.733	852	932	1.585	2.452

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Niższa niż w większości porównywanych miast województwa łódzkiego, gęstość zaludnienia dobrze prognozuje dalszemu rozwojowi przestrzennemu i osadniczemu Piotrkowa. Należy jednak wziąć pod uwagę, że nie bez wpływu na ten wskaźnik pozostaje duża powierzchnia terenów leśnych, zbiornika Bugaj i lotniska, ogródków działkowych, czyli obszarów nieadaptowalnych na cele mieszkaniowe. Tereny te mogą być wykorzystywane na cele

turystyczne, rekreacyjne czy sportowe, co w dużej mierze ma miejsce, na terenie lotniska czy w okolicach zbiornika Bugaj.

Tabela nr 3: Liczba ludności z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny w Piotrkowie Trybunalskim

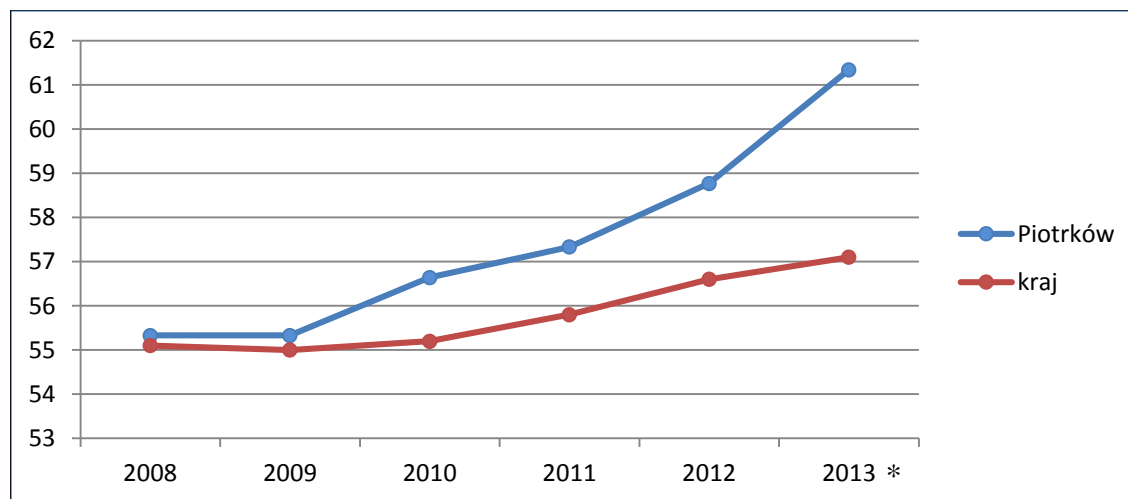
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	79.422	78.399	77.944	77.336	76.886	76.182
Wiek przedprodukcyjny	17,87%	17,91%	17,74%	17,91%	17,74%	17,69%
Wiek produkcyjny	64,38%	64,37%	63,83%	63,54%	62,96%	61,96%
Wiek poprodukcyjny	17,75%	17,71%	18,42%	18,53%	19,28%	20,33%

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Liczba ludności miasta na przestrzeni ostatnich lat maleje – w 2013 r. w porównaniu z 2012 rokiem zmniejszyła się o 704 osoby. Urodzeń w porównaniu z 2012 r. było mniej o 122, natomiast zgonów o 32 mniej.

Z roku na rok spada odsetek osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym stałym wzroście procentowym osób w wieku poprodukcyjnym, jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia ekonomicznego i perspektyw rozwojowych miasta, zwłaszcza w świetle niskiego współczynnika dzietności. Ma to istotne znaczenie, ponieważ właściwa proporcja między grupą ludności pracującej i grupami ludności niepracującej (dzieci, ludzie starsi) wpływa na sprawne funkcjonowanie każdej wspólnoty. Zmiana tej proporcji, polegająca na wzroście liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym, powoduje zmniejszanie się zasobów pracy oraz generuje koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla seniorów), co istotnie hamuje wzrost gospodarczy.

Wykres 2: Wskaźnik obciążenia demograficznego w kraju i Piotrkowie Trybunalskim

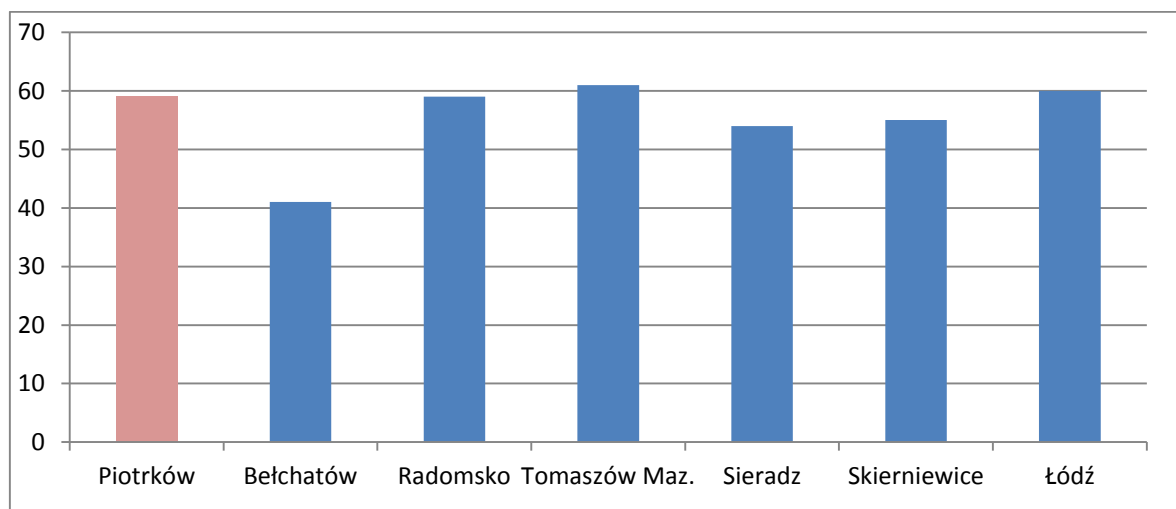
* dla kraju stan na 30.06.2013 r.

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wskaźnik obciążenia demograficznego, obrazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym jest ważnym indykatorem społeczno-gospodarczym. Niestety Piotrków wypada źle na tle średniej krajowej, a dodatkowo negatywna tendencja jest znacznie dynamiczniejsza niż dla Polski. Najszybszy niekorzystny

wzrost wskaźnika odnotowano w ostatnim roku. Dla Miasta wiąże się to ze zwiększonymi wydatkami na opiekę społeczną i potrzebą tworzenia szerszej oferty usług publicznych dla osób w wieku nieprodukcyjnym.

Wykres 3: Wskaźnik obciążenia demograficznego wybranych miast województwa łódzkiego w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

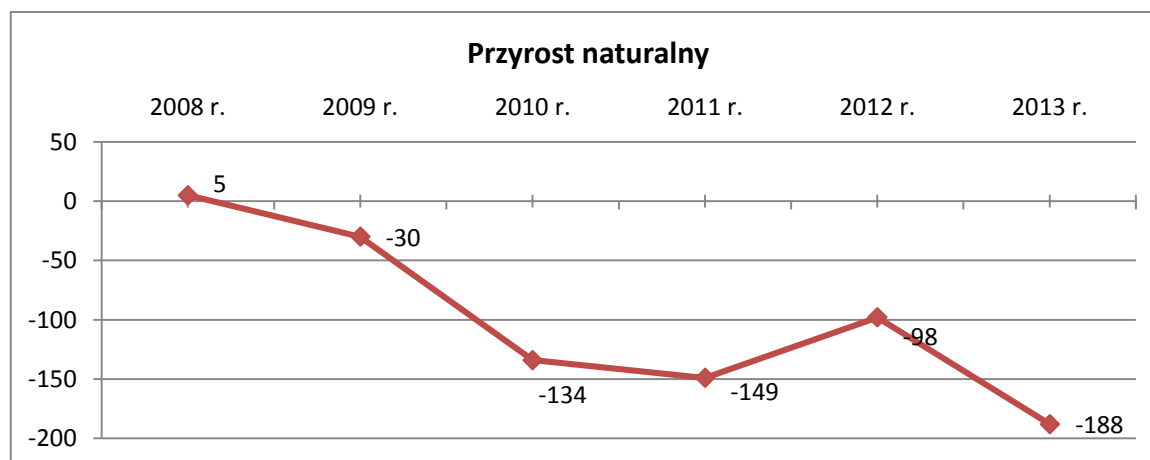
Jeśli chodzi o wskaźnik obciążenia demograficznego w większych miastach województwa łódzkiego, to kształtuje się on na podobnym poziomie, za wyjątkiem miasta Bełchatów, gdzie tylko 41 osób w wieku nieprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Tabela nr 4: Przyrost naturalny w Piotrkowie Trybunalskim

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Małżeństwa	856	769	682	726	631	530
Urodzenia	813	825	760	667	727	605
Zgony	808	855	894	816	825	793
Przyrost naturalny	+5	-30	-134	-149	-98	-188

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 4: Przyrost naturalny w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

W 2013 r. w Piotrkowie niemal dwukrotnie zwiększyła się wartość bezwzględna ujemnego przyrostu naturalnego, co spowodowane było znacznie mniejszą, w stosunku do 2012r., liczbą urodzeń (spadek o ponad 15%). Współczynnik urodzeń, który dla kraju wyniósł w 2013 roku 9,7% (10,0% w 2012r.), w Piotrkowie był na poziomie 7,9% wobec 9,5% w 2012 r. Na zjawisko to ma wpływ m.in. starzenie się społeczeństwa - zmniejszenie się liczby kobiet w wieku rozrodczym, zmniejszenie się liczby zawieranych małżeństw, wzrost liczby rozwodów, konsumpcyjny styl życia i fakt, że kobiety coraz częściej stawiają na samorealizację i karierę zawodową.

Tabela nr 5: *Dane dotyczące urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, współczynnika urodzeń na tle wybranych miast województwa łódzkiego*

	Piotrków Tryb.	Skierniewice	Bełchatów	Sieradz	Radomsko	Tomaszów Maz.	Łódź
Ilość mieszkańców	76.182	48.708	60.402	43.600	48.463	64.437	674.171
Urodzenia	605	455	628	359	367	863	5.634
Zgony	793	454	408	408	560	1.182	10.322
Przyrost naturalny	-188	+1	+220	-49	-193	-319	-4.688
Współczynnik urodzeń	7,9%	9,3%	10,4%	8,2%	7,6%	13,4%	8,4%

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Pod względem współczynnika urodzeń Piotrków wypada niekorzystnie na tle innych miast województwa łódzkiego. Jedynie Radomsko ma niższy współczynnik urodzeń, natomiast bardzo korzystnie wypadają Tomaszów Mazowiecki i Bełchatów, przekraczając średnią krajową. W przypadku Bełchatowa może to być spowodowane inną strukturą demograficzną miasta. Mediana wieku kobiet dla miast powiatu bełchatowskiego wynosi 38,4 i jest dużo niższa niż dla Piotrkowa (42,6), również odsetek kobiet w wieku 19-39 dla miast powiatu bełchatowskiego wynosi 30%, podczas gdy dla Piotrkowa to 28%.

Tabela nr 6: *Migracja ludności w Piotrkowie Trybunalskim*

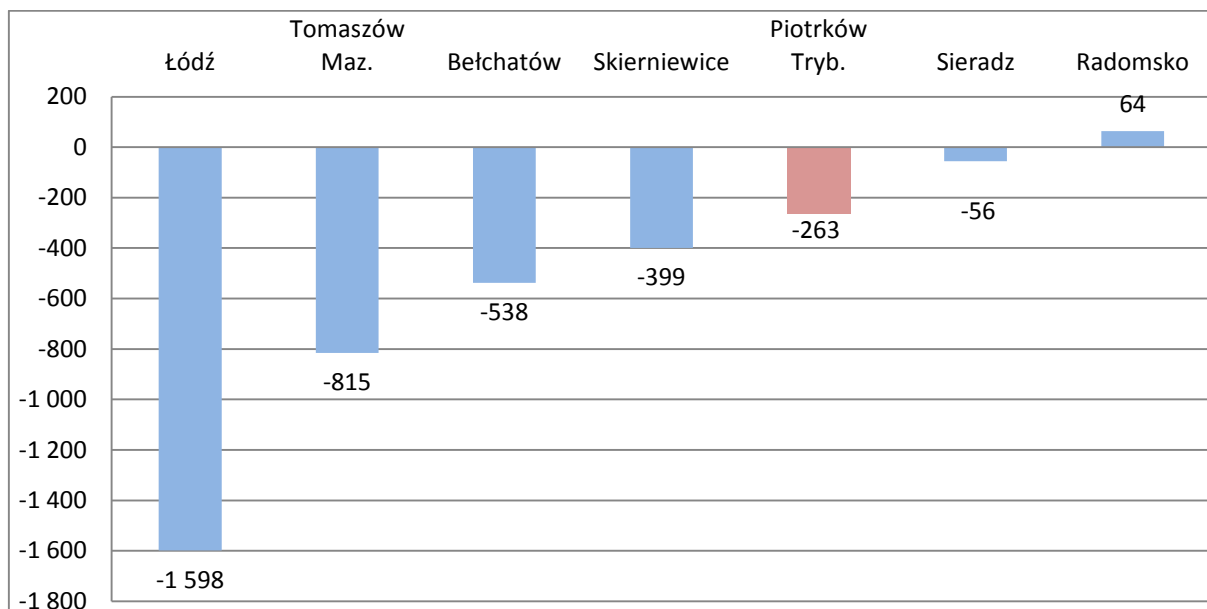
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
napływ ogółem	513	556	539	565	616	542
z miast	230	225	239	236	261	212
ze wsi	224	279	233	268	274	266
z zagranicy	59	52	67	61	81	64
odpływ ogółem	812	770	801	775	698	805
do miast	316	362	338	335	317	368
na wieś	468	392	444	429	373	428
za granice	28	16	19	11	8	9
Saldo migracji	- 299	-214	-262	-210	-82	-263

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Saldo migracji na przestrzeni ostatnich lat, za wyjątkiem roku 2012, utrzymuje się na podobnym poziomie. Mieszkańcy miasta osiedlają się w sąsiednich gminach, natomiast Piotrków, w zdecydowanej większości przypadków, pozostaje nadal miejscem pracy. Osoby te korzystają w naszym mieście z usług oświatowych, sportowych, kultury i rozrywki.

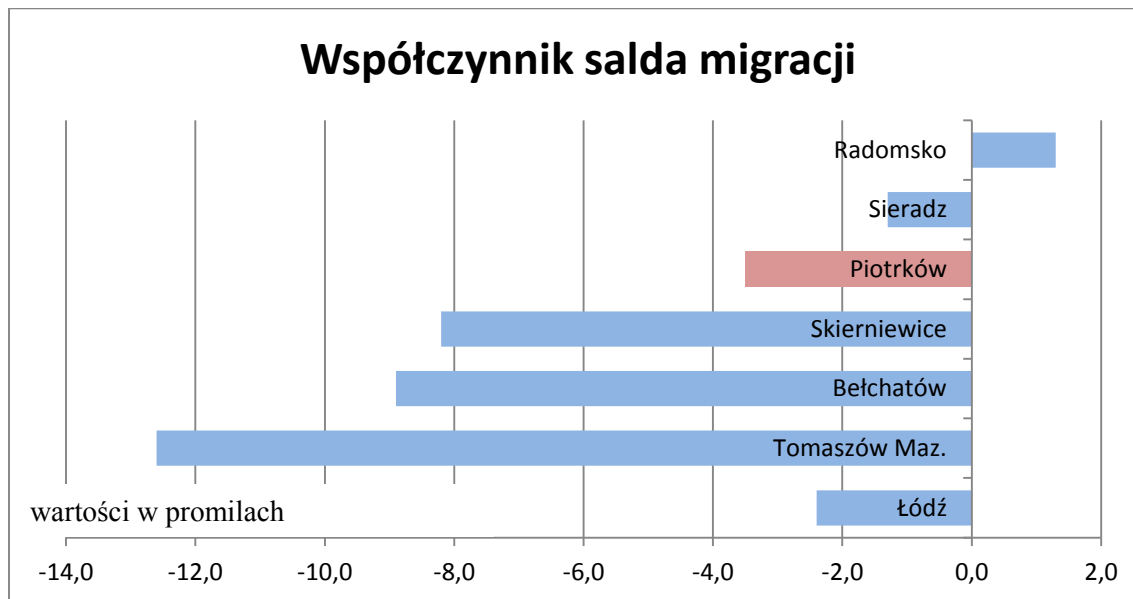
Migracja taka niestety niesie za sobą niekorzystne skutki podatkowe. Nie jest to jednak zjawisko lokalne, a tendencja wspólna dla miast dużych i średniej wielkości.

Wykres 5: Saldo migracji w wybranych miastach województwa łódzkiego

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 6: Współczynnik salda migracji w wybranych miastach województwa łódzkiego

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Saldo migracji jest ujemne we wszystkich, poza Radomskiem, analizowanych miastach województwa łódzkiego. Piotrków Trybunalski ma zdecydowanie korzystniejszy współczynnik salda migracji niż większość miast województwa, m. in. Łódź, Tomaszów Maz., Bełchatów czy Skierniewice.

Z przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców wynika, że głównym powodem wyjazdu piotrkowian z miasta na stałe są wyjazdy za pracą (76,9%). Dlatego jednym z najważniejszych elementów Strategii staje się kwestia stworzenia warunków dla rozwoju i wsparcia ludzi młodych.

Tabela nr 7: *Przeciętne trwanie życia na terenie podregionu piotrkowskiego*

Rok	mężczyźni	kobiety
2008	69,2	79,5
2009	69,4	79,3
2010	69,9	79,5
2011	70,3	79,9
2012	70,7	80,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z powyższej tabeli przeciętna długość życia w podregionie piotrkowskim, zarówno kobiet jak i mężczyzn, systematycznie się wydłuża. Cały czas zauważalna jest duża różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet - 80,2 lat a mężczyzn - 70,7 lat.

Tabela nr 8: *Prognoza demograficzna dla miasta Piotrkowa Trybunalskiego (wykonana w 2011 roku)*

Prognoza na rok	Ilość mieszkańców
2015	75.040
2020	72.688
2025	69.984
2030	66.890
2035	63.581

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z prognoz demograficznych opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny dla Piotrkowa Trybunalskiego, wynika, iż liczba ludności miasta, przy obecnych tendencjach, będzie systematycznie malała. Nie jest to jednak zjawisko charakteryzujące wyłącznie nasze miasto, ale dotyczy większości miast podobnej wielkości w Polsce. Wpływ na to ma niski przyrost naturalny i silny proces depopulacji miast.

II.5. RYNEK PRACY

Piotrków Trybunalski na tle województwa łódzkiego znajduje się wśród jednostek administracyjnych, w których liczba pracujących mieści się w grupie 250 – 280 na 1.000 mieszkańców. W przedziale tym znalazły się również: powiat piotrkowski, radomszczański, pajęczański, łaski, zduńsko – wolski i miasto Skierniewice.

Rys.3: Pracujący na tle województwa łódzkiego w 2012r.

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe).
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture (estimated date).

Źródło: Rocznik Statystyczny 2013 „Podregiony, powiaty, gminy”

Niższy wskaźnik zatrudnienia wobec średniej dla województwa i kraju, przy jednoczesnym niższym wskaźniku bezrobocia wskazuje na niekorzystną strukturę demograficzną Piotrkowa (większy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym).

Tabela nr 9: Wskaźnik zatrudnienia przez lokalny rynek pracy w wybranych grupach na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego

Rok	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	handel	Usługi	ogółem
2008	496	8.922	4.898	12.875	27.191
2009	479	8.381	5.185	10.838	24.883
2010	849	8.860	5.240	10.532	25.481
2011	870	8.324	5.218	10.489	24.901
2012	861	7.997	5.154	9.696	23.708

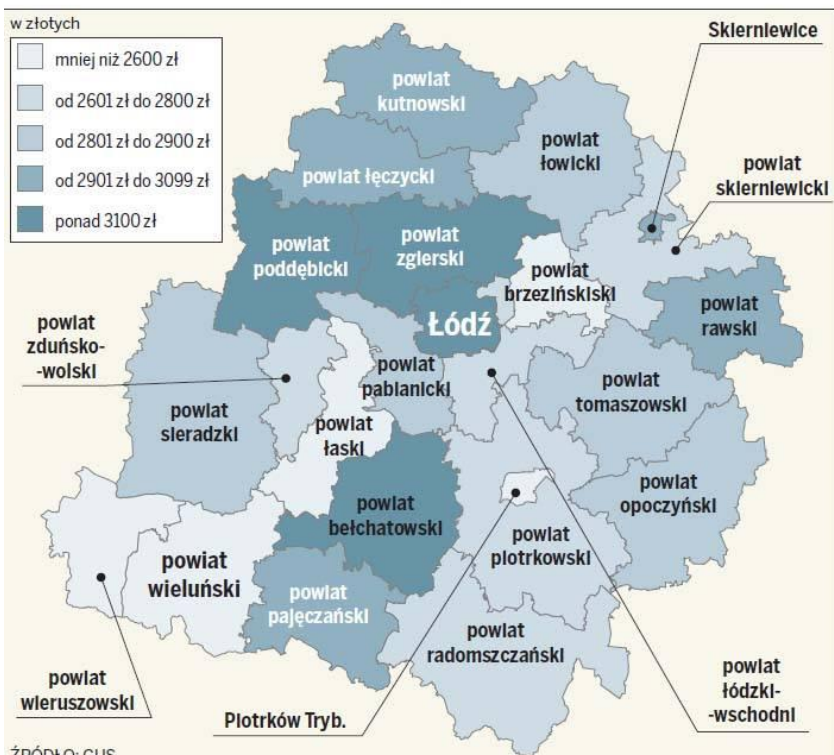
Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zauważyć można spadek wskaźnika zatrudnienia przez lokalny rynek pracy w grupie rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz usługi.

Nagły wzrost liczby osób pracujących w rolnictwie w 2010 r. był charakterystyczny dla całego kraju i wynikał z kilku nakładających się na siebie czynników, należą do nich: przepisywanie gospodarstw na dzieci w celu uzyskania rent strukturalnych oraz możliwości uzyskania dodatkowych środków z UE przeznaczonych dla młodych rolników, trudną sytuacją na rynku pracy oraz korzystniejszą od ZUS formą ubezpieczenia społecznego rolników KRUS.

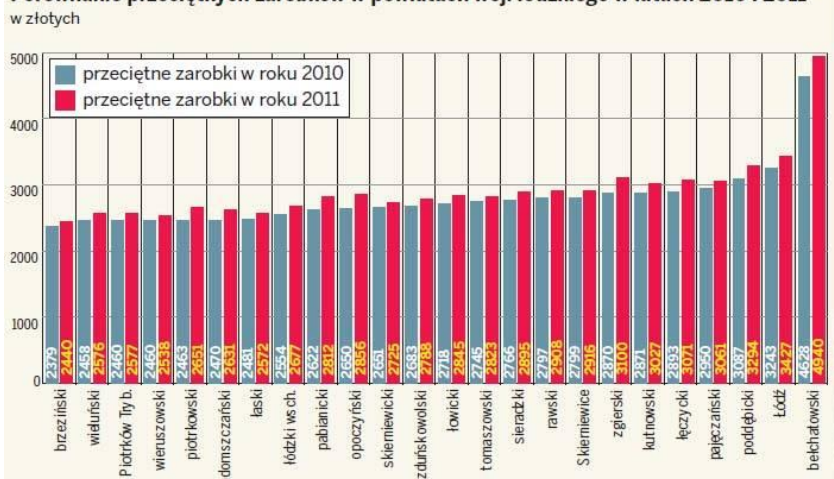
Rys.4: Przeciętne miesięczne zarobki w województwie łódzkim

Przeciętne miesięczne zarobki brutto w powiatach woj. łódzkiego w 2011 r.

ŹRÓDŁO: GUS

Porównanie przeciętnych zarobków w powiatach woj. łódzkiego w latach 2010 i 2011

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Łodzi

W 2011 r. przeciętne wynagrodzenie w Piotrkowie Trybunalskim było podobne jak w powiecie brzezińskim, wieluńskim, wieruszowskim czy piotrkowskim. Niskie na tle innych powiatów województwa oraz średniej krajowej (3.586,75 zł), przeciętne wynagrodzenie z jednej strony ilustruje niższy poziom zamożności społeczeństwa Piotrkowa oraz mniejsze

dochody miasta z tytułu podatku PIT z drugiej jednak świadczy o atrakcyjności piotrkowskiego rynku pracy dla potencjalnych pracodawców, zwiększa więc szanse na nowe inwestycje. W ostatnim czasie wielu prywatnych przedsiębiorców było zmuszonych ograniczać wynagrodzenia, żeby utrzymać poziom zatrudnienia. Statystyki może zaniżać także fakt, że niektórzy pracownicy prywatnych firm część wynagrodzeń otrzymują na podstawie np. umów-zleceń.

Tabela nr 10: *Przeciętne zatrudnienie oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Piotrkowie Trybunalskim*

Rok	Przeciętne zatrudnienie w osobach			Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł		
	Ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
2008	27.227	6.631	20.596	2.236,07	3.015,86	1.985,01
2009	25.646	6.497	19.149	2.357,31	3.234,27	2.059,77
2010	26.302	6.618	19.684	2.460,57	3.397,86	2.145,44
2011	25.819	6.541	19.278	2.577,18	3.531,13	2.253,51
2012	24.469	6.352	18.117	2.741,58	brak danych	brak danych

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

W skład sektora publicznego wchodzi: państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, przedsiębiorstwa państwowe, spółki handlowe i spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.

Tabela nr 11: *Poziom i struktura bezrobocia w Piotrkowie Trybunalskim*

Poziom bezrobocia		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba bezrobotnych		2.865	3.636	4.016	4.079	4.543	4.504
Liczba zgłoszonych ofert pracy		2.501	2.165	1.854	1.157	1.361	1.441
Liczba wyłączonych z ewidencji		6.331	5.854	6.013	5.239	5.083	5.443
Liczba osób, które podjęły pracę		2.676	2.540	2.590	2.409	2.279	2.751
Liczba zarejestrowanych po raz pierwszy		888	1.153	1.008	845	930	834
Struktura bezrobocia							
Wykształcenie	Wyższe	366	457	485	575	624	616
	policealne i średnie zawodowe	572	703	817	824	952	957
	średnie ogólnokształcące	337	424	514	503	561	557
	zasadnicze zawodowe	622	839	869	847	937	948
	podstawowe i pozostałe	968	1.213	1.331	1.330	1.469	1.426
Udział bezrobotnych z podziałem na rodzaj wykształcenia w ogólnej liczbie bezrobotnych	Wyższe	12,77%	12,57%	12,08%	14,10%	13,74%	13,68%
	policealne i średnie zawodowe	19,97%	19,33%	20,34%	20,20%	20,96%	21,25%
	średnie ogólnokształcące	11,76%	11,66%	12,80%	12,33%	12,35%	12,37%
	zasadnicze zawodowe	21,71%	23,07%	21,64%	20,76%	20,63%	21,05%
	podstawowe i pozostałe	33,79%	33,36%	33,14%	32,61%	32,34%	31,66%

Źródło: Opracowanie własne Biuro Planowania Rozwoju Miasta

W roku 2013 wzrosła liczba osób bezrobotnych, które podjęły pracę – było ich 2.751 w stosunku do 2.279 w roku 2012r., wzrosła również liczba zgłoszonych ofert pracy.

Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym spadła o 8 osób w 2013 r. w stosunku do roku 2012. W latach poprzednich utrzymywała się tendencja wzrostowa, co może wskazywać

m.in. na niedostosowanie kierunków kształcenia szkół wyższych do zapotrzebowania pracodawców. W 2013 roku nastąpił wzrost liczby bezrobotnych z wykształceniem policealnym i zasadniczym zawodowym. Jednocześnie zanotowano nieznaczny spadek liczby osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz podstawowym.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów, wśród bezrobotnych ogółem w 2012 roku wynosił 4,9% (mężczyźni: 3,7%, kobiety: 6,1%) (Źródło: Bank Danych Lokalnych). Rok 2013 wypada korzystnie, po raz pierwszy, na przestrzeni analizowanych ostatnich 6 lat, odnotowano spadek liczby bezrobotnych, a liczba osób zarejestrowanych po raz pierwszy jest najniższa od 2008 r. Najwyższa jest liczba osób, które podjęły pracę.

Podobnie jak w latach ubiegłych najmniejsze szanse na rynku pracy mają osoby niewykwalifikowane i o najniższym poziomie wykształcenia.

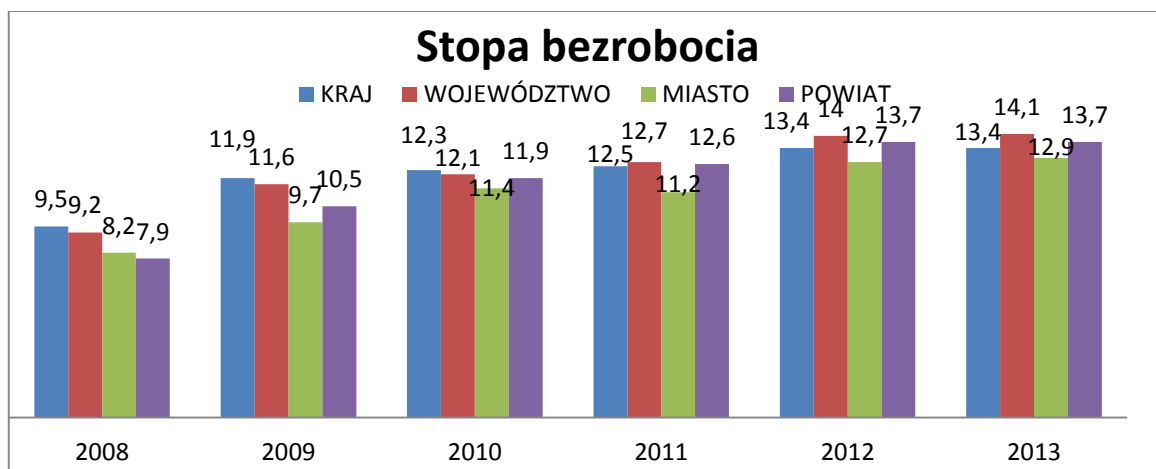
Tabela nr 12: Udział ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych w Piotrkowie Trybunalskim

Rok	Ogółem bezrobotni	bezrobotni w wieku 18-24 lata	udział ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych	udział ludzi młodych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym
2008	2.865	408	14,24%	14,5%
2009	3.636	519	14,27%	14,0%
2010	4.016	633	15,76%	13,7%
2011	4.079	671	16,45%	13,5%
2012	4.543	696	15,32%	13,0%
2013	4.504	604	13,41%	12,9%

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

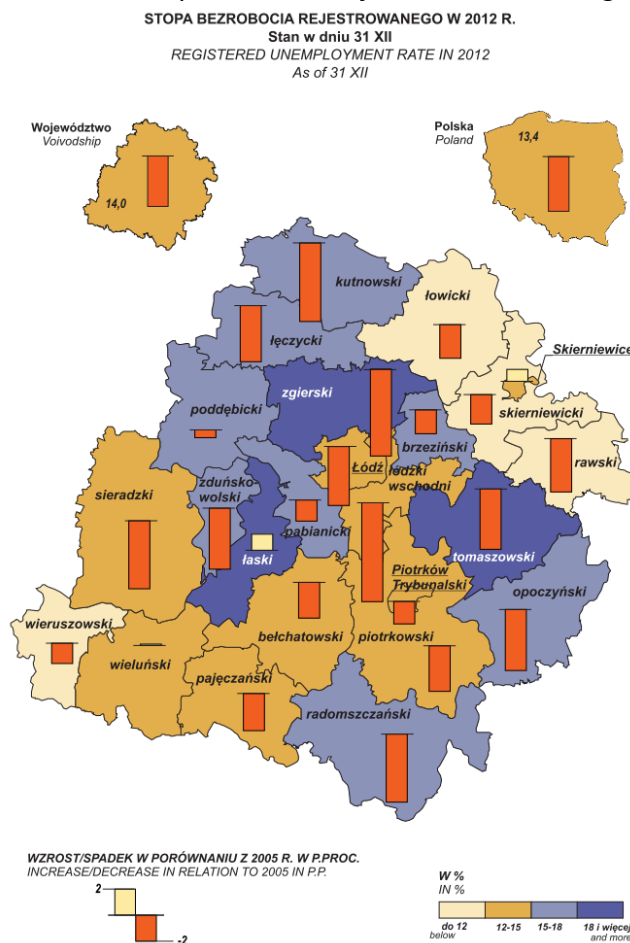
Osoby młode (18-24 lata) stanowią ok. 13% ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym, natomiast ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych na przestrzeni ostatnich lat wahał się w granicach 13,4 – 16,4 %. Najgorsze były lata 2010-2012, w 2013 r. widać wyraźną poprawę, występuje prawie 2% spadek udziału ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych, wobec niemal takiego samego odsetka ludzi młodych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 7: Stopa bezrobocia w latach 2008 – 2013 w kraju, województwie, mieście Piotrkowie Trybunalskim i powiecie piotrkowskim w latach 2008-2013

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Rys.5: Stopa bezrobocia w 2012r. w powiatach województwa łódzkiego

Źródło: Rocznik Statystyczny 2013 „Podregiony, powiaty, gminy”

Na koniec 2013 roku odnotowano nieznaczny wzrost stopy bezrobocia (12,9%) w stosunku do 2012 roku (12,7%). Nadal natomiast utrzymuje się pozytywna tendencja – Piotrków (12,9%) ma niższy wskaźnik bezrobocia niż powiat (13,7%), województwo (14,1%) i kraj (13,4%). Świadczy to m.in. o większej dostępności miejsc pracy na rynku piotrkowskim.

Kluczowym elementem przeciwdziałania bezrobociu jest przywrócenie aktywności osób pozostających poza zatrudnieniem, poprzez podjęcie działań, które przyczynią się do nabywania umiejętności praktycznych i zdobycia doświadczenia zawodowego.

Aktywizacja zawodowa to wszystkie działania aktywne kierowane do osób zarejestrowanych, które mają doprowadzić osoby bezrobotne do powrotu na rynek pracy lub „wejścia”, w przypadku osób rozpoczynających życie zawodowe.

Wydatki z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywizację zawodową osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Tryb. wynosiły: w 2010 r. – 22,4 mln zł, 2011 r. – 7,3 mln zł, 2012 r. – 12,4 mln zł, 2013 r. – 14,5 mln zł, w 2014 r. zaplanowana jest kwota 13,5 mln zł.

Powyższe środki finansowe wydatkowano na aktywne formy wsparcia, kierowane do osób zarejestrowanych tj. staże, szkolenia zawodowe, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, refundację kosztów doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy oraz dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Liczba osób objęta formami

wsparcia w ramach środków finansowych Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego w mieście wynosiła: 2010r. - 1.803, 2011r. - 704, 2012r. - 1.014, 2013r. - 1.012.

II.6. SYSTEM EDUKACJI

W ramach zadań gminy Miasto Piotrków Trybunalski w roku szkolnym 2013/2014 prowadzi: 13 przedszkoli samorządowych, 9 szkół podstawowych, 5 gimnazjów; w ramach zadań powiatu: 4 licea ogólnokształcące, 6 zespołów szkół ponadgimnazjalnych. W zespołach szkół ponadgimnazjalnych funkcjonują: 3 licea (w ZSP Nr 1 -V LO, w ZSP Nr 2 - VI LO, w ZSP nr 6 liceum dla dorosłych, 6 techników (we wszystkich zespołach), 4 zasadnicze szkoły zawodowe (w: ZSP nr 1, ZSP nr 2, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych i Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych (ZSPiPOW) nr 3, ZSP nr 4), Centrum Kształcenia Praktycznego, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy oraz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

W strukturze ZSPiPOW nr 3 funkcjonuje Bursa Szkolna nr 1. To placówka opiekuńczo-wychowawcza, w której przebywa 44 uczniów.

Tabela nr 13: Liczba uczniów i oddziałów w placówkach oświatowych na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego

	2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba oddziałów	liczba uczniów
Przedszkola Samorządowe	72	1.160	72	1.710	73	1.731
Szkoły Podstawowe	169	4.140	169	4.035	167	3.947
Gimnazja	94	2.540	93	2.431	91	2.305
Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych	133	3.283	126	3.091	116	2.836
Licea Ogólnokształcące	91	2.849	88	2.765	88	2.700
Szkoły Niepubliczne	bd	bd	61 szkół	5.722	63 szkoły	6.640

	2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba oddziałów	liczba uczniów
Przedszkola Samorządowe	75	1.781	75	1.775	75	1.808
Szkoły Podstawowe	168	3.938	167	3.878	165 (179*)	3.813 (3.899*)
Gimnazja	84	2.141	82	2.077	80 (85**)	2.053 (2.095**)
Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych	104	2.594	102	2.607	106 (111***)	2.684 (2.711***)
Licea Ogólnokształcące	86	2.555	82	2.481	79	2.403
Szkoły Niepubliczne	71 szkół	6.690	68 szkół	6.092	84 szkoły	5.966

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

* z oddziałami funkcjonującymi w strukturach Szkolnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (Szkoła Podstawowa Nr 1 i Szkołą podstawowa Nr 17).

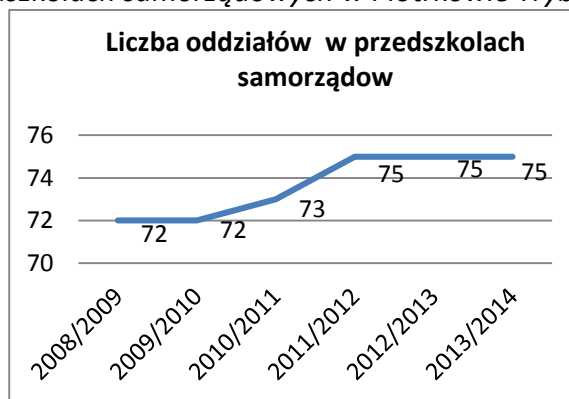
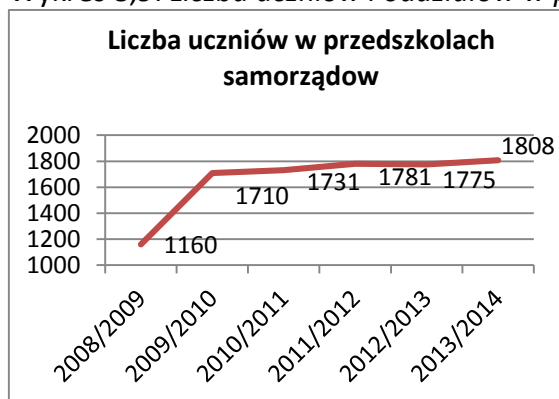
** z oddziałami funkcjonującymi w strukturach Szkolnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (Gimnazjum Nr 6).

*** - z oddziałami funkcjonującymi w strukturach Szkolnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy).

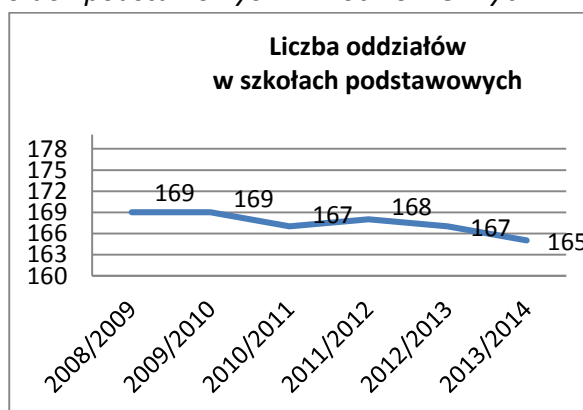
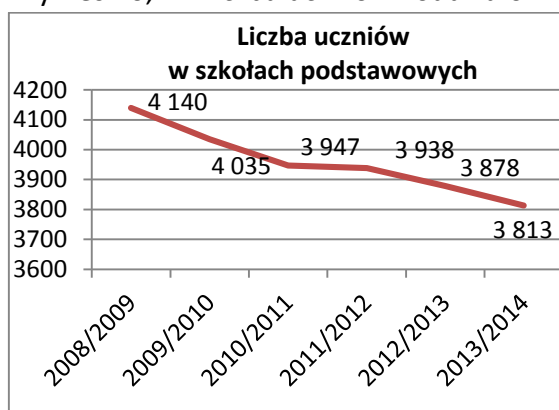
Do przedszkoli samorządowych uczęszcza 1.808 dzieci, do szkół podstawowych i gimnazjów - 5.866 uczniów, natomiast do szkół ponadgimnazjalnych – 5.087 uczniów.

Ponadto w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w 24 oddziałach uczy się ogółem 155 uczniów (Szkola Podstawowa nr 1 i nr 17 – 14 oddziałów - 86 uczniów, Gimnazjum nr 6 – 5 oddziałów – 42 uczniów, Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym – 5 oddziałów – 27 uczniów). Łączna liczba dzieci i młodzieży pobierająca naukę w piotrkowskich szkołach i placówkach oświatowych w roku szkolnym 2013/2014 wynosi 12.916. Do placówek niepublicznych uczęszcza 5.966 uczniów i słuchaczy.

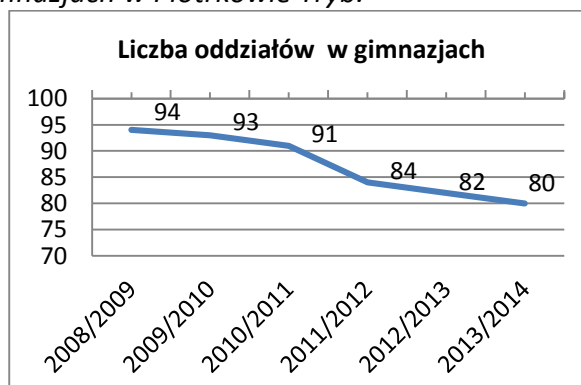
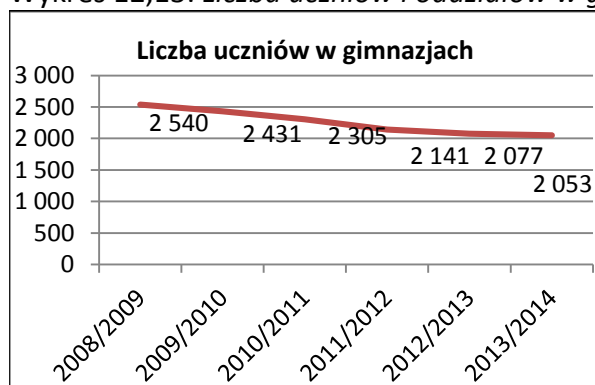
Wykres 8,9: Liczba uczniów i oddziałów w przedszkolach samorządowych w Piotrkowie Tryb.

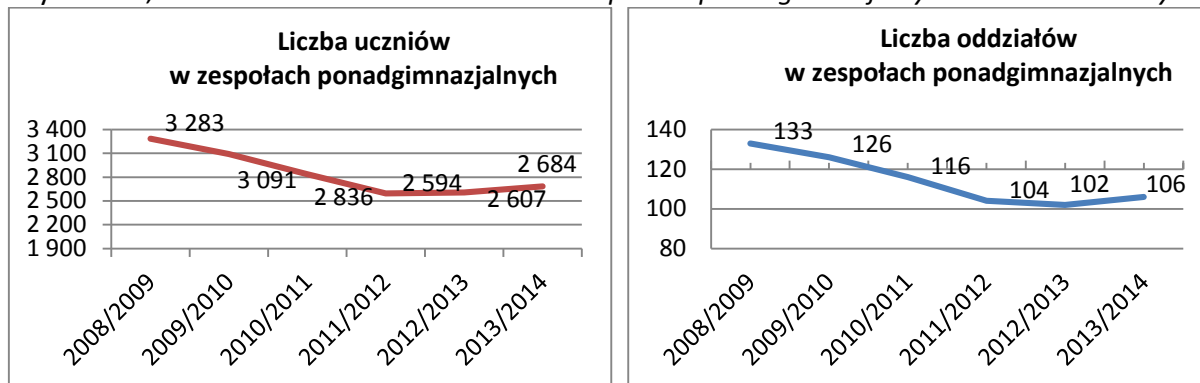
Wykres 10,11: Liczba uczniów i oddziałów w szkołach podstawowych w Piotrkowie Tryb.

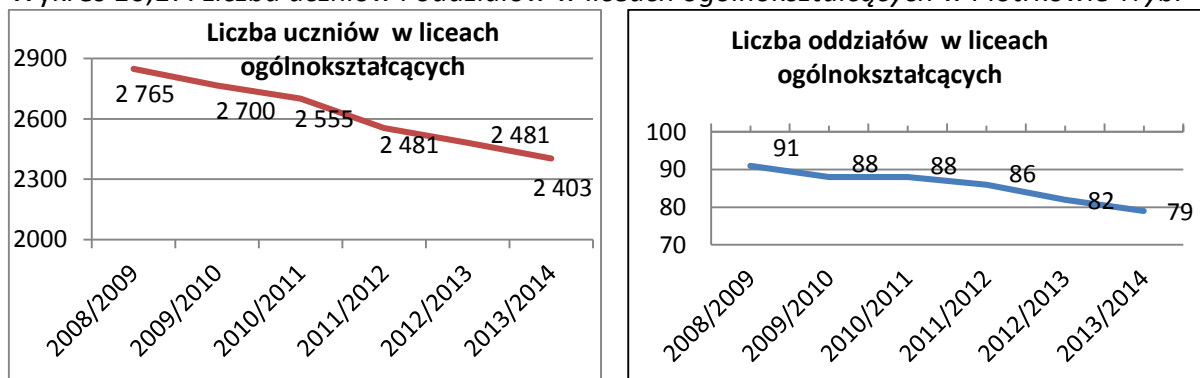
Wykres 12,13: Liczba uczniów i oddziałów w gimnazjach w Piotrkowie Tryb.

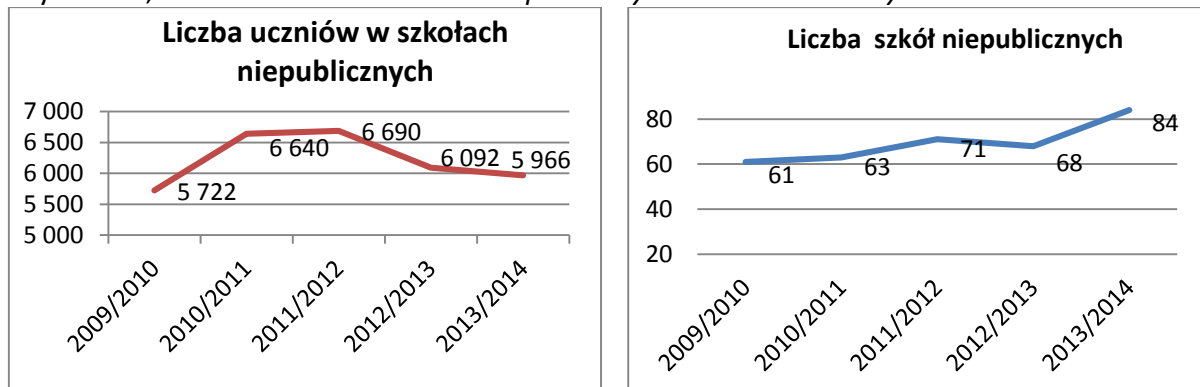
Wykres 14,15: Liczba uczniów i oddziałów w zespołach ponadgimnazjalnych w Piotrkowie Tryb.

Wykres 16,17: Liczba uczniów i oddziałów w liceach ogólnokształcących w Piotrkowie Tryb.

Wykres 18,19: Liczba uczniów i szkół niepublicznych w Piotrkowie Tryb.

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Podsumowując powyższe wykresy można stwierdzić, iż ilość uczniów w roku szkolnym 2013/2014 uległa zmniejszeniu. Związane jest to głównie z niżem demograficznym. Wyjątek stanowią przedszkola i zespoły szkół ponadgimnazjalnych, tu zanotowano wzrost liczby uczniów. Największy spadek liczby uczniów odnotowano w szkołach niepublicznych o 126 osób, największy wzrost liczby uczniów odnotowano w zespołach szkół ponadgimnazjalnych o 77 osób. Może być to spowodowane tym, iż młodzież coraz chętniej wybiera szkoły ponadgimnazjalne profilowane – technika i szkoły zawodowe, niż licea ogólnokształcące.

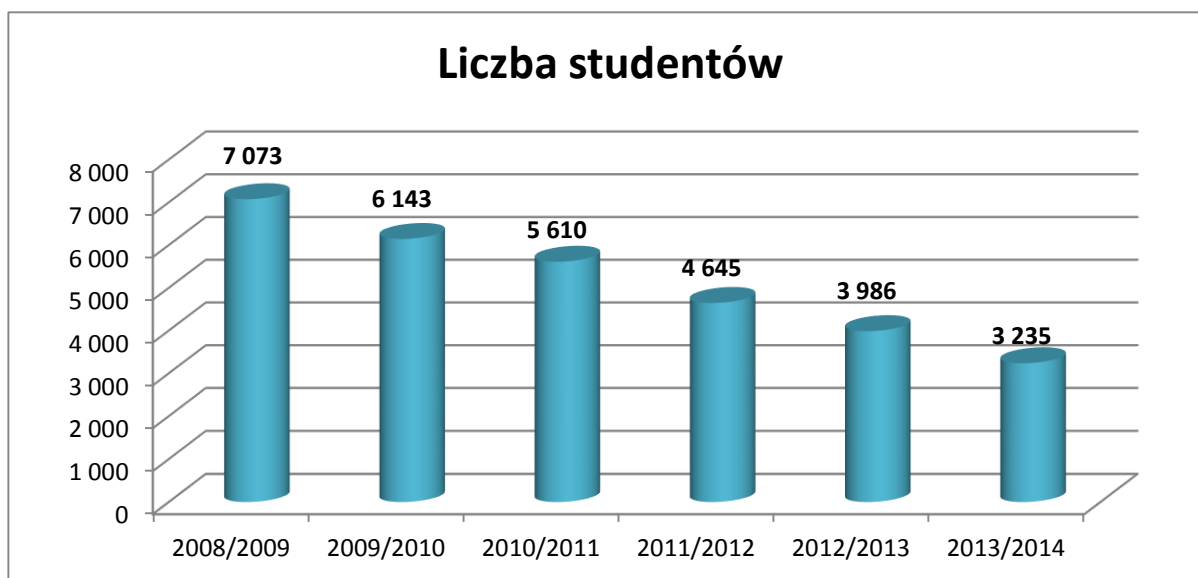
W przeprowadzonej ankiecie wśród mieszkańców większość ankietowanych uznała, że wystarczająca jest ilość szkół podstawowych (88,2%), gimnazjalnych (89,3%) i ponadgimnazjalnych (88,3%) w mieście. Respondenci ocenili również poziom nauczania.

Dobrze oceniono: szkoły podstawowe - 84,6%, gimnazja – 64,9%, szkoły ponadgimnazjalne – 78%. Wyposażenie piotrkowskich szkół jest odpowiednie, tak oceniło 87,1% badanych.

Szkoły wyższe

Ogółem w uczelniach wyższych na terenie miasta w roku akademickim 2013/2014 kształci się 3.235 studentów. Największą uczelnią na terenie miasta jest Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim (2.253 osoby), drugą pod względem ilości uczących się studentów jest Wyższa Szkoła Handlowa im. Króla S. Batorego (732 osoby).

Wykres 20: Liczba studentów w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

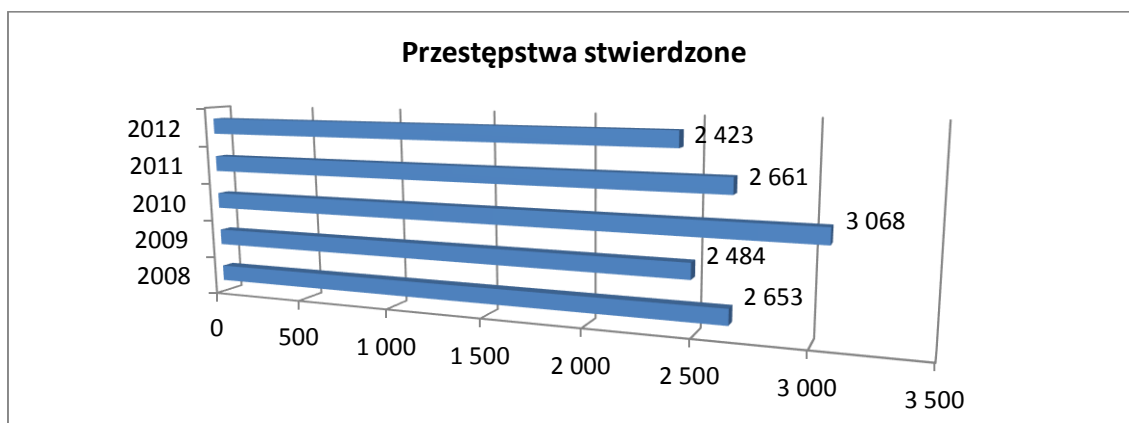
W porównaniu z rokiem akademickim 2008/2009 nastąpił spadek liczby studentów o 3.838 osób, mogło być to spowodowane wyborem uczelni w większych ośrodkach akademickich, niżem demograficznym, niedostosowaniem kierunków kształcenia do zapotrzebowania pracodawców, przy szerokiej ofercie uczelni w innych ośrodkach akademickich. Zgodnie z informacją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego najpopularniejszym kierunkiem w Polsce jest informatyka, coraz większym powodzeniem cieszy się również automatyka i robotyka, mechanika i budowa maszyn. W pierwszej dwudziestce najpopularniejszych kierunków studiów humanistycznych nie ma już filologii czy historii, a pedagogika wypadła poza pierwszą dziesiątkę. W mieście, w roku akademickim 2012/2013 największa liczba absolwentów ukończyła naukę na kierunkach: Pedagogika (435 osób), Stosunki Międzynarodowe (235 osób), Administracja (123 osób), Ekonomia (97 osób).

Wymogi nowoczesnego rynku pracy zwiększą popyt na usługi edukacyjne, umożliwiające ciągłe doskonalenie kwalifikacji zawodowych i kształcenie przez całe życie.

II.7.BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

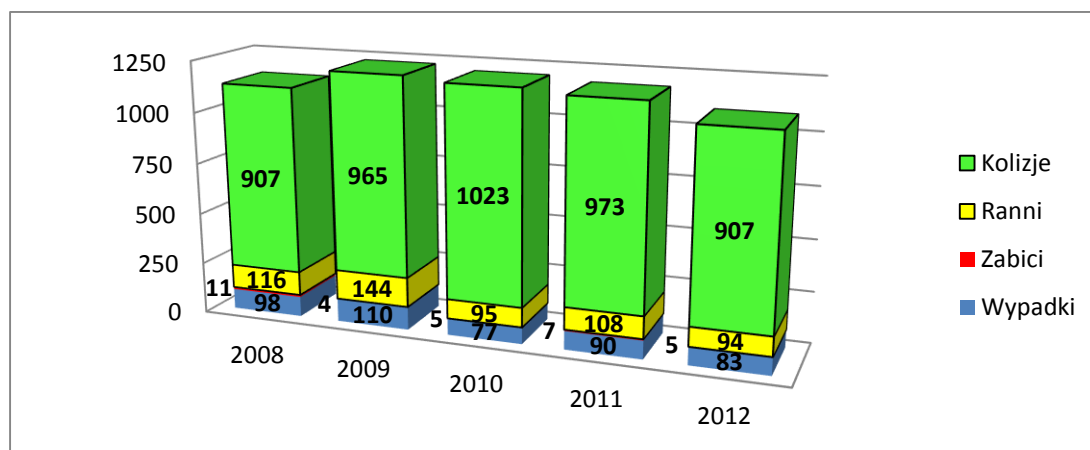
Komenda Miejska Policji odnotowała w 2012 roku mniejszą liczbę przestępstw, w porównaniu z rokiem 2011.

Wykres 21: Ilość przestępstw stwierdzonych przez Komendę Miejską Policji w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło: Opracowania własne Biuro Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 22: Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Od 2010 roku można zauważyć wyraźną tendencję spadkową w liczbie wypadków drogowych, maleje również ilość kolizji drogowych. Porównując rok 2008 do 2012 pod względem ilości osób rannych i zabitych widać spadek tych wskaźników (ranni – o 22 osoby, zabici – o 6 osób).

W latach 2008 - 2012 na terenie miasta Policja odnotowała spadek wskaźnika wykrywalności ogólnej z 72,2 % w roku 2011 do 67,4 % w roku 2012. Policja stwierdziła ogółem 1791 przestępstw o charakterze kryminalnym (rok 2011 – 1966), tj. o 175 mniej niż w roku 2011, ustalając dynamikę na poziomie 91,1 %. W 2010 roku odnotowano najwięcej przestępstw stwierdzonych bo 3.068. W 2012 r. było ich o 645 mniej (2.423)

Na terenie miasta w 2012 roku **Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej** odnotowała 906 zdarzeń, w tym 327 pożarów oraz 558 miejscowych zagrożeń. W porównaniu z rokiem 2008 odnotowano wzrost interwencji, zarówno w zakresie ilości pożarów (o 89) jak i usuwania skutków miejscowych zagrożeń (o 195).

Tabela nr 14: *Struktura zdarzeń Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Piotrkowie Trybunalskim*

Rok	Ilość zdarzeń	Ilość pożarów	Miejscowe zagrożenia
2008	601	238	363
2009	724	274	427
2010	653	199	434
2011	808	308	477
2012	906	327	558

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

W mieście funkcjonuje **Straż Miejska**, której zadaniem jest:

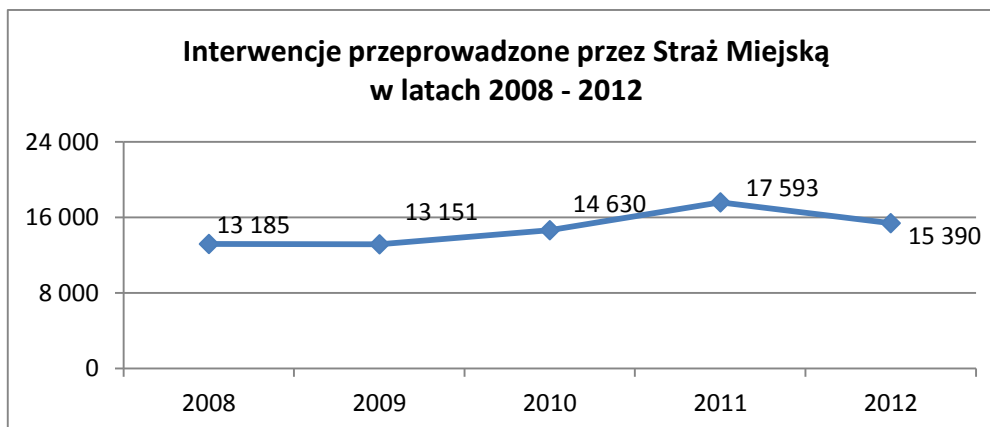
- ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- kontrola ruchu drogowego i publicznego transportu zbiorowego,
- współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych,
- pomoc przy ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
- doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania.

W 2012 roku Straż Miejska zanotowała 15.390 interwencji, wystawiono 3.213 mandatów karnych.

Tabela nr 15: *Zestawienie interwencji Straży Miejskiej oraz ilości mandatów w Piotrkowie Trybunalskim*

Rok	Interwencje	Ilość mandatów karnych
2008	13.185	1.630
2009	13.151	2.108
2010	14.630	1.765
2011	17.593	2.219
2012	15.390	3.213

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 23: *Interwencje przeprowadzone przez Straż Miejską w latach 2008-2012 w Piotrkowie Trybunalskim*

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

62,9% ankietowanych czuje się bezpiecznie w swoim mieście, a 73,6% - na swoim osiedlu. Natomiast pomimo powyższego 61,3% chciałoby większej ilości patroli straży miejskiej i policji. 63,4% badanych dobrze ocenia działanie monitoringu w mieście, a 74,7% jest za jego rozbudową.

II.8. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Dostępność i rozbudowana sieć usług związanych z ochroną zdrowia, wyznacza poziom oraz standard życia mieszkańców, jest czynnikiem wspierającym społeczno-gospodarczy rozwój miasta. Infrastruktura społeczna związana ze zdrowiem oraz pomocą społeczną przybiera na znaczeniu, zwłaszcza w obliczu przemian demograficznych i zwiększonego zapotrzebowania na tego typu usługi wśród starzejącego się społeczeństwa.

Tabela nr 16: Wysokość środków finansowych na świadczenia zdrowotne na terenie miasta wydatkowane przez Delegaturę Narodowego Funduszu Zdrowia w Piotrkowie Trybunalskim

Wysokość środków finansowych w zł					
Rodzaj świadczeń	23.02.2009 r.	28.01.2010 r.	28.01.2011 r.	28.01.2012 r.	28.01.2013 r.
Podstawowa Opieka Zdrowotna	17.559.843,42	22.597.193,07	22.501.711,19	22.957.009,21	23.633.771,30
Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	8.414.974,00	10.207.297,36	10.080.168,11	10.626.134,54	12.651.371,70
Rehabilitacja Lecznicza	3.041.105,40	4.002.513,36	3.984.658,53	4.239.134,39	6.421.272,42
Leczenie stomatologiczne	4.810.288,79	5.470.428,33	5.277.670,23	5.379.651,93	5.409.350,10

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) realizuje zadania gminne oraz powiatowe, z zakresu pomocy społecznej, przypisane ustawami do realizacji przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i Ośrodki Pomocy Społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Działalność w zakresie pomocy społecznej prowadzą: Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Miejski Żłobek Dzienny.

Na terenie miasta funkcjonują następujące placówki opiekuńczo – wychowawcze: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Bursa szkolna, Dom Dziecka, Pogotowie Opiekuńcze, Świetlica Socjoterapeutyczna „Bartek”.

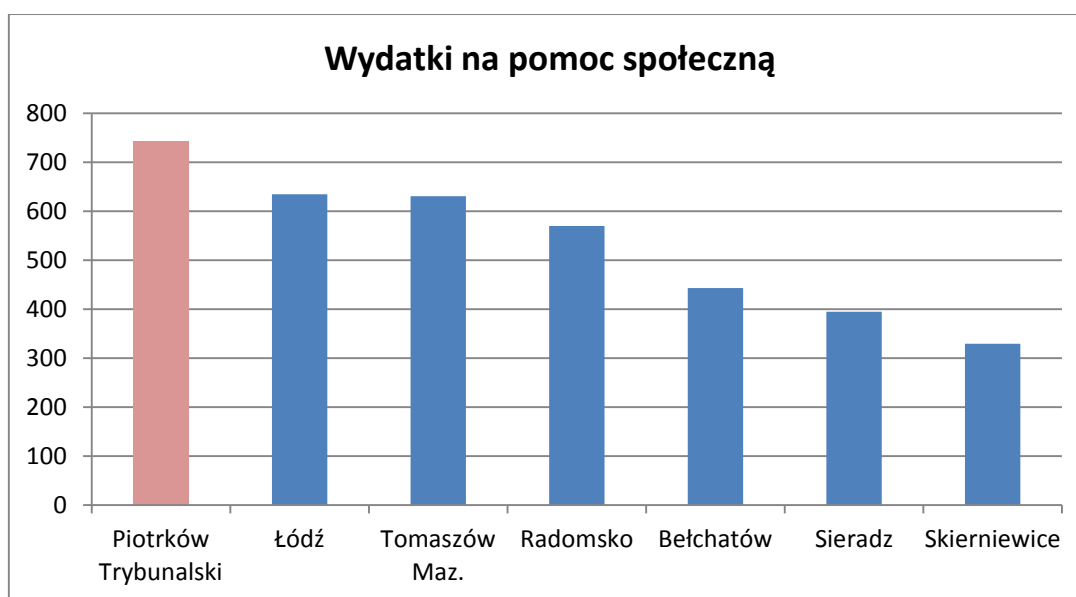
Tabela nr 17: Liczba osób objętych pomocą społeczną przez MOPR na terenie Piotrkowa Trybunalskiego

Rok	Liczba osób objętych pomocą społeczną	Odsetek osób objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby ludności
2009	5.374 rodzin, a w nich 12.659 osób	16,15 %
2010	4.773 rodzin, a w nich 11.243 osób	14,42 %
2011	3.465 rodzin, a w nich 8.075 osób	10,44 %
2012	3.384 rodzin, a w nich 7.511 osób	9,77 %

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Z powyższej tabeli wynika, iż w mieście systematycznie maleje ilość rodzin, a co za tym idzie ilość osób w tych rodzinach, które objęte są pomocą społeczną. Głównymi powodami przyznawania pomocy mieszkańcom przez MOPR są: bezrobocie, ubóstwo i długotrwała choroba, które prowadzą często do wykluczenia jednostek, grup i wspólnot społecznych z nurtu życia społecznego i są barierą do rozwoju społecznego i ekonomicznego. Promowanie inicjatyw, zmierzających do rozwiązania konkretnych problemów społecznych pozwala skuteczniej zapobiegać i zwalczać zjawisko wykluczenia społecznego, prowadzącego do marginalizacji.

Wykres 24: Wydatki budżetowe na 1 mieszkańca w 2012 roku w dziale: Pomoc społeczna w wybranych miastach województwa łódzkiego

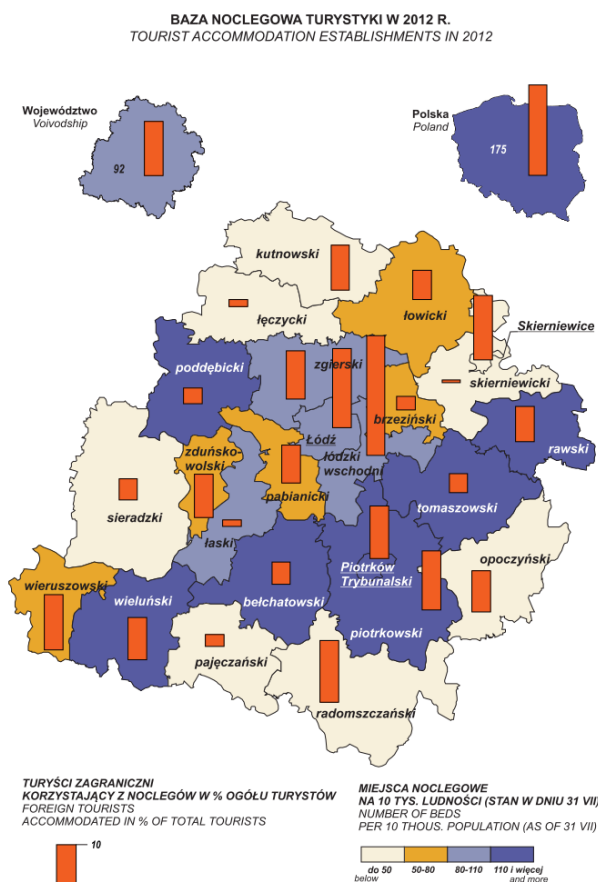
Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wśród miast województwa łódzkiego Piotrków Trybunalski zdecydowanie przewodzi w wydatkach budżetowych na opiekę społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

II.9. TURYSTYKA I SPORT

Największym zainteresowaniem miasto cieszy się wśród turystów z województw łódzkiego, śląskiego i mazowieckiego, a więc wśród osób mających najlepszy dostęp komunikacyjny. Dogodne położenie to również atut w przypadku prowadzenia działalności hotelarskiej i świadczenia usług gastronomicznych dla turystów. Na przestrzeni ostatnich kilku lat, mimo przyrostu liczby obiektów noclegowych oraz znaczącego zwiększenia liczby miejsc noclegowych, połączonego ze znacznym podniesieniem jakości świadczonych usług, liczba osób korzystających z noclegów utrzymuje się na podobnym poziomie, oscylującym wokół 20 tys. rocznie. Na uwagę zasługuje natomiast znaczący przyrost liczby udzielonych noclegów, co wskazywałoby na fakt wydłużania pobytu w Piotrkowie, a tym samym przyrost dochodów branży hotelarskiej na przestrzeni ostatnich kilku lat. Warta zaobserwowania jest również tendencja wzrostowa w przypadku liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów.

Rys. 6: Baza noclegowa turystyki w 2012r. na terenie województwa łódzkiego

Źródło: Rocznik Statystyczny 2013 „Podregiony, powiaty, gminy”

Piotrków wypada korzystnie na tle województwa jeśli chodzi o liczbę miejsc noclegowych, natomiast wskaźnik liczby turystów zagranicznych wobec wszystkich korzystających z noclegów jest nieco niższy niż ogólny dla województwa i zdecydowanie niższy niż dla kraju. Jeśli chodzi o województwo, średnią dotyczącą turystów zagranicznych podnosi powiat łódzki wschodni za sprawą centrum handlowego w Rzgowie oraz targowisk w Tuszynie i Głuchowie.

Wpływ na niższy wskaźnik turystów zagranicznych może mieć mniejsza rozpoznawalność Piotrkowa jako ośrodka turystycznego, wobec innych, chętniej odwiedzanych przez turystów oraz mała ilość imprez wystawienniczych czy konferencyjnych o zasięgu międzynarodowym.

Tabela nr 18: Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Piotrkowie Trybunalskim

Rok	Ilość obiektów	Ilość miejsc noclegowych	Ilość osób korzystających z noclegów		Ilość udzielonych noclegów	
			ogółem	w tym turystów zagranicznych	ogółem	w tym turystów zagranicznych
2008	6	300	20.130	2.358	30.809	4.267
2009	6	277	20.246	1.647	30.790	2.794
2010	12	684	19.182	1.697	31.605	3.109
2011	12	713	21.555	2.554	46.750	5.553
2012	13	817	21.714	2.888	45.887	5.380

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Z badań ankietowych wynika, że w mieście jest wystarczająca ilość hoteli (82,9%), moteli (56,0%). Ankietowani uznali, że brakuje schronisk młodzieżowych (71,0%).

Organizowaniem działalności w dziedzinie sportu i rekreacji zajmuje się **Ośrodek Sportu i Rekreacji**, którego bazę stanowią: Hala „RELAX”, dwie Kryte Pływalnie, Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne, Korty Tenisowe, Lodowisko, Stadion Miejski, Kąpielisko „Słoneczko”, boiska sportowe, Skate Park. Z oferty OSiR skorzystało w 2012 roku 272.635 osób. Z jakości i wyposażenia obiektów sportowych ankietowani są zadowoleni (50,6%), jednak 61,7% respondentów odpowiedziało, iż proponowana przez miasto oferta imprez sportowych nie jest zadowalająca.

Imprezy o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym organizowane są na lotnisku oraz na terenie strzelnicy.

II.10. INTEGRACJA SPOŁECZNA

Istotnym elementem kształtowania świadomości społecznej jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego, co ma odzwierciedlenie między innymi w liczbie organizacji pozarządowych.

Samorząd podejmuje długotrwałą współpracę z organizacjami pozarządowymi, w celu budowania stabilnego partnerstwa, służącego do lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego, w sposób skuteczny i efektywny. Współpraca ta ma na celu rozwój Miasta i w szczególności dotyczy takich dziedzin jak: ochrona i konserwacja obiektów sakralnych, propagowanie zdrowego stylu życia, pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin najuboższych, aktywizacja ludzi starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii czy wspieranie działań dot. kultury, aktywności fizycznej i turystyki.

Tabela nr 19: *Organizacje pozarządowe na terenie Piotrkowa Trybunalskiego*

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ilość organizacji pozarządowych	173	169	138	142	145	167
Ilość organizacji pozarządowych, którym udzielono dotacji na realizację zadań pożytku publicznego	52	37	32	32	32	33
Poniesione wydatki na realizację kontraktów z organizacjami pozarządowymi w tys. złotych	1.892	1.971	1.780	1.803	1.830	1.407
udział w wydatkach budżetowych (w %)	0,69	0,72	0,58	0,56	0,58	0,36

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Łączna wysokość środków przeznaczonych na rok 2013 w formie dotacji na otwarte konkursy dla organizacji pozarządowych wyniosła 1.407.500 zł. Skierowano je na wspieranie realizacji 29 zadań publicznych przez 37 organizacji pozarządowych, w których realizację było zaangażowane 228 osób (w tym wolontariusze). Działania te były skierowane do lokalnej społeczności oraz turystów, około 22.950 osób skorzystało z pomocy ze środków publicznych. Znaczny udział w realizacji współpracy z organizacjami pozarządowymi to formy pozafinansowe.

II.11. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Potrzeba zamieszkania jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka, jest ona natomiast zaspokajana na różnym jakościowo poziomie. Rynek mieszkaniowy w Piotrkowie Trybunalskim zapewnia odpowiednią liczbę mieszkań o wysokim i średnim standardzie, natomiast zauważalne jest duże zapotrzebowanie na lokale o niższym standardzie.

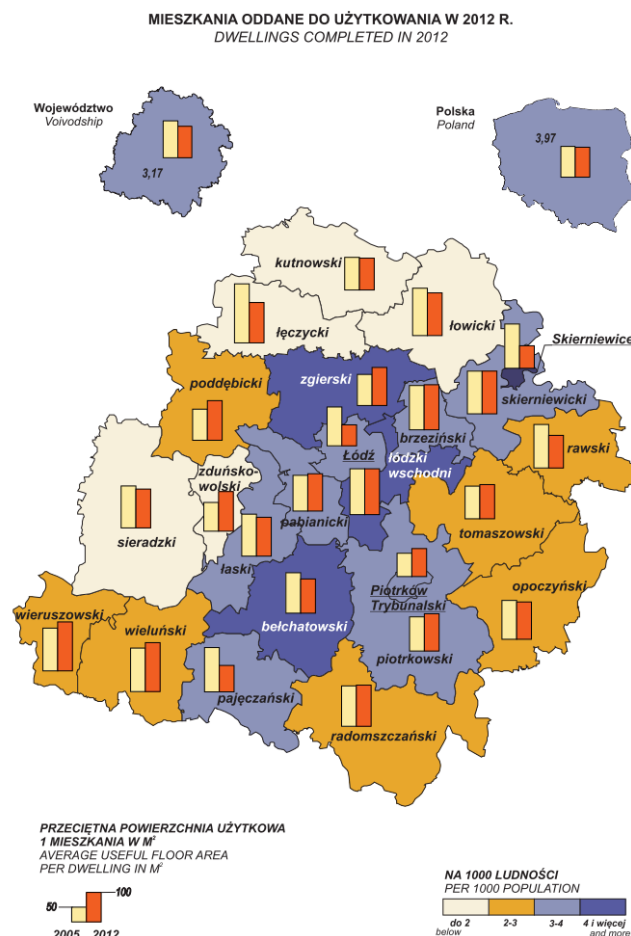
Na terenie miasta znajdują się budynki stanowiące własność Miasta, Towarzystwa Budownictwa Społecznego, 4 Spółdzielni Mieszkaniowych, Wspólnot Mieszkaniowych oraz osób fizycznych. Na koniec 2012r. było 30.946 mieszkań o powierzchni 1.876.974 m² co daje średnią powierzchnię 60,7m² przypadającą na jedno mieszkanie. W mieszkaniach tych znajdowało się 108.027 izb.

Tabela nr 20: Sytuacja mieszkaniowa w Piotrkowie Trybunalskim

Rok	Ilość mieszkań w tys.	Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
2008	29,8	2,62
2009	30,2	2,57
2010	30,4	2,54
2011	30,6	2,50
2012	30,9	2,47

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Rys. 7: Mieszkania oddane do użytkowania w województwie łódzkim w 2012r.

Źródło: Rocznik Statystyczny 2013 „Podregiony, powiaty, gminy”

Tabela nr 21: Liczba mieszkań oddanych do użytku w Piotrkowie Trybunalskim

Lp.		2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku, w tym:	142	392	275	179	257	113
a.	Komunalne	0	24	12	-	-	-
b.	Mieszkania w formule TBS	0	80	96	-	48	-
c.	Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	0	160	45	36	89	7
d.	Indywidualne	136	92	96	143	120	104
e.	Spółdzielcze	6	36	26	-	-	1
f.	Zakładowe	-	-	-	-	-	1

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Tabela nr 22: Poniesione nakłady na gospodarkę mieszkaniową przez samorząd w Piotrkowie Trybunalskim

	2009	2010	2011	2012
Poniesione nakłady na gospodarkę mieszkaniową przez samorząd będące jego własnością (w tysiącach złotych)	8.804	9.460	9.601	10.490

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Wzrost nakładów na gospodarkę mieszkaniową wynika m.in. z realizacji programu budowy mieszkań komunalnych, w celu zwiększenia zasobu mieszkaniowego i zaspokajania potrzeb mieszkaniowych oraz z potrzeby dokonywania remontów i modernizacji budynków i lokali mieszkalnych, stanowiących mieszkaniowy zasób gminy. W 2013 roku rozpoczęto budowę komunalnego budynku mieszkalnego przy ul. Zamurowej 3, z 16 mieszkaniami, który zostanie oddany do użytku pod koniec 2014 roku.

II.12. UKŁAD KOMUNIKACYJNY I TRANSPORT

Analizując koncepcję zagospodarowania kraju, jak i obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, miasto Piotrków Trybunalski wyróżnia się jako kluczowy węzeł komunikacji drogowej, w powiązaniu z komunikacją kolejową. Zaznaczyć należy, że stanowi siódmy węzeł komunikacyjny w skali kraju.

System komunikacyjny miasta obejmuje:

- podstawową sieć uliczno-drogową, w tym węzeł dróg zewnętrznych i powiązania sieci miejskiej z trasami zewnętrznymi,
- podsystem komunikacji zbiorowej, w tym: miejska komunikacja autobusowa, układ kolejowy;
- parkingi,
- główne ciągi piesze i ścieżki rowerowe.

Niezbędnym elementem rozwoju miasta są drogi i sprawny układ komunikacyjny, dlatego systematycznie budowane i modernizowane są drogi. W latach 2010-2013 w Piotrkowie Trybunalskim wybudowano, przebudowano i zmodernizowano prawie 39 km dróg. Główne inwestycje to budowa dróg na os. Jeziorna I, przebudowa ul. Łódzkiej, Zalesickiej,

Karolinowskiej – Rolniczej i ulic na terenie Starego Miasta i Podzamcza. W 2012 roku z budżetu miasta w dziale Układ komunikacyjny i transport wydatkowano 23 mln zł, a w 2013 roku była to już kwota ponad 27,2 mln zł.

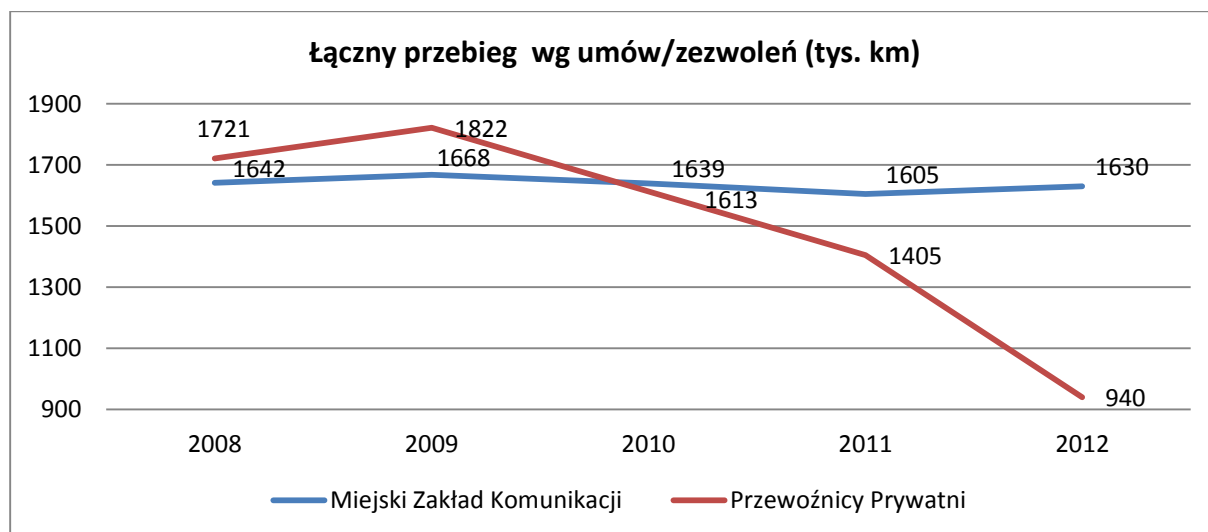
Tabela nr 23: *Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni na terenie Piotrkowa Trybunalskiego*

Rok	Drogi publiczne o twardej nawierzchni w km	
	powiatowe	gminne
2008	34,0	140,0
2009	33,9	139,7
2010	33,9	143,5
2011	33,9	147,0
2012	33,8	146,4

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Na terenie Piotrkowa Trybunalskiego linie autobusowe obsługiwane są przez Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. - 10 linii oraz przewoźników prywatnych - 12 linii. Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. posiada 26 autobusów do obsługi układu komunikacyjnego, natomiast przewoźnicy prywatni 25 samochodów typu minibus. Liczba przystanków autobusowych - 251. Należy podkreślić, że w Piotrkowie popularny i dobrze rozwinięty jest transport zbiorowy, realizowany przez przewoźników prywatnych, który jest ważną składową systemu komunikacji miejskiej.

Wykres 25: *Łączny przebieg w kilometrach pojazdów Miejskiego Zakładu Komunikacji i przewoźników prywatnych w Piotrkowie Trybunalskim*

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Powyższe dane wskazują na wyraźny spadek przebiegu przewozów, realizowanych przez przewoźników prywatnych. Wiąże się to z dostosowywaniem układu komunikacyjnego do potrzeb pasażerów, systematycznej optymalizacji rozkładu jazdy oraz korzystaniem z przewozów bezpłatnych, oferowanych przez MZK Sp. z o.o.

II.13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

W latach 2010-2013 wybudowano i przebudowano prawie 22 km sieci wodociągowej i ponad 21 km sieci kanalizacyjnej. W celu uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej na terenie miasta i zapewnienia mieszkańcom odpowiednich standardów jakości usług wodno – kanalizacyjnych, realizowany jest projekt „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim”, w ramach którego zmodernizowano ujęcie wody Szczekanica, wybudowano prawie 14 km kanalizacji sanitarnej i ponad 7 km sieci wodociągowej, zakończono renowację ponad 14 km kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej, kończona jest modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków i budowa kanalizacji sanitarnej.

Na koniec 2012 roku długość sieci wodociągowej z przyłączami wynosiła 243,66 km, a długość sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami 226,03 km.

Tabela 24: Sieć wodociągowa w Piotrkowie Trybunalskim

	2008	2009	2010	2011	2012
Sieć wodociągowa rozdzielcza w km /bez przyłączy/	141,8	144,5	163,8	171,7	172,8
Sieć kanalizacji sanitarnej w km /bez przyłączy/	143,4	146,7	150,2	153,0	157,6
Liczba połączeń wodociągowych do budynków mieszkalnych i innych obiektów	6.090	6.173	6.210	6.305	6.655
Liczba połączeń kanalizacji sanitarnej do budynków mieszkalnych	3.080	3.168	3.220	3.310	3.387

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Po wykonaniu sieci kanalizacji zaplanowanej do realizacji do 2015 r. 98% mieszkańców aglomeracji Piotrkowa Trybunalskiego będzie miała możliwość odbioru ścieków sanitarnych przez sieć. Na koniec 2012 r. 99,26% miasta było wyposażonych w sieć wodociągową.

Ścieki oczyszczane są również w przydomowych oczyszczalniach ścieków. W latach 2009 – 2012 wydano pozwolenia na budowę oraz przyjęto zgłoszenia robót budowlanych dla 50 planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków.

CIEPŁOWNICTWO

Działalność w zakresie wytwarzania, przesyłania i dystrybucji ciepła prowadzi Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o., z udziałem miasta.

System ciepłowniczy Piotrkowa Trybunalskiego składa się z:

- zcentralizowanej sieci ciepłowniczej z dwoma dużymi ciepłowniami C1 i C2,
- lokalnych kotłowni zasilających zakłady przemysłowe, przedsiębiorstwa usługowe, szpitale i inne obiekty użyteczności publicznej, w tym szkoły, przedszkola itp. położone poza miejskim systemem ciepłowniczym,
- małych kotłowni w domach jedno- i wielorodzinnych, małych firmach,
- indywidualnych źródeł ciepła na potrzeby gospodarstw domowych.

Jako paliwo wykorzystywane są różne nośniki energii: węgiel, miał węglowy, koks, olej opałowy, biogaz, gaz ziemny, odpady drewna i energia elektryczna.

System ciepłowniczy w Piotrkowie Trybunalskim zasilany jest z dwóch źródeł ciepła, z ciepłowni „C1” i z ciepłowni „C2”. Przeprowadzone analizy wykazują potrzebę modernizacji tych ciepłowni, wynika to m.in. z wymagań narzuconych przez dyrektywy europejskie w zakresie redukcji emisji CO₂ i zwiększenia efektywności energetycznej.

Odbiorcami ciepła z miejskiego systemu ciepłowniczego są w przeważającej części odbiorcy komunalni (mieszkalnictwo) – spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe – 67,49 %. Budynki użyteczności publicznej – 15,14%, przemysł – 8,69% i pozostali – 8,68%. (źródło: „Restrukturyzacja systemu ciepłowniczego w Piotrkowie Trybunalskim” marzec 2014r.).

Długość miejskiej sieci ciepłowniczej na koniec 2012 roku wynosiła 46,52 km. Sieć magistralna utrzymuje się na stałym poziomie – 13,54 km, natomiast systematycznie rozbudowywana jest sieć rozdzielcza (stan 13,65 km, a w 2007 roku - 12,16 km) i sieć przyłączeniowa (stan 19,962 km, a w 2007 roku - 17,78 km).

Tabela 25: Sieć ciepłownicza w Piotrkowie Trybunalskim

	Sieć magistralna w km	Sieć rozdzielcza w km	Sieć przyłączeniowa w km
2008	13,54	12,31	18,02
2009	13,54	13,19	18,58
2010	13,54	13,20	18,71
2011	13,54	13,52	19,25
2012	13,54	13,54	19,44

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

SIEĆ GAZOWA

Miasto zasilane jest gazem ziemnym za pośrednictwem gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu okręgowym, doprowadzanych do Miasta z czterech kierunków, co stwarza korzystne warunki przesyłowe i wysoki stopień pewności zasilania. Długość sieci gazowej systematycznie rośnie, a co za tym idzie zwiększa się ilość odbiorców. Liczba odbiorców gazu na koniec 2012 roku wynosiła 22.983.

Tabela 26: Sieć gazowa w Piotrkowie Trybunalskim

	Odbiorcy gazu ogółem	Długość sieci gazowej w km /bez przyłączy/
2008	23.262	122,4
2009	23.384	125,2
2010	23.567	128,2
2011	22.916	128,7
2012	22.983	143,9

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

SIEĆ ELEKTRYCZNA

Piotrków Trybunalski w energię elektryczną zasilany jest za pośrednictwem trzech głównych punktów zasilających, które są powiązane wzajemnie liniami napowietrznymi wysokiego napięcia, z regionalnym i krajowym systemem elektroenergetycznym.

Wykorzystanie energii elektrycznej w mieście ma charakter powszechny. Niezawodność dostaw energii elektrycznej dla Piotrkowa Trybunalskiego cechuje się wysokim stopniem pewności, z uwagi na zasilanie miasta z różnych kierunków i dobrze wykształcony układ sieci WN.

Tabela 27: Sieć elektryczna w Piotrkowie Trybunalskim

ENERGIA ELEKTRYCZNA	Odbiorcy zasilani z niskiego napięcia (drobni)					Odbiorcy zasilani ze średniego napięcia (wielkoprzemysłowi)				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość odbiorców	34.376	34.670	34.744	34.892	34.858	108	110	79	82	81
Sprzedaż energii (w MWh)	88.350	88.062	94.341	92.746	88.822	117.585	112.684	122.497	126.442	125.495
Zużycie energii na jednego odbiorcę (MWh)	2,57	2,54	2,72	2,66	2,55	1.088,75	1.024,40	1.550,59	1.541,98	1.549,32

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Ilość odbiorców energii elektrycznej corocznie wzrastała, nieznacznie zmalała natomiast w 2012 roku, nieznacznie spadała też w 2012 roku sprzedaż energii, co wiązać się może z coraz powszechniejszą budową domów energooszczędnych i ze zwiększonym stosowaniem odnawialnych źródeł energii, np. solarów.

Tabela 28: Zużycie wody, gazu, energii elektrycznej w Piotrkowie Trybunalskim

Rok	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca w m ²	Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w kWh
2008	34,8	115,3	649,7
2009	32,8	88,1	652,6
2010	32,6	110,6	673,4
2011	32,9	96,4	661,1
2012	31,8	92,8	651,8

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, gazu i wody wynika m.in. z oszczędności w związku z rosnącymi kosztami dostaw w/w produktów i ze zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że mieszkańcy mają zapewniony wystarczający dostęp do kanalizacji (89,2%), wodociągu (95,0%), kanalizacji deszczowej (73,2%) i centralnego ogrzewania (64,9%).

GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 stycznia 2012 roku Miasto przejęło obowiązek organizacji odbioru odpadów komunalnych. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zostały określone uchwałą Rady Miasta.

Tabela 29: Ilość przedłożonych deklaracji na odbiór odpadów na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego

Rodzaj odpadów	Liczba osób
Odpady segregowane:	53.051
Odpady niesegregowane:	10.929
Razem	63.980

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Ilość odpadów segregowanych w tym: makulatura, szkło, tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe z roku na rok wzrasta.

II.14. GOSPODARKA

W województwie łódzkim - poza Łodzią - Piotrków Trybunalski, Bełchatów, Skierniewice i Kutno należą do ośrodków o wysokich potencjałach rozwojowych (w kategorii miast dużych). Charakteryzują się one: wysokim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców, koncentracją podmiotów otoczenia przedsiębiorczości, co jest ważnym czynnikiem lokalizacji nowych inwestycji gospodarczych oraz stosunkowo wysokimi dochodami z podatku CIT.

Piotrków Trybunalski to przede wszystkim nowoczesne usługi logistyczne i dystrybucyjne, przemysł maszynowy, mechaniczny, precyzyjny - obróbki skrawaniem, papierniczy, usług ochrony mienia i utrzymania porządku, budowlanych i spożywczych. W mieście i jego najbliższej okolicy zainwestowały koncerny logistyczne: ProLogis Park Piotrków (30 ha powierzchni, 109.000 m² pod zabudowę), ProLogis Park Piotrków II (powierzchnia 25 ha, docelowa powierzchnia zabudowy 125 tys. m²), Regionalne Centrum Dystrybucji IKEA (47 ha powierzchni, prawie 150 tys. m² powierzchni zabudowy), Logistic City Piotrków Distribution Center (ponad 100 ha powierzchni, docelowo 450.000 m² pod zabudowę), Europolis Park Poland Central (122 ha, docelowo 500 tys. m² pod zabudowę), Centrum Logistyczne „Kaufland” (27 ha powierzchni, docelowo 120.000 m² pod zabudowę).

Rys.8: Centra logistyczne

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Przemysł maszynowy reprezentują firmy: FMG PIOMA S.A., ZSM PZL – ZSM Sp. z o.o. i MBL Poland Sp. z o.o. W przemyśle mechaniki precyzyjnej działa firma HÄRING, światowy lider w branży obróbki skrawaniem. Firma Cooper Standard jest czołowym dostawcą w branży produktów samochodowych. EMERSON Polska Sp. z o. o. to innowacyjne centrum zarządzania danymi oraz korespondencją i jeden z największych w Europie producentów formularzy i druków specjalistycznych. Firma POLANIK to producent i dostawca wysokiej klasy sprzętu sportowego. W branży spożywczej z powodzeniem działają: SULIMAR Sp. z o.o. – Browar Cornelius - jeden z najdynamiczniej rozwijających się browarów regionalnych w Polsce i F.H. NOWALIJK.

W Piotrkowie prężnie działają również firmy zajmujące się usługami z zakresu ochrony osób i mienia oraz utrzymania czystości, należą do nich: Przedsiębiorstwo Usługowe ROKA, INWEMER Sp. z o.o., MUSI, CZATA.

W mieście funkcjonuje podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie ŁSSE korzystają z pomocy publicznej przyznanej w formie zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych lub osób fizycznych. Pomoc publiczna przyznawana jest z tytułu nowej inwestycji lub utworzenia nowych miejsc pracy. Inwestorzy: Häring Polska Sp. z o.o., Huta Szkła „Feniks 2”, Reculer Sp. z o.o. (recycling tworzyw sztucznych), pod koniec 2013r. zezwolenie na działalność otrzymała Huta Szkła Anewal.

Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej przekłada się na ilość działających w mieście firm - na koniec 2012 roku ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) wynosiła 7.450 i była o 244 wyższa niż w roku 2008.

Tabela nr 30: *Ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie Piotrkowa Trybunalskiego*

Rok	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
2008	7.206	212	6.994
2009	7.109	203	6.906
2010	7.461	202	7.259
2011	7.343	202	7.141
2012	7.450	202	7.248

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Ilość podmiotów gospodarczych ogółem wzrosła w 2012 roku o 107 w stosunku do roku 2011. Wpływ na to miał wzrost ilości podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym, a liczba podmiotów w sektorze publicznym (w skład którego wchodzi: państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, przedsiębiorstwa państwowe, spółki handlowe i spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego) jest niezmienna od 2010 roku i wynosi 202.

Tabela nr 31: Podmioty gospodarcze według wybranych sekcji (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) na terenie Piotrkowa Trybunalskiego

Sekcje	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	7.206	7.109	7.461	7.343	7.450
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	172	142	149	140	138
Przemysł	770	745	785	790	790
Budownictwo	608	663	721	706	708
Handel, naprawa pojazdów samochodowych	2.427	2.268	2.337	2.232	2.222
Transport i gospodarka magazynowa	473	462	470	491	502
Zakwaterowanie i gastronomia	178	195	205	191	200
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	289	251	249	251	251
Obsługa rynku nieruchomości	1.050	257	270	284	297
Pozostałe sekcje	1.239	2.126	2.275	2.258	2.342

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

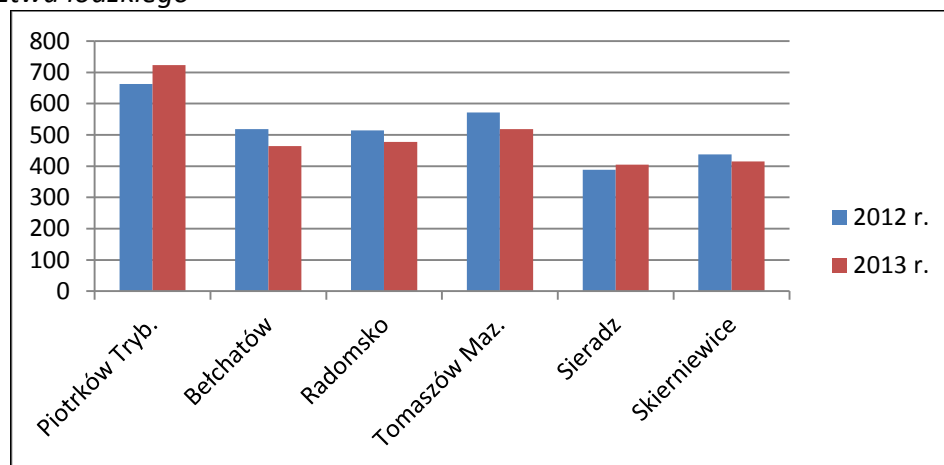
W mieście na przestrzeni ostatnich lat bardzo korzystnie przedstawia się sektor transportowy i gospodarka magazynowa, z roku na rok (wyjątek stanowi tu 2009 r.) branża ta odnotowuje stały wzrost liczby podmiotów. W 2012 r. największy przyrost podmiotów gospodarczych nastąpił w sektorze zakwaterowanie i gastronomia (niemal 5 % w stosunku do 2011 r.), który nastąpił jednak po znacznym, 7% spadku liczby prowadzących działalność w tej branży w 2011 wobec 2010 r.

Najwięcej podmiotów gospodarczych reprezentuje sekcję „handel, naprawa pojazdów samochodowych”, choć dla tej branży (biorąc pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych w danym okresie) rok 2012 był najgorszy spośród wszystkich analizowanych lat. W sektorze obsługa rynku nieruchomości po załamaniu, które nastąpiło w 2009 r., widać roczny wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność na tym polu biznesowym. Zarówno branża budowlana i przemysł od 2010 r. utrzymują się na niemal niezmiennym poziomie.

Analizowane dane wpisują się w tendencje makroekonomiczne – kryzys gospodarczy, który nie tylko nie sprzyja powstawaniu nowych firm, a raczej likwidacji istniejących.

Z drugiej strony stały wzrost liczby podmiotów z sektora transport i gospodarka magazynowa świadczą o dobrze wykorzystywanych atutach lokalizacyjnych Piotrkowa.

Wykres 26: Nowo zarejestrowane podmioty sektora prywatnego w wybranych miastach województwa łódzkiego

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Łodzi

Piotrków, wśród innych miast województwa łódzkiego, jest zdecydowanym liderem pod względem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów sektora prywatnego. Pozytywnie wyróżnia nas również wzrost liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w 2013 r. wobec 2012 r., w większości miast sąsiednich nastąpił spadek. Świadczy to o dobrej pozycji Piotrkowa, jako ważnego ośrodka społeczno-gospodarczego.

W przeprowadzonym badaniu w ramach projektu pt. "Benchmarking - narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych" w 2012 r. 183 respondentów na 1.070 osób badanych wskazało, że sami lub ich najbliższa rodzina prowadzi działalność gospodarczą. Najważniejsze wskazane zalety: duży popyt na dobra i usługi, wielkość miasta/duża liczba mieszkańców, duża ilość pracowników, dobra infrastruktura. Za słabe strony uznano między innymi: dużą konkurencję, wysokie koszty prowadzenia działalności, wysokie koszty zatrudnienia - są to zatem głównie uwarunkowania zewnętrzne, niezależne od prowadzonej polityki władz miasta (wyjątek stanowi tu podatek od nieruchomości, który jest jednym z narzędzi kształtowania miejskiej polityki wspierania przedsiębiorczości).

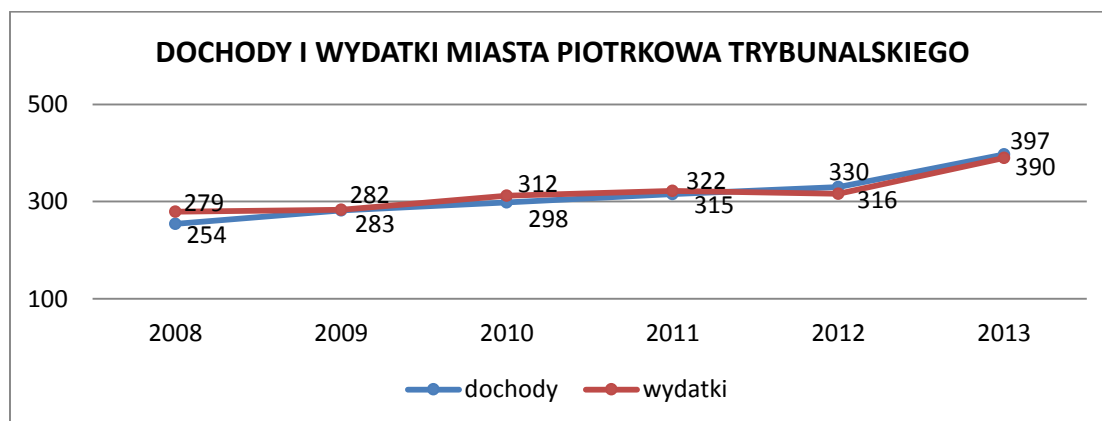
II.15 FINANSE I MAJĄTEK MIASTA

Wykonanie dochodów za 2013 rok wyniosło 397.284.929,25 zł, co stanowi 101,96 % planu, natomiast wykonanie wydatków wyniosło 390.464.633,45 zł, co stanowi 97,61 % planu.

Na dochody miasta składają się: dochody własne (178.185.623,31 zł), subwencje ogólne (106.101.346,00 zł), dotacje celowe (48.349.697,79 zł) i środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej (64.648.262,15 zł.)

Wydatki miasta to: wydatki bieżące (290.577.252,50 zł) i majątkowe (99.887.380,95 zł). Najwięcej, bo 34,36% wykonania wydatków Miasto przeznaczyło na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą, na pomoc społeczną i ochronę zdrowia wydano 17,48% wykonania wydatków ogółem. Wydatki na funkcjonowanie Miasta (rolnictwo, leśnictwo, transport, gospodarkę mieszkaniową, gospodarkę komunalną) wyniosły 33,23 % wykonania wydatków ogółem. Wydatki majątkowe zostały wykorzystane przede wszystkim na sfinansowanie zadań inwestycyjnych – 99.503.187,37 zł.

Wykres 27: Wykonanie dochodów i wydatków miasta Piotrkowa Trybunalskiego w mln zł

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Tabela nr 32: *Dochody miasta z tytułu podatków i opłat lokalnych, udziału w PIT i CIT w Piotrkowie Trybunalskim*

Rok	Wysokość dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych	Dochody miasta z tytułu udziału w PIT /od osób fizycznych/	Dochody miasta z tytułu udziału w CIT /od osób prawnych/
2008	45.746.978,31 zł	61.530.637,00 zł	4.876.434,79 zł
2009	48.296.929,40 zł	57.005.964,00 zł	4.449.332,61 zł
2010	49.865.116,34 zł	55.543.719,00 zł	3.084.119,27 zł
2011	54.472.230,31 zł	62.597.028,00 zł	3.011.385,80 zł
2012	59.031.115,89 zł	65.302.154,00 zł	3.052.362,00 zł
2013	66.066.841,63 zł	65.952.585,00 zł	3.517.319,75 zł

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

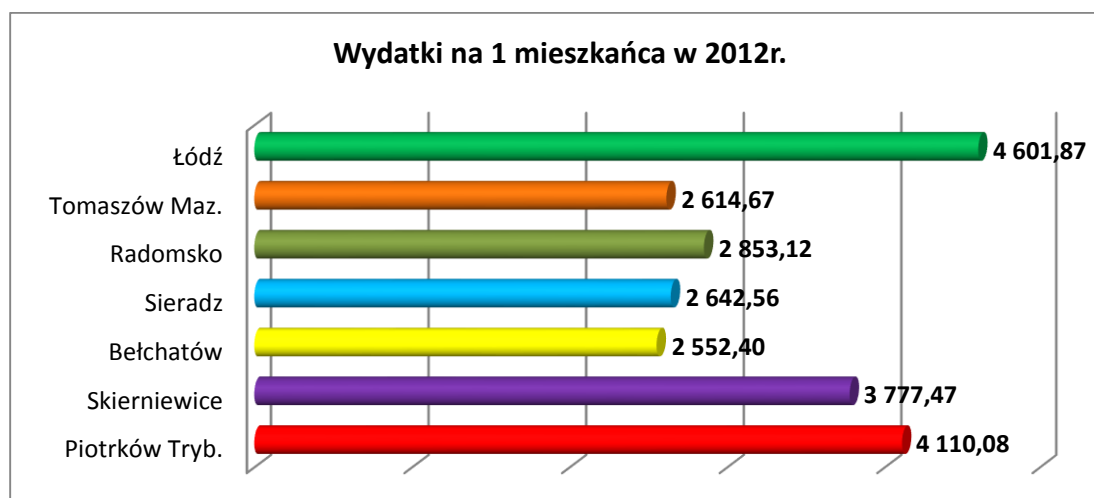
Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) stanowi jedno z najważniejszych źródeł dochodów budżetu miasta – ok. 17%. W tym kontekście szczególnie ważne jest przeciwdziałanie osiedlaniu się Piotrkowian w sąsiadujących gminach.

Od 2012 r. następuje odwrót tendencji spadkowej dochodów miasta z tytułu udziału w CIT (szczególnie widoczny w 2013 r.). Podatek dochodowy od osób prawnych jest najbardziej podatny na zmieniające się warunki makroekonomiczne, znaczne obniżenie wpływów z tytułu udziału w podatku CIT od roku 2010 związane jest ze spowolnieniem gospodarczym, wywołanym kryzysem finansowym.

Tabela nr 33: *Wydatki budżetu miasta Piotrkowa Trybunalskiego na 1 mieszkańca*

Rok	Wydatki na 1 mieszkańca w zł
2008	3.523,91
2009	3.609,75
2010	3.999,43
2011	4.172,17
2012	4.110,08
2013	5.125,42

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 28: *Wydatki na 1 mieszkańca w 2012r. w wybranych miastach województwa łódzkiego*

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

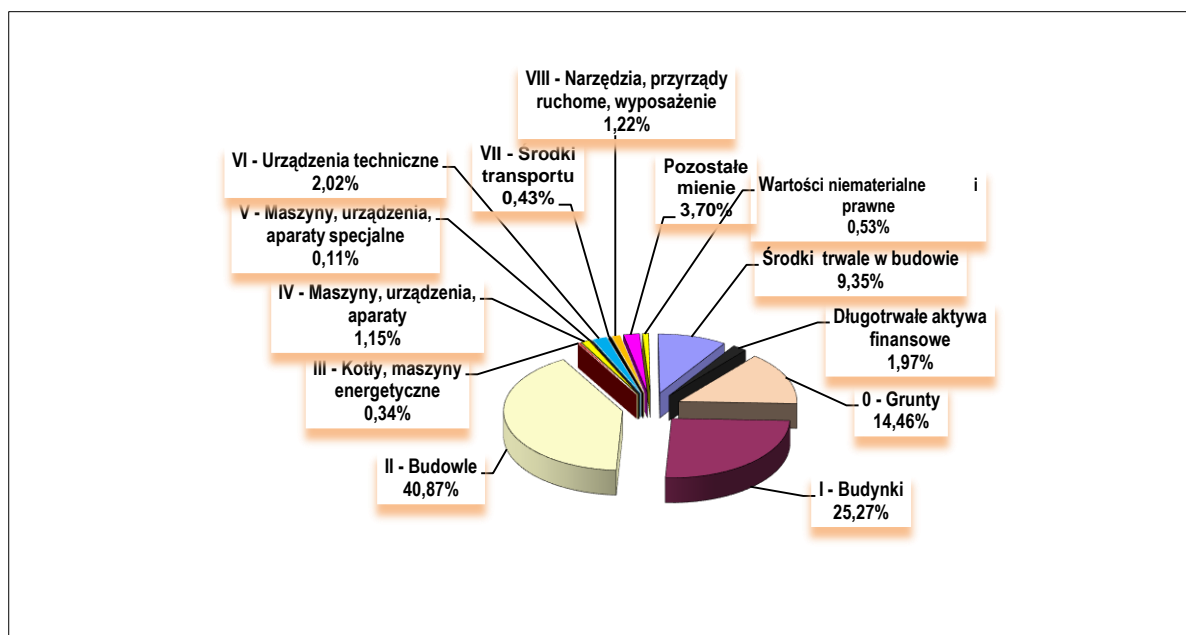
Piotrków jest drugim miastem po Łodzi, pod względem wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najwięcej środków przeznaczanych jest na oświatę (w głównej mierze wydatki pokrywane z subwencji oświatowej), inwestycje, pomoc społeczną, gospodarkę komunalną i transport miejski. Wszystkie wskazane obszary stanowią o jakości życia w danym mieście. Wysokość wydatków świadczy więc zarówno o możliwościach budżetowych (czyli stosunkowo wysokich wpływach) jak i korzystnym otoczeniu infrastrukturalnym, socjalnym i ekonomicznym wpływającym na poprawę funkcjonowania mieszkańców Piotrkowa. Niemalże w tym udział mają środki pozyskane z Unii Europejskiej.

MIENIE KOMUNALNE

Na mienie komunalne Miasta Piotrkowa Trybunalskiego składają się aktywa trwałe i obrotowe, czyli kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń. Składniki mienia komunalnego można podzielić na kilka kategorii, z których najważniejszą stanowi prawo własności, czyli najpełniejsze prawo podmiotowe, umożliwiające korzystanie, przede wszystkim z rzeczy (ruchomych i nieruchomości), w sposób zgodny z przeznaczeniem tego prawa, np. poprzez pobieranie pożytków i innych dochodów lub ograniczone prawa rzeczowe, czyli prawa na rzeczy cudzej, m.in. użytkowanie, służebności gruntowe, czy hipoteka. Do kolejnej grupy zalicza się prawa majątkowe względne, które nie skutkują wobec osób trzecich, wśród nich wierzytelności, uprawnienia wynikające z umów: najmu, dzierżawy, użyczenia itp. Odrębną kategorię stanowią prawa wynikające z faktu uzyskania przez miasto pozycji współnika w spółce prawa handlowego, tj. prawa z tytułu udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i wynikające z udziałów należących do miasta.

Gospodarka składnikami mienia komunalnego musi zakładać różnego rodzaju ruchy dotyczące tych składników, zmieniać ich strukturę z punktu widzenia praw majątkowych w postaci zbywania prawa własności, zamiany ograniczonego prawa rzeczowego w prawo własności, nabywania nowych składników majątkowych, likwidowania dotychczasowych, zbywania, czy prywatyzowania. Operacje te nie są obojętne dla stanu mienia Miasta Piotrkowa Trybunalskiego oraz dla wydatków i dochodów z nim związanych.

Wykres 29: Udział środków trwałych w wartości ewidencyjnej brutto mienia Miasta Piotrkowa Trybunalskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Źródło: Opracowanie Referatu Administracji i Majątku Urzędu Miasta

Z powyższego wykresu wynika, iż w strukturze wartości brutto mienia komunalnego Miasta Piotrkowa Trybunalskiego największy udział mają budowle, które stanowią ponad 40% całości mienia komunalnego oraz budynki (prawie 26% całości mienia komunalnego). Istotną pozycję w mieniu Miasta Piotrkowa Trybunalskiego stanowią grunty. Ich udział w środkach trwałych to prawie 15%. W porównaniu z rokiem poprzednim o ponad 5% wzrosła wartość środków trwałych w budowie, co jest wynikiem rozpoczętych inwestycji.

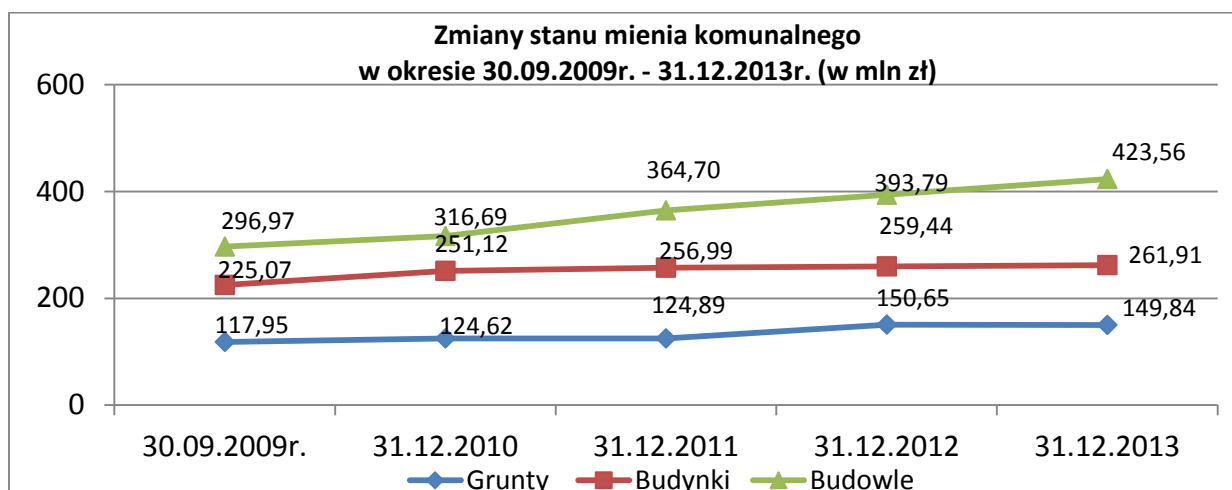
Można zauważyć, iż w ciągu 2013 roku nastąpił bardzo znaczący progres wartości zadań inwestycyjnych współfinansowanych ze środków unijnych, bo aż o 53.770.124,07zł w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2012 roku i wynosi obecnie 86.628.288,14 zł. Miasto Piotrków Trybunalski w analizowanym okresie poniosło nakłady inwestycyjne, współfinansowane z funduszy unijnych, na kwotę 80.091.100,85 zł.

Tabela nr 34: Wartość mienia komunalnego w Piotrkowie Trybunalskim

Rok	Gmina	Powiat	Ogółem
2008	586 927.682,95	43 720 493,95	630 648 176,90
2009	669 648 269,44	46 345 343,09	715 993 612,53
2010	718 570 106,90	46 336 343,09	764 906 449,99
2011	829 114 306,30	57 369 488,47	886 483 794,77
2012	886 960 635,38	58 853 148,38	945 813 783,76
2013	975 377 484,41	61 094 902,06	1 036 472 386,47

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 30: Zmiany stanu mienia komunalnego w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wartość gminnego mienia komunalnego wzrosła w porównaniu z rokiem 2008 o 388.449.801,46 i wynosi 975.377.484,41 zł. Wartość powiatowego mienia komunalnego wzrosła w porównaniu z rokiem 2008 o 17.374.408,11 i wynosi 61.094.902,06 zł.

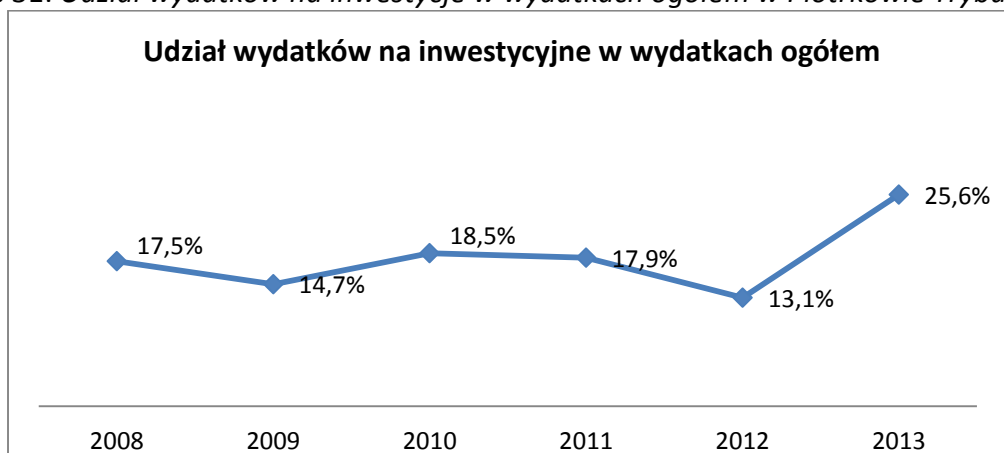
II.16 INWESTYCJE MIEJSKIE

Działania miasta Piotrkowa Trybunalskiego ukierunkowane są na zrównoważony i systematyczny rozwój, na co wpływ mają między innymi realizowane inwestycje. Inwestycje z zakresu drogownictwa, ochrony środowiska, mieszkalnictwa, edukacji, kultury czy sportu realizowane są z myślą o mieszkańcach oraz o inwestorach i turystach odwiedzających miasto.

Tabela nr 35: Struktura wydatków na inwestycje w Piotrkowie Trybunalskim

Rok	Wydatki ogółem w zł	Wydatki na inwestycje w zł
2008	272.454.935,11	47.769.181,52
2009	275.456.089,68	40.596.268,22
2010	311.731.637,33	57.695.205,59
2011	322.658.822,01	57.892.292,62
2012	316.007.414,83	41.430.156,43
2013	390.464.633,45	99.887.380,95

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Wykres 31: *Udział wydatków na inwestycje w wydatkach ogółem w Piotrkowie Trybunalskim*

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

W 2013 r. nastąpił wyraźny wzrost udziału wydatków na inwestycje w stosunku do wydatków ogółem, na co w głównej mierze wpływ miała realizacja zadań w ramach projektu dot. modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków, na który wydatkowano ponad 78 mln zł, tj. ponad 76% ogółu wydatków na inwestycje. Inne największe realizowane inwestycje to: Trakt Wielu Kultur – rozwój potencjału turystycznego Miasta poprzez rewitalizację zabytkowych obszarów Piotrkowa Trybunalskiego - etap II (zakres: przebudowa ulic: POW, Rycerskiej, Rwańskiej, Starowarszawskiej oraz remont elewacji budynków Ośrodka Działań Artystycznych, I LO i Zamku) i termomodernizacje placówek oświatowych.

II.17 OCHRONA ŚRODOWISKA

Zanieczyszczenie powietrza

W roku 2012 wyemitowane zostało ok. 315 Mg dwutlenku siarki, 190 Mg dwutlenku azotu, 130 Mg tlenku węgla 180 Mg pyłu i ok. 100 Mg węglowodorów aromatycznych. Decydujący udział w emisji zanieczyszczeń miały, pracujące na bazie węgla kamiennego, ciepłownie MZGK przy ul. Rolniczej i Orlej. Największy - ok. 80% udział w emisji węglowodorów aromatycznych miały zakłady zlokalizowane przy ul. Dmowskiego: FMG Pioma S.A. i Zamet Industry S.A. Najistotniejszym problemem w mieście pozostaje niska emisja, zwłaszcza ta niezewidencjonowana, z indywidualnych gospodarstw domowych, w których najczęściej do produkcji ciepła wykorzystywane są piece, kotły małej mocy, czy kominki, w których spalane jest paliwo stałe - węgiel i drewno. Istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza w mieście jest też transport drogowy, odpowiedzialny za emisję węglowodorów aromatycznych, tlenków azotu, tlenku węgla i pyłu.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych

W roku 2012 z terenu miasta odprowadzono do wód powierzchniowych ok. 4.305,2 tys. m³ ścieków komunalnych i przemysłowych. Były to przede wszystkim ścieki z oczyszczalni miejskiej – 4.246,32 tys. m³.

Stan środowiska według badań monitoringowych

Stężenia dwutlenku siarki nie przekraczały obowiązujących poziomów dopuszczalnych; maksymalne zmierzone wartości S_1 i S_{24} stanowiły odpowiednio 32% i 46% obowiązujących norm. Najwyższe wartości notowano w lutym - najchłodniejszym miesiącu roku 2012. Średnioroczny poziom stężenia SO_2 wynosił $13 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

1-godzinne stężenia dwutlenku azotu również kształtowały się poniżej poziomu dopuszczalnego; najwyższe zmierzone stężenie (w kwietniu) osiągnęło 58% normy. Stężenie średnioroczne NO_2 wynosiło $22 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowiło 55% wartości dopuszczalnej. Poziom ten nieznacznie obniżył się w stosunku do poziomu z roku 2011.

24-godzinne stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} przekraczały poziom dopuszczalny ($D_{24} = 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) 80 razy w ciągu roku przy dozwolonych 35 przekroczeniach. Przekroczenia notowano w okresie chłodnym: od stycznia do pierwszych dni kwietnia oraz od końca września do grudnia. Najwyższe stężenie - $193 \mu\text{g}/\text{m}^3$, stanowiące 386% D_{24} , zanotowano w lutym. W miesiącu tym, a także w grudniu stwierdzono największą liczbę przekroczeń D_{24} . Stężenie średnioroczne osiągnęło w tym punkcie $38 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowiło 95% wartości rocznego poziomu dopuszczalnego ($D_a = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). W stosunku do roku poprzedniego nastąpił niewielki spadek stężenia średnioroczного pyłu PM_{10} ; zmniejszyła się także częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu stężenia 24-godzinnego.

8-godzinne stężenia tlenu węgla były niższe od wartości dopuszczalnej; najwyższe zmierzone S_8 stanowiło 40% poziomu D_8 i wystąpiło w lutym.

8-godzinne stężenia ozonu troposferycznego przekraczały poziom docelowy ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) przez 21 dni. Przekroczenia występowały od kwietnia do sierpnia. W ciągu trzech ostatnich lat (2010 - 2012) średnia częstość przekroczeń wartości docelowej wynosiła 14,7 przy dozwolonej 25.

Pomiary stężeń pyłu PM_{10} i $PM_{2,5}$ wykazały, że:

- Stężenia pyłu PM_{10} przekraczały poziom dopuszczalny D_{24} przez 106 dni w roku (dozwolone 35). Najwyższe stężenia występowały w lutym. Średnie stężenie pyłu PM_{10} wynosiło ok. $46 \mu\text{g}/\text{m}^3$, czyli 115% rocznego poziomu dopuszczalnego.
- Średnioroczne stężenie pyłu $PM_{2,5}$ wynosiło $34 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowiło 136% poziomu dopuszczalnego. Udział pyłu $PM_{2,5}$ w pyłe PM_{10} kształtował się od ok. 55 - 60% w okresie letnim do ok. 80% w okresie zimowym.
- Średnioroczne stężenia metali: arsenu, kadmu, niklu i ołowiu nie przekraczały norm obowiązujących ze względu na ochronę zdrowia ludzi.
- Średnioroczne stężenie benzo-a-pirenu przekraczało ok. 8-krotnie poziom docelowy wynoszący $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Poziom stężeń był bardzo zróżnicowany w ciągu roku - latem nie przekraczał $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$; zimą, podczas wzmożonego ogrzewania budynków, był ponad 20-krotnie wyższy.

Podsumowując wyniki badań jakości powietrza na terenie Piotrkowa Tryb. należy stwierdzić, że największym problemem w mieście jest ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłem drobnym i zawartym w nim benzo-a-pirenem. Zanieczyszczenie to ma wyraźnie charakter sezonowy - niski poziom notowany w okresie letnim drastycznie zwiększa się

w okresie zimowym. Główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu jest niska emisja - z indywidualnie ogrzewanych budynków; niemały udział ma również emisja komunikacyjna. Obszar przekroczeń normatywnych poziomów stężeń według obliczeń obejmuje: w przypadku pyłu PM10 (stężenia 24-godzinne) - zabudowaną i gęsto zamieszkałą środkową i zachodnią część miasta, a szczególnie ścisłe centrum (także stężenie średnioroczne), w przypadku benzo-a-pirenu (stężenie średnioroczne) - cały teren miasta.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH

Niezbędnym elementem w trakcie prac nad Strategią, było zapewnienie spójności Strategii Rozwoju Miasta z zapisami dokumentów na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Zasady, cele oraz kierunki działań służące wsparciu rozwoju miast w Polsce wynikają z:

1. Strategii Europa 2020,
2. Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030,
3. Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
4. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 ,
5. Założeń Krajowej Polityki Miejskiej,
6. Założeń Umowy Partnerstwa.
7. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).

1. Strategia Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu zakłada:

- wzrost inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- wzrost zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający integracji społecznej: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030

Priorytety: konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, równoważenie potencjału rozwojowego regionów, efektywność i sprawność państwa.

Cele rozwojowe będą realizowane poprzez Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju oraz za pośrednictwem dziewięciu strategii zintegrowanych, tj.:

1. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
3. Strategia Rozwoju Transportu,
4. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
5. Strategia Sprawne Państwo 2020,
6. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,

7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
8. Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
9. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012 – 2020.

3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Cel strategiczny: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych:

- konkurencyjności,
- zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa,
- spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Cel strategiczny KSRR to efektywne wykorzystanie specyficznych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym poprzez:

- wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- budowanie spójności terytorialnej,
- przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- tworzenie warunków dla efektywnej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

5. Założenia Krajowej Polityki Miejskiej

Cele dedykowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego obszarom miejskim:

- poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.
- wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.
- odbudowa zdolności miast do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.
- przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
- poprawa efektywności zarządzania rozwojem w funkcjonalnych obszarach miejskich (szczególnie największych miast).

6. Założenia Umowy Partnerstwa

Ubiegający się o dofinansowanie w nowej perspektywie finansowej UE będą zobligowani do wykazania zgodności zgłaszanych do dofinansowania projektów z zapisami ujętymi w **Umowie Partnerstwa**. Biorąc pod uwagę cele rozwojowe kraju, środki w ramach Umowy Partnerstwa koncentrują się na priorytetach finansowych:

1. otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom,
2. spójność społeczna i aktywność zawodowa,
3. infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia,
4. środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami.

Cele główne Umowy Partnerstwa:

1. zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
2. poprawa spójności społecznej i terytorialnej,
3. podniesienie sprawności i efektywności państwa.

Cel tematyczne Umowy Partnerstwa:

1. wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji,
2. zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych,
3. wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury,
4. wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach,
5. promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem,
6. zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
7. promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
8. promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników,
9. promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją,
10. inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie,
11. wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.

7. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie do 2020 r. i dalszej wiąże się z realizacją celów szczegółowych, w które wpisuje się również opracowana Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020:

- cel szczegółowy 1: stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- cel szczegółowy 3: poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów,
- cel szczegółowy 4: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020 wpisuje się w założenia powyższych dokumentów krajowych, jest również spójna z dokumentami strategicznymi na szczeblu wojewódzkim i regionalnym.

Otoczenie strategiczne na poziomie wojewódzkim i regionalnym

- I. **Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030** - przedstawia aktualny stan innowacyjności gospodarki regionu oraz formułuje działania mające na celu zaktywizowanie podmiotów gospodarczych, celem efektywnego wykorzystania potencjału innowacyjnego regionu.

Strategia wskazała 6 specjalizacji regionalnych:

- nowoczesny przemysł włókienniczy i mody (w tym wzornictwo),
- zaawansowane materiały budowlane,
- medycyna, farmacja, kosmetyki,
- energetyka, w tym odnawialne źródła energii;
- innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- informatyka i telekomunikacja.

W procesie wyboru kluczowych obszarów technologicznych dla województwa łódzkiego wskazano cztery główne, które ze względu na istniejący potencjał w regionie mają szansę rozwijać się i wspierać wzrost gospodarczy. Wśród obszarów technologicznych znalazły się: biotechnologia, nanotechnologia i materiały funkcjonalne, technologie komunikacyjne i informatyczne oraz mechatronika.

Główne priorytety zaproponowane dla RSI LORIS 2030:

- **Priorytet 1. Specjalizacja regionalna** – obejmujący kluczowe branże stanowiące lokomotywy rozwoju regionu.

- **Priorytet 2. Rozwój potencjału innowacyjnego** – obejmujący powszechne zastosowanie innowacji we wszystkich obszarach oraz branżach funkcjonujących w regionie, poza specjalizacją regionalną.
- **Priorytet 3. Zarządzanie innowacjami w regionie** – obejmujący poprawę efektywności prowadzenia polityki innowacyjnej w regionie oraz tworzenie warunków dla rozwoju innowacji w regionie.

Propozycje projektów zgłoszonych do Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030.

- Centrum Nauki i Nowych Technologii
- Piotrkowski Park Technologiczny
- Terminal transportu intermodalnego wraz z przebudową układu drogowego.

II. Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim - określa zestaw działań dla potrzeb ograniczenia negatywnych zjawisk demograficznych w perspektywie do 2020 r.

Cel główny Planu: Odbudowa kapitału ludzkiego, poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego, w perspektywie krótko i długookresowej.

Główne obszary działania:

Rynek pracy - tworzenie warunków sprzyjających rozpoczynaniu działalności gospodarczej, tworzenie nowych miejsc pracy,

Zdrowie - programy prewencyjne, promocja sportu i turystyki,

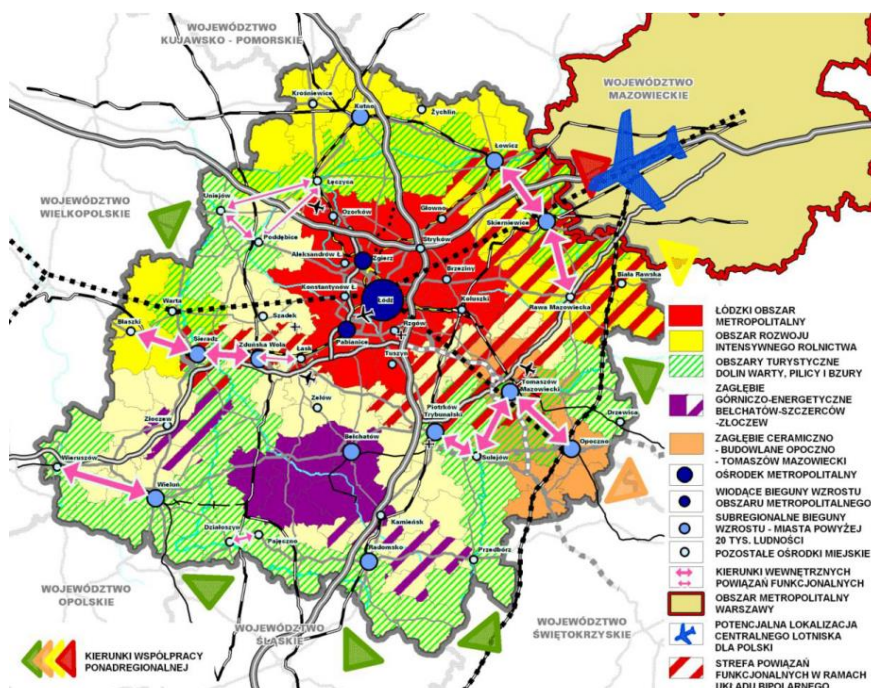
Rodzina - realizacja polityki prorodzinnej,

Edukacja - podniesienie jakości edukacji, wspieranie kształcenia zawodowego, wyrównywanie szans edukacyjnych w relacji miasto-wieś.

III. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

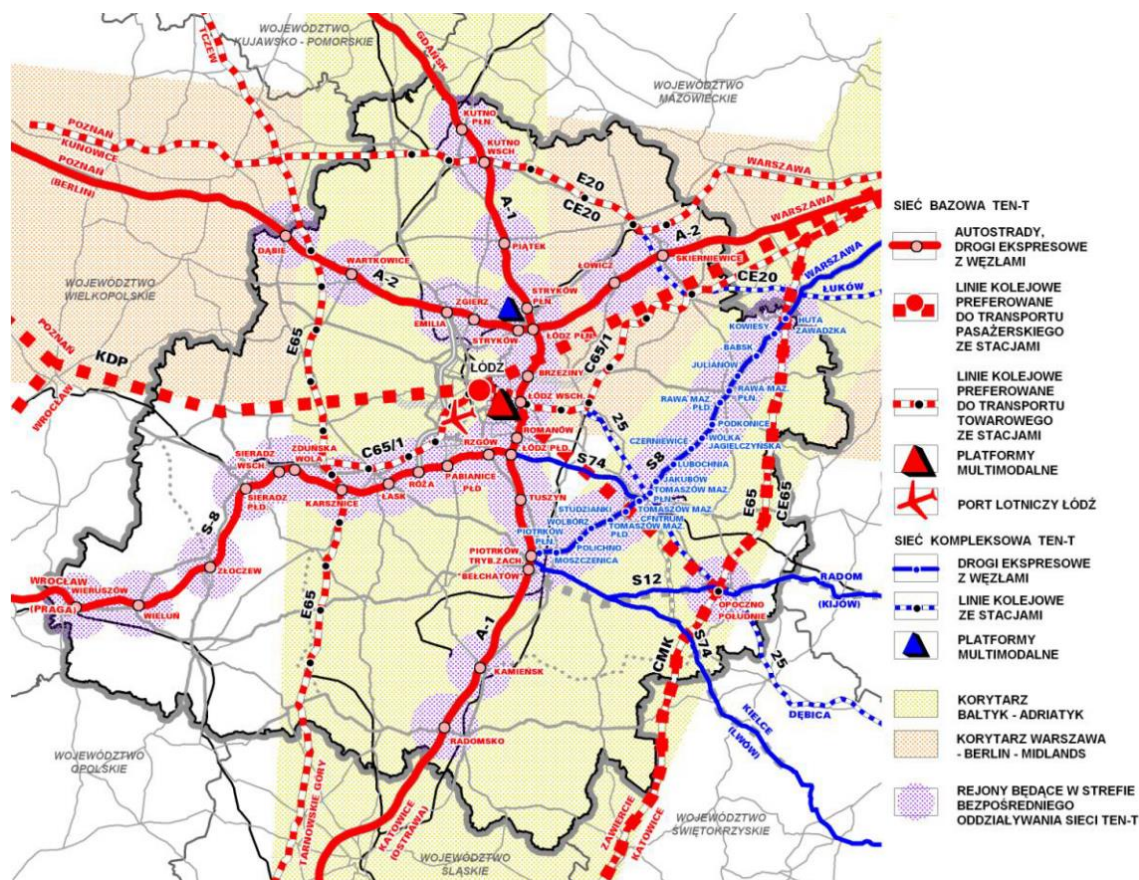
Zgodnie z uchwaloną przez Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 26.02.2013 roku Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Piotrków Trybunalski stanowi ośrodek subregionalny i wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego Doliny rzeki Pilicy. Obszar rozciągający się wzdłuż doliny rzeki Pilicy wyróżnia się dużymi walorami przyrodniczymi oraz kulturowymi i w sposób szczególny predysponowany jest do rozwoju różnych form turystyki. Do największych atutów obszaru, na terenie miasta Piotrków Trybunalski, należy Lotnisko Aeroklubu Ziemi Piotrkowskiej, gdzie działa Strefa Zrzutu PeTeSkydive, unikatowe w skali kraju sanktuaria, obszar charakteryzuje się także znacznymi walorami dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Do najważniejszych problemów należą przede wszystkim: słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne, systematyczna degradacja oraz zanieczyszczenie wód.

Rys. 9: Obszary funkcjonalne

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Rys. 10: Obszary Strategicznej Interwencji wynikające z polityki rozwoju województwa łódzkiego – regiony będące w strefie bezpośredniego oddziaływania sieci TEN-T

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Tabela 36: Zbieżność Strategii Piotrków Trybunalski 2020 ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020:

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Cele operacyjne Strategii Piotrków Trybunalski 2020
Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji	Zwiększenie innowacyjności gospodarki Racjonalizacja gospodarki cieplnej - rozwój gospodarki niskoemisyjnej i zasobooszczędnej
Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy	Kapitał ludzki odpowiadający wyzwaniom współczesnego rynku pracy
Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta i wykorzystanie dziedzictwa historycznego
Wysoki standard i dostęp do usług publicznych	Szeroki dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie Rozwój cyfryzacji
Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej	Polepszenie jakości i dostępności infrastruktury technicznej Rozwój infrastruktury drogowej Racjonalizacja gospodarki cieplnej - rozwój gospodarki niskoemisyjnej i zasobooszczędnej
Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dbłość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego
Zrównoważony system osadniczy	Zrównoważony rozwój miasta i ład przestrzenny Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta i wykorzystanie dziedzictwa historycznego

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Tabela 37: Propozycje potencjalnych przedsięwzięć rozwojowych zgłoszonych w ramach aktualizacji SRWŁ 2020:

Inwestycje powyżej 20 mln PLN, stan na dzień 26.07.2013				
Lp.	Podmiot (beneficjent) odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia	Tytuł przedsięwzięcia	Wstępna analiza wpływu na cele rozwoju województwa łódzkiego	
			pkt	%
Przedsiębiorczość				
1.	Miasto Piotrków Trybunalski - Partner Prywatny	Budowa Kompleksu Sportowo – Rekreacyjnego z halą widowiskowo – sportową oraz centrum wystawienniczym przemysłu rolno - spożywczego Unia Europejska - Wschód wraz z budową nowego korytarza transportowego	5	100
2.	Miasto Piotrków Trybunalski, Miasto Sulejów, Gmina Czarnocin, Gmina Gorzkowice i inne gminy i miejscowości z województwa łódzkiego, leżące w obszarze funkcjonalnym Doliny rzeki Pilicy	Zagospodarowanie turystyczne dorzecza rzeki Pilicy	5	100
Transport drogowy				
3.	Powiat Piotrkowski, Miasto Piotrków Trybunalski, Gmina Wola Krzysztoporska	Rozbudowa korytarza transportowego łączącego przemysłową część miasta Piotrkowa Tryb. z drogą krajową Nr 1 i drogą wojewódzką Nr 484	5	100
Transport kolejowy				
4.	Gmina Kleszczów - wraz z partnerami samorządowymi: gmina Bełchatów, miasto Bełchatów, gmina Wola Krzysztoporska, miasto Piotrków Trybunalski	Szynowy transport osobowy Piotrków Trybunalski - Bełchatów - Kleszczów. Rozwój subregionu kierowany przez społeczność lokalną	5	100
Rewitalizacja				
5.	Miasto Piotrków Trybunalski, Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Partnerzy Prywatni	Rewitalizacja terenów Podzamcza - "Młode Stare Miasto"	5	100

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

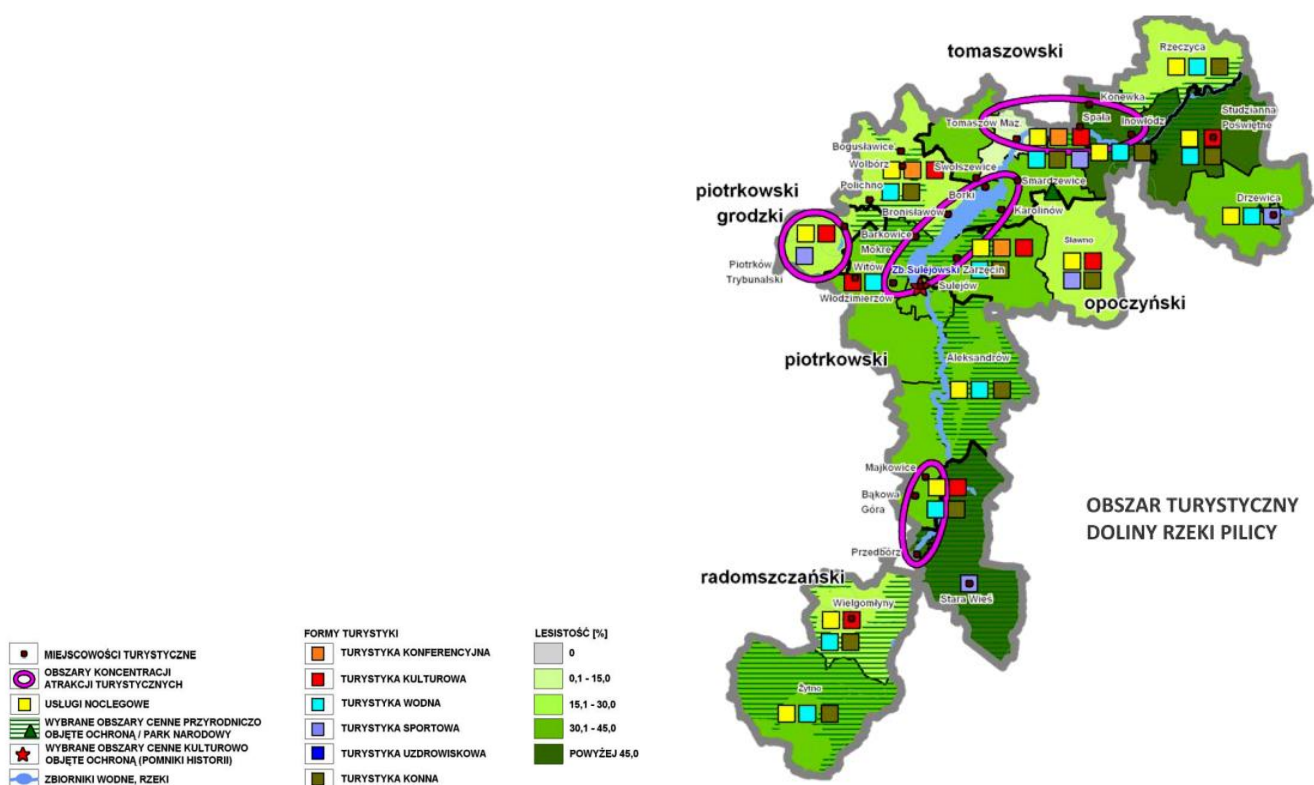
OBSZAR FUNKCJONALNY DOLINY RZEKI PILICY

Wymagane przez Unię Europejską zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych oraz podniesienie poziomu konkurencji w nowym okresie programowania, przekładają się na konieczność zawiązywania przez samorzady partnerstw sektorowych.

W województwie łódzkim wyodrębniono 5 specyficznych obszarów, które ze względu na swoje cechy przestrzenne, potencjał endogeniczny, koncentrację i rozwój specjalistycznych funkcji gospodarczych oraz istniejące i kształtujące się powiązania funkcjonalne, mogą stanowić podstawę budowania silnej pozycji konkurencyjnej regionu.

Piotrków Trybunalski na poziomie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 został włączony do obszaru funkcjonalnego doliny rzeki Pilicy. Obszar rozciągający się wzdłuż doliny rzeki Pilicy wyróżnia się dużymi walorami przyrodniczymi oraz kulturowymi i w sposób szczególny predysponowany jest do rozwoju różnych form turystyki.

Rys. 11: Obszar funkcjonalny Doliny rzeki Pilicy

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Najważniejszymi wyzwaniami rozwojowymi, wynikającymi z diagnozy stanu obszaru turystycznego doliny rzeki Pilicy są:

- stworzenie spójnego wizerunku obszaru jako atrakcyjnego turystycznie,
- przygotowanie i realizacja zintegrowanych produktów turystycznych, opartych na walorach kulturowych i przyrodniczych,
- rozwój turystyki aktywnej oraz bazy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej,

- powstrzymanie degradacji i poprawa czystości wód Zalewu Sulejowskiego oraz terenów leśnych,
- wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawa dostępności transportowej wewnętrznej i zewnętrznej.

Miasto Piotrków Trybunalski podejmowało próbę nawiązania współpracy międzysamorządowej dla potrzeb delimitacji miejskiego obszaru funkcjonalnego oraz określenia wspólnego potencjału projektowego partnerów. W 2012 r. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego ziemi piotrkowskiej podpisali deklarację o współpracy, mającej na celu planowanie miejskiego obszaru funkcjonalnego, skupionego wokół Piotrkowa Trybunalskiego, ze szczególnym uwzględnieniem powiązań miasto-wieś.

W dniu 10 września 2013 r. miasta Piotrków Trybunalski oraz Tomaszów Mazowiecki wraz z gminami: Sulejów, Tomaszów Mazowiecki, Wolbórz, Mniszków, Aleksandrów, Przedbórz, a także Stowarzyszeniem Dolina Pilicy i Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej z/s w Warszawie podpisały list intencyjny w sprawie współpracy, w zakresie budowy partnerstwa na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego Doliny Rzeki Pilicy, w którym zadeklarowano wolę wspólnego działania.

Na bazie zadeklarowanej współpracy Miasto Piotrków Trybunalski w imieniu partnerów zgłosiło do objęcia Strategią Rozwoju Województwa łódzkiego do roku 2020 koncepcję projektu pn. „Zagospodarowanie turystyczne dorzecza rzeki Pilicy”.

Celem projektu jest rozwój społeczno – gospodarczy oraz wzmocnienie więzi i tożsamości lokalnej, poprzez wykorzystanie walorów turystycznych i kulturowych obszaru funkcjonalnego (rozwój branż okołoturystycznych, rozwój bazy i oferty turystyczno – rekreacyjno - kulturowej).

Równocześnie od 10 lipca 2012 roku 5 partnerów samorządowych buduje obszar funkcjonalny doliny rzeki Pilicy: Miasto Tomaszów Mazowiecki, Powiat Tomaszowski, Gmina Tomaszów Mazowiecki, Gmina Inowódz i Gmina Rzeczyca oraz partner społeczny Stowarzyszenie Dolina Pilicy, działające jako Lokalna Grupa Działania (LGD). Jednostki te podpisały list intencyjny w sprawie współpracy w zakresie budowy partnerstwa na rzecz rozwijania turystyki oraz kreowania marki ziemi tomaszowskiej i doliny rzeki Pilicy.

Ww. partnerzy od 7 października 2013 r. realizują projekt pn. „Partnerstwo na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego Dolina Rzeki Pilicy w powiecie tomaszowskim”.

Celem współpracy jest zrównoważony rozwój obszaru funkcjonalnego Doliny Rzeki Pilicy w powiecie tomaszowskim, w oparciu o posiadane specyficzne potencjały i rozpoznane potrzeby, a w szczególności:

1. Stworzenie obszaru atrakcyjnego turystycznie, identyfikowalnego i spójnego wizerunkowo z Województwem łódzkim.
2. Stworzenie zintegrowanych produktów turystycznych, opartych na posiadanych walorach kulturowych ziemi tomaszowskiej i potencjale przyrodniczym doliny rzeki Pilicy.
3. Rozwój bazy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej, w oparciu o zasoby i potencjał doliny rzeki Pilicy.

4. Rozwój i promowanie turystyki aktywnej w dolinie rzeki Pilicy.

W związku z opisanymi powyżej działaniami, bardzo istotne, w kontekście stworzenia podstaw do kompleksowego rozwoju obszaru funkcjonalnego Doliny Rzeki Pilicy, będzie **połączenie potencjałów rozwojowych zdefiniowanych wokół miast Piotrkowa Trybunalskiego oraz Tomaszowa Mazowieckiego** (czyli głównych miejscowości o szczególnej koncentracji atrakcji turystycznych), w celu wspólnego przezwyciężenia problemów i osiągnięcia spójności w zakresie poprawy konkurencyjności całego regionu - jako miejsca zamieszkania, dostarczania usług i rozwoju przedsiębiorczości.

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z CZYNNIKÓW WEWNĘTRZNYCH

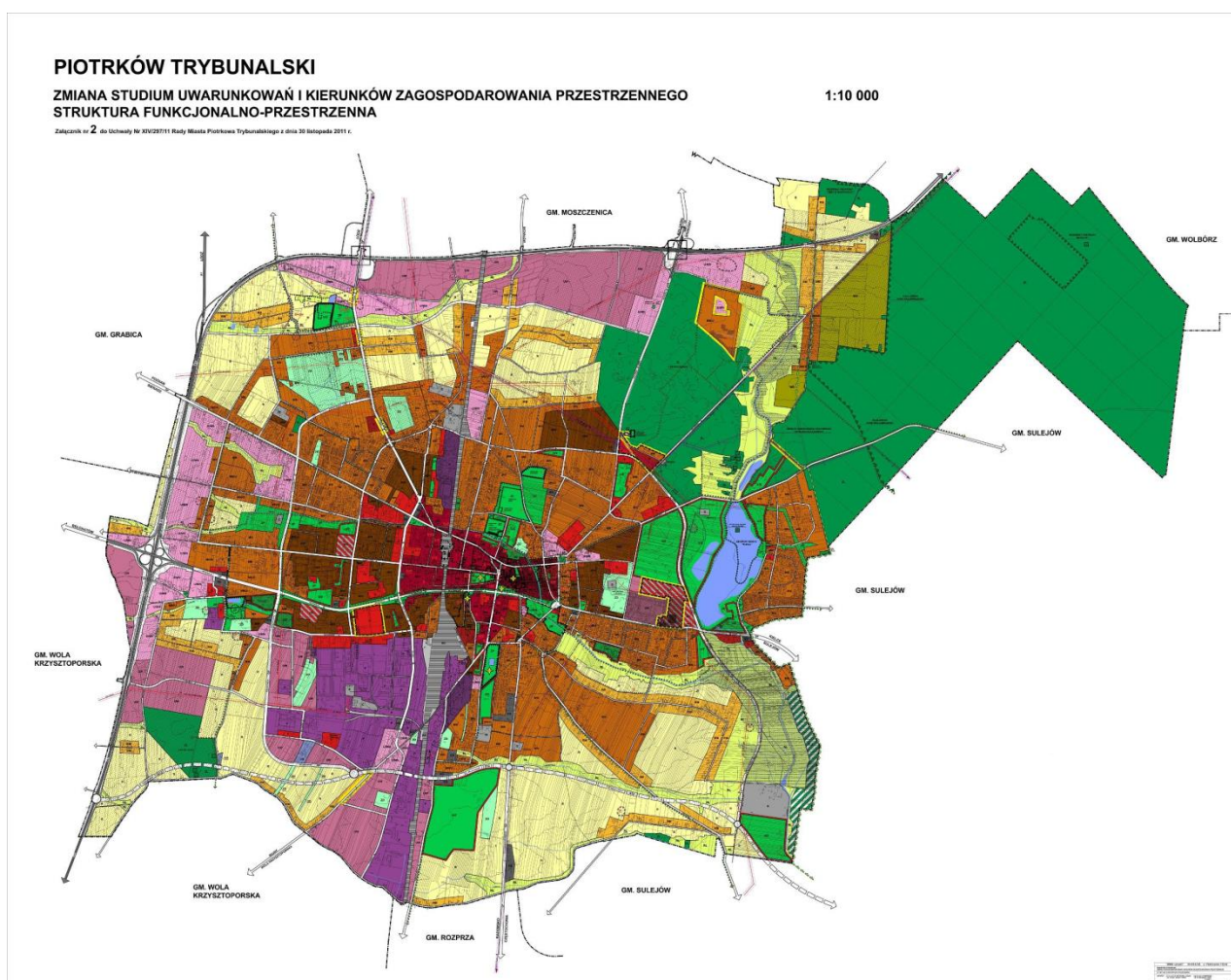
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem sporządzonym dla terenu Miasta, określającym politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania, pokazuje gospodarcze i przestrzenne perspektywy rozwoju Miasta.

Określa m.in.

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- kierunki dotyczące zagospodarowania terenów.

Rys. 12: Rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piotrkowa Trybunalskiego

KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCENIE STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ MIASTA

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	
	ZABUDOWA WIELOFUNKCYJNA ŚRÓDMIEJSKA
	ZABUDOWA MIESZKANIOWA WIELORODZINNA
	ZABUDOWA MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA
	ZABUDOWA MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA Z TOWARZYSZĄCYMI USŁUGAMI
	ZABUDOWA MIESZKANIOWA REZYDENCJONALNA
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	
	ZABUDOWA USŁUGOWA O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ²
	ZABUDOWA USŁUGOWA
	ZABUDOWA USŁUGOWA Z DOPUSZCZENIEM ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
	ZABUDOWA USŁUGOWA Z DUŻYM UDZIAŁEM ZIELENI
	ZABUDOWA USŁUG SPECJALNYCH
TERENY AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ	
	ZABUDOWA PRODUKCYJNA, SKŁADY, MAGAZYNY
	KONCENTRACJA USŁUG I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ Z DOPUSZCZENIEM PRODUKCJI NA TRENACH WIELKOPOWIERZCHNIOWYCH

KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

	AUTOSTRADA, DROGA SZYBKIEGO RUCHU
	ULICE GŁÓWNE RUCHU PRZYSPIESZONEGO
	ULICE GŁÓWNE
	ULICE ZBIORCZE
	ULICE LOKALNE
	ULICE DOJAZDOWE - STRUKTURALNE
ulice wysowano w sposób schematyczny, linie ulic nie są tożsame z liniami rozgraniczającymi	
	SYMBOL SKRZYŻOWANIA DWUPOZIOMOWEGO BEZ POŁĄCZEŃ, NIEPRZESADZAJĄCY O POZIOMACH KSZTAŁTOWANIA DRÓG
	SKRZYŻOWANIA WYMAGAJĄCE MODERNIZACJI
	WĘZŁY - ZAJĘTOŚĆ TERENU ORIENTACYJNA, WYMAGA DALSZEGO UŚCISZENIA
	PROJEKTOWANE WĘZŁY NA AUTOSTRADZIE I DRODZE SZYBKIEGO RUCHU
	PRZEBIEG PERSPEKTYWICZNY - WYMAGA DALSZEGO UŚCISZENIA
	ŚCIEŻKI ROWEROWE

Źródło: Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piotrkowa Trybunalskiego

STREFA FUNKCJONALNA ŚRÓDMIEŚCIE

W mieście wyodrębniono strefę funkcjonalną, która ze względu na swój potencjał i cechy powinna stanowić bazę do budowania konkurencyjnej pozycji miasta w regionie i województwie. Strefa będzie oddziaływała na subregion poprzez m.in. rozwijanie oferty kulturalnej i turystycznej. Ma na celu odtworzenie funkcji centrotwórczych, oddziałujących nie tylko na obszar problemowy, przewidziany do rewitalizacji, lecz również na cały subregion.

Strefa funkcjonalna została wyznaczona na obszarze o szczególnej koncentracji obiektów dziedzictwa kulturowego i usług publicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Strefa obejmuje tereny Starego Miasta i Podzamcza, które wymagają rewitalizacji nie tylko przestrzennej, ale społecznej i gospodarczej. Kierunki rewitalizacji obszaru zostaną określone w poświęconym temu terenowi *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2014-2020*.

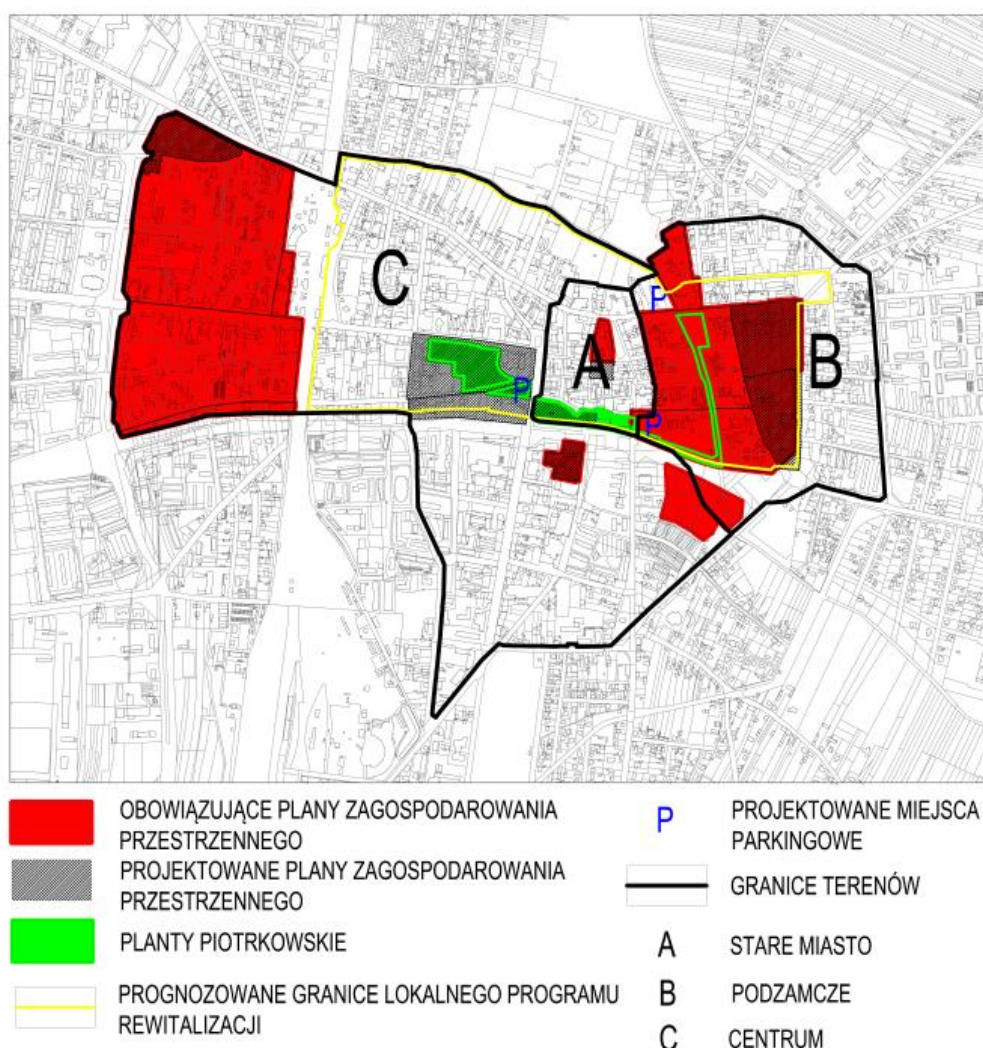
Strefie funkcjonalnej przeznaczona została koncepcja projektu pn. „Rewitalizacja terenów Podzamcza - "Młode Stare Miasto", który został zgłoszony jako propozycja potencjalnego strategicznego przedsięwzięcia rozwojowego na poziomie aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Projekt rewitalizacji zakłada ożywienie zdegradowanego obszaru, który utracił swoją rangę centrum miasta oraz poprawę jakości życia, poprzez aktywizację mieszkańców i odtworzenie więzi społecznych. Stworzenie nowej dzielnicy mieszkaniowej i usługowej Piotrkowa Trybunalskiego, atrakcyjnej dla mieszkańców, biznesu i turystów.

Wraz z tworzeniem strefy funkcjonalnej należy zbudować zintegrowane opracowania możliwości przekształceń tychże obszarów, w oparciu o finansowe i ekonomiczne zasoby gminne, prywatne a także środki finansowe zewnętrzne.

Rys. 13: Strefa funkcjonalna „Śródmieście”

STREFA FUNKCJONALNA "ŚRÓDMIEŚCIE"

Źródło: Opracowanie Pracowni Planowania Przestrzennego w Piotrkowie Trybunalskim

Dla w/w obszaru zakłada się zachowanie istniejących wartościowych budynków, szczególnie w pierzejach ulic oraz likwidację pozostałej przypadkowej i bezwartościowej zabudowy.

Przyjmowane założenia dla zabudowy wielorodzinnej – komunalnej winny korelować z zadaniami operacyjnymi rehabilitacji i rewitalizacji strefy funkcjonalnej „Śródmieście”, z ukierunkowaniem na najemców w wieku do 35 lat, z wykreowaniem modelu rodziny 2+2.

Inwestycja stworzy nową jakość wnętrza urbanistycznego – „podwórka piotrkowskiego” wraz z utworzeniem zabudowy pierzejowej wzdłuż ulic. Poprzez wprowadzenie technik i technologii energooszczędnych tj. przegrody termiczne, akustyczne, solary, ogniwa fotowoltaiczne oraz zasilanie w ciepło systemowe inwestycja będzie uzupełniać gminny program redukcji zanieczyszczeń środowiska. Planuje się wykonać bulwary nad rzeką Strawą, od ulicy Wojska Polskiego do al. Kopernika - oczyszczenie i odrestaurowanie koryta rzeki Strawy, rewitalizację skweru przy placu Zamkowym, nasadzenia zieleni i budowę ciągów pieszych.

Do wspólnej realizacji działań rewitalizacyjnych Miasto zaprosi inwestorów prywatnych, organizacje pozarządowe oraz mieszkańców.

Wkład miasta:

- Rzeczowy: działki pod budownictwo komunalne i pod inwestycje prywatnych inwestorów.
- Finansowy: inwestycje miejskie, koszty promocji projektu.
- Administracyjny: przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego, współpraca z inwestorami przy wydawaniu stosownych decyzji administracyjnych.

STREFA FUNKCJONALNA „BUGAJSKIE BŁONIA”

Obszar zbiornika Bugaj to miejsce o ogromnym potencjale rozwojowym, atrakcyjne krajobrazowo i przyrodniczo, położone w bezpośrednim sąsiedztwie rozległych terenów leśnych (Lasu Wolborskiego i Sulejowskiego Parku Krajobrazowego), a jednocześnie doskonale skomunikowane zarówno z pozostałymi częściami miasta, jak i trasami wylotowymi: drogą ekspresową S8 Warszawa-Katowice i drogą krajową nr 12 Radom, Kielce.

Miejsce od wielu lat funkcjonuje w świadomości mieszkańców Piotrkowa i okolic jako teren wypoczynku letniego. Z powodzeniem funkcjonuje tu kąpielisko miejskie, wypożyczalnia sprzętu wodnego, boisko do siatkówki plażowej, czy pole namiotowe.

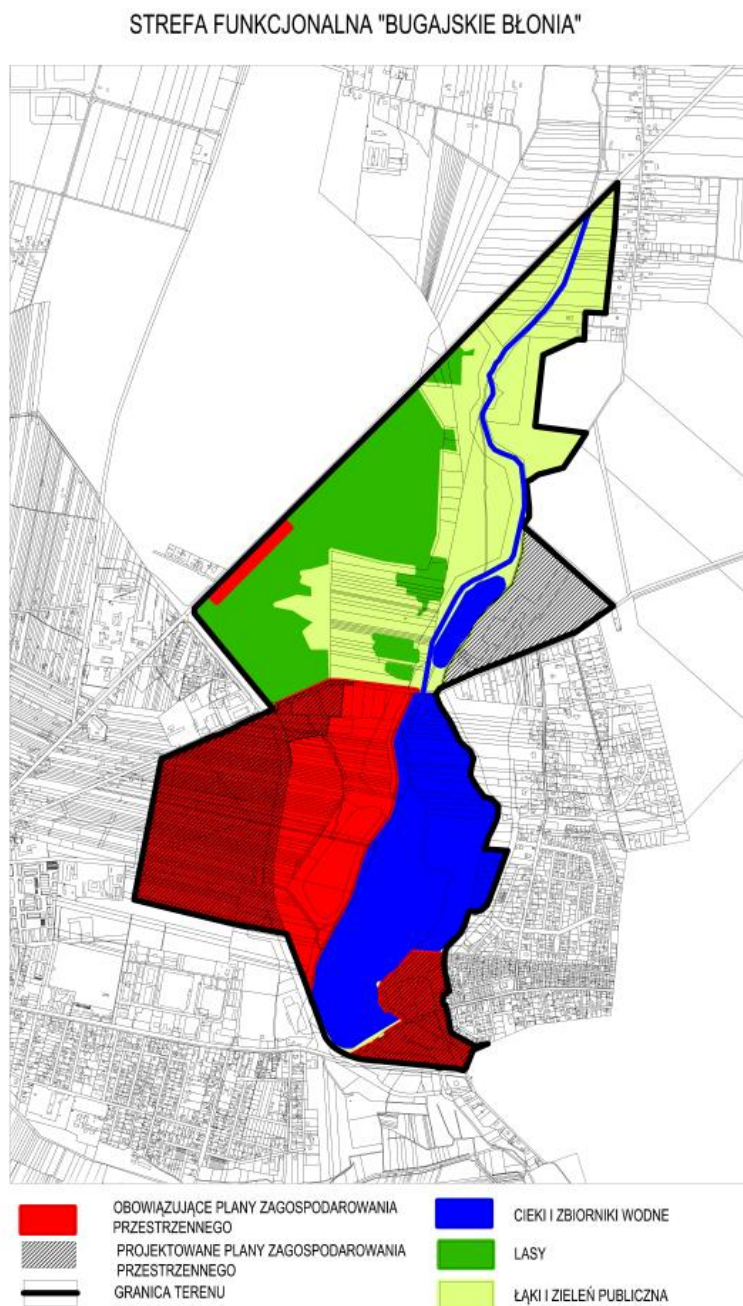
Teren objęty strefą funkcjonalną, z wyłączeniem dużego zbiornika Bugaj, stanowi w około 95% własność Miasta.

Mając na uwadze duży potencjał rozwojowy terenu wokół zbiornika Bugaj, w 2009 roku uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru zawartego pomiędzy ul. Wierzejską, Obwodnicą Miejską i Jeziorem Bugaj.

Duży zbiornik wodny ma niewyjaśniony stan prawny, co wymaga uregulowania. Do końca 2019 roku obowiązuje również umowa z Polskim Związkiem Wędkarskim na użytkowanie obwodu rybackiego. Pewne ograniczenia w zagospodarowaniu terenu pod cele sportowo-rekreacyjne wynikają również z ustanowienia w 2005 r. na większości obszaru Zbiornika Bugaj i części terenu przyległego, użytku ekologicznego o łącznej pow. 35,8 ha. W stosunku do terenu objętego ochroną w formie użytku ekologicznego zabrania się m.in.: przekształcania

obszaru, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, dokonywania zmian stosunków wodnych.

Rys. 14: Strefa funkcjonalna „Bugajskie Błonia”

Źródło: Opracowanie Pracowni Planowania Przestrzennego w Piotrkowie Trybunalskim

Koncepcja „Bugajskich Błoni” posiada potencjał spójny z kierunkiem rozwoju obszaru funkcjonalnego Doliny Rzeki Pilicy. „Bugajskie Błonia” to podprojekt strategicznego, z punktu widzenia celów rozwoju województwa łódzkiego, partnerskiego przedsięwzięcia rozwojowego pn. „Zagospodarowanie turystyczne Doliny Rzeki Pilicy”, który został objęty Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

V. ANALIZA SWOT

Uwarunkowania wewnętrzne – silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia zewnętrzne

Tabela nr 38: Analiza SWOT

ATUTY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
GOSPODARKA			
duża liczba obiektów logistyczno-magazynowych	brak uzbrojonych kompleksów terenów pod inwestycje	wzrost zapotrzebowania na usługi logistyczne	konkurencja innych ośrodków i regionów
	niedobór wykwalifikowanych pracowników	przebudowa autostrady A1	
podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	brak wolnych terenów w strefie	dopływ kapitału inwestycyjnego	konkurencja miejscowości z wolnymi terenami inwestycyjnymi
	brak zainteresowania inwestorów		ograniczenia czasowe funkcjonowania SSE
zasoby siły roboczej	brak kadry zawodowej o odpowiednich kwalifikacjach, niskie wynagrodzenie, „szara strefa” zatrudnienia	programy w zakresie przekwalifikowywania i szkolenia	zbyt wysokie koszty pracy
niskie koszty siły roboczej		rozwój elastycznych form zatrudnienia	
			wprowadzenie kształcenia dualnego (nauka + praktyki)
	rozszerzenie kierunków kształcenia zawodowego na różnych poziomach		
rozwinięty przemysł maszynowy i precyzyjny	zbyt niski poziom innowacyjności gospodarki	napływ inwestycji innowacyjnych w kraju	
rozwinięty sektor MŚP	przewaga działalności handlowej w strukturze MŚP	przesuwanie się aktywności gospodarczej z mniej rozwiniętych obszarów do miasta	
	przewaga firm o niskim kapitale własnym w sektorze MŚP	wsparcie sektora MŚP	

ATUTY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
lotnisko, strefa zrzutu	wąska i kosztowna gałąź turystyki, zły stan dróg dojazdowych (ul. Roosevelta)	wzrost zainteresowania aktywnymi formami turystyki, rozwój usług niszowych	postrzeganie miasta jako nieatrakcyjnego turystycznie w porównaniu z innymi miastami
działalność firm z nowoczesnymi systemami technologicznymi		nowoczesne, bezpieczne technologie	
SPOŁECZEŃSTWO I JAKOŚĆ ŻYCIA			
	pogłębiająca się niekorzystna sytuacja demograficzna, starzenie się społeczeństwa, niekorzystna struktura wiekowa (spada odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym a wzrasta odsetek w wieku poprodukcyjnym), silna dysproporcja płci ludności (114 kobiet na 100 mężczyzn)	programy wspierające rodzinę, działania na rzecz aktywizacji osób starszych	konieczność wzrostu nakładów finansowych na ochronę zdrowia i opiekę społeczną
		trend powracania mieszkańców, szczególnie ludzi młodych, do centrów miast	emigracja zarobkowa społeczeństwa, szczególnie ludzi młodych
rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne i wielorodzinne	zły stan techniczny komunalnych zasobów mieszkaniowych	preferencje kredytowo-podatkowe dla ludności niskie stopy procentowe	stagnacja na rynku spowodowana wciąż wysokimi cenami mieszkań, niski poziom poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego ludności, wynikający z sytuacji makroekonomicznej (pokryzysowej)
	zbyt mała ilość mieszkań komunalnych i socjalnych		brak środków finansowych ponowna dewastacja mieszkań

ATUTY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
	niedostosowanie profili nauczania do potrzeb rynku	napływ uczniów spoza miasta	koncentracja uczelni i studentów w stolicy województwa
programy z zakresu profilaktyki i spędzania wolnego czasu	duże koszty programów	zmniejszenie wandalizmu wśród nieletnich	
system monitoringu	mały zasięg monitoringu, brak monitoringu na dużych osiedlach mieszkaniowych		
	duża liczba osób korzystająca z pomocy socjalnej	zmniejszenie ubożenia społeczeństwa	
dobrze rozbudowana baza podstawowej opieki zdrowotnej	ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów		zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi
POWIĄZANIA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNE			
dogodne położenie w centrum kraju, przy autostradzie A1 i zmodernizowanej S8, na skrzyżowaniu dróg krajowych DK12 i DK91	brak funkcjonującej bazy transportu intermodalnego	możliwości rozwoju firm transportowych	opóźnienia w realizacji krajowego układu transportowego
ciągła rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego	niewystarczający stan techniczny dróg	możliwość pozyskania dofinansowania zewnętrznego	przepisy prawne
	niedokończone obwodnice miasta		
modernizacja oczyszczalni ścieków	wzrost opłat za wodę i ścieki	wypełnienie zapisów Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w zakresie zakładanych norm i wskaźników	
dobra jakość wody i wystarczająca wydajność istniejących stacji na ujęciach wody			

ATUTY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
	słabo rozwinięta sieć ciepłownicza	możliwość pozyskania dofinansowania zewnętrznego	
	przestarzałe technologicznie ciepłownie miejskie	alternatywne źródła energii	
	wysoka emisja CO ₂	polityka energetyczna kraju stawiająca na niskoemisyjne technologie	konieczność redukcji emisji CO ₂ zgodnie z pakietem klimatycznym
zbiornik Bugaj	pogarszający się stan techniczny Zbiornika i terenów wokół niego, nieuregulowany stan prawny dużego zbiornika	inwestycje prywatne i miejskie	problem funkcjonowania centrum rekreacji przy jednoczesnym zachowaniu dostępności zbiornika dla wędkarzy
budowa Partnerstwa na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego Doliny rzeki Pilicy i Zalewu Sulejowskiego		możliwość pozyskania dofinansowania zewnętrznego	wycofanie się partnera ze współpracy
		obecność w obszarze funkcjonalnym Doliny rzeki Pilicy	
dostępność do towarowej sieci kolejowej		modernizacja linii kolejowej Częstochowa - Koluszki	
bogata historia i tradycje – miasto wielokulturowe, kolebka parlamentaryzmu, unikatowe dziedzictwo kulturowe	niewystarczająca promocja i słabo wykreowana marka miasta, brak strategii promocji miasta i jego produktów	projekt Trakt Wielu Kultur	konkurencja innych ośrodków
atrakcyjne krajobrazowo otoczenie miasta	słabo rozwinięta baza rekreacyjna, mała ilość tanich miejsc noclegowych	rozwój agroturystyki w regionie	
dobrze rozwinięta baza hotelowa i gastronomiczna			
	zbyt mała ilość placów zabaw, ścieżek rowerowych, parków miejskich	środki WFOŚiGW na renowację zabytkowych parków	

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

SWOT jest kompleksową metodą analizy strategicznej jednostki, która uwzględnia zarówno badanie wnętrza, jak i badanie jej otoczenia zewnętrznego. Polega na identyfikacji kluczowych atutów i słabości jednostki oraz na konfrontacji ich z aktualnymi i przyszłymi szansami i zagrożeniami.

W pierwszej kolejności dokonano wyboru kluczowych obszarów funkcjonowania miasta i określono, czy są one jego mocną czy słabą stroną, a także skoncentrowano się na najważniejszych szansach i zagrożeniach.

Wszystkim cechom nadano rangę, czyli znaczenie z punktu widzenia rozwoju miasta. Ważność cech określono w taki sposób, aby suma wag dla poszczególnych grup czynników była równa 100%.

Kolejnym krokiem było przeprowadzenie analizy powiązań pomiędzy cechami wg scenariusza opartego na następujących pytaniach:

- Czy zidentyfikowane mocne strony miasta pozwolą wykorzystać nadarzające się szanse?
- Czy zidentyfikowane mocne strony miasta pozwolą przezwyciężyć zagrożenia?
- Czy zidentyfikowane słabe strony miasta nie pozwolą na wykorzystanie nadarzających się szans?
- Czy zidentyfikowane słabe strony miasta wzmocnią siłę oddziaływań zagrożeń?

oraz

- Czy szanse rozwoju miasta spotęgują jego mocne strony?
- Czy zagrożenia rozwoju miasta osłabiają jego mocne strony?
- Czy szanse rozwoju miasta pozwolą przezwyciężyć jego słabe strony?
- Czy zagrożenia rozwoju miasta spotęgują jego słabe strony?

Aby tego dokonać i odpowiedzieć na każde z postawionych pytań, należy posłużyć się schematem zaprezentowanym przez Krzysztofa Obłója. (Krzysztof Obłój „Strategia organizacji”; PWE 2007: 348-356)

Tabela nr 39: Przykładowy schemat pomiaru powiązań między cechami w analizie SWOT

Tabela 1. SWOT: Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą wykorzystać nadarzające się szanse?

Mocne strony/ Szanse	Mocna strona 1	Mocna strona 2	Mocna strona 3	Mocna strona 4	Mocna strona 5	Waga	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji	Ranga
Szansa 1	1	1	0	1	0	0,3	3	0,9	1/2
Szansa 2	1	1	0	1	0	0,3	3	0,9	1/2
Szansa 3	1	1	1	1	0	0,2	4	0,8	3
Szansa 4	0	1	0	0	1	0,1	2	0,2	5
Szansa 5	1	1	0	1	0	0,1	3	0,3	4
Waga	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1				
Liczba interakcji	4	5	1	4	1				
Iloczyn wag i interakcji	1,2	1,5	0,2	0,4	0,1				
Ranga	2	1	4	3	5				
Suma interakcji							30/2		
Suma iloczynów								6,5	

Źródło: Krzysztof Obłój „Strategia organizacji”; PWE (2007: 348-356)

Analiza powiązań między cechami stanowi punkt wyjścia do określania strategii organizacji, gdyż o jej wyborze decyduje siła powiązań pomiędzy poszczególnymi grupami czynników.

Jeśli zależność występuje wpisuje się „1”, jeśli nie „0”. Liczba interakcji oznacza sumę występowania zależności. Ranga określa moc cechy. Najwyższa liczba interakcji i ważona liczba interakcji wskazują na strategię, jaką powinno się wybrać dla swojej organizacji.

W przypadku Piotrkowa Trybunalskiego analizę powiązań zrobiono odrębnie dla obszarów: społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń i infrastruktura.

Poniżej przedstawiono wyniki interakcji między grupami cech w ww. trzech płaszczyznach analizy SWOT.

Tabela nr 40: Macierz strategii w obszarze Społeczeństwo

	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	60	50
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	12,60	9,90
Słabe strony	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	88	82
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	15,90	14,25

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Najwyższa liczba interakcji (88) oraz ważona liczba interakcji (15,90) w obszarze Społeczeństwo wskazują na konieczność wyboru strategii konkurencyjnej. W przypadku Piotrkowa Trybunalskiego przeważają słabe strony i powiązane z nimi szanse. Miasto działa w przyjaznym otoczeniu dlatego też, mimo słabości, pozwala to na jego dalsze funkcjonowanie.

Wiele z tych słabych stron może spowodować, że nie zostaną wykorzystane nadarzające się szanse, co mogłoby mieć bardzo istotny wpływ na rozwój Piotrkowa. Do tych słabych stron przede wszystkim należą: niekorzystna sytuacja demograficzna, zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych, niedostosowanie profili nauczania do potrzeb rynku pracy, duża liczba osób korzystających z pomocy socjalnej. Depopulacja miasta wpłynie na wiele sfer jego rozwoju. Osłabi z pewnością znaczenie zdefiniowanych mocnych stron, w tym m.in.: dogodne warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, programy z zakresu profilaktyki i spędzania wolnego czasu.

Przyjęta do realizacji strategia konkurencyjna polega na eliminowaniu słabych stron funkcjonowania Piotrkowa Trybunalskiego oraz budowaniu jego konkurencyjnej siły przez maksymalne wykorzystanie istniejących szans sprzyjających rozwojowi, typu: programy wspierające rodzinę, działania na rzecz aktywizacji osób starszych, trend powracania mieszkańców, szczególnie ludzi młodych, do centrów miast, preferencje kredytowo-podatkowe dla ludności, niskie stopy procentowe, napływ uczniów spoza miasta, zmniejszenie wandalizmu wśród nieletnich, zmniejszenie ubożenia społeczeństwa.

Tabela nr 41: *Macierz strategii w obszarze Gospodarka*

	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	116	78
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	17,40	12,25
Słabe strony	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	152	124
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	21,15	19,90

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Najwyższa liczba interakcji (152) oraz ważona liczba interakcji (21,15) w obszarze Gospodarka wskazują na konieczność wyboru strategii konkurencyjnej. W przypadku Piotrkowa Trybunalskiego przeważają słabe strony i powiązane z nimi szanse. Miasto działa w przyjaznym otoczeniu dlatego też, mimo słabości, pozwala to na jego dalsze funkcjonowanie.

Wiele z tych słabych stron może spowodować, że nie zostaną wykorzystane nadarzające się szanse, co mogłoby mieć bardzo istotny wpływ na rozwój Piotrkowa. Do tych słabych stron przede wszystkim należą: zaległości w uzbrajaniu terenów pod inwestycje, niedobór

wykwalifikowanych pracowników, brak wolnych terenów w strefie, brak zainteresowania inwestorów, zbyt niski poziom innowacyjności gospodarki, przewaga działalności handlowej w strukturze MŚP, przewaga firm o niskim kapitale własnym w sektorze MŚP.

Rozpatrując korelacje od strony okazji rozwoju miasta, można stwierdzić, że odpowiednie wykorzystanie nadarzających się szans pozwoli na przezwyciężenie bardzo wielu słabych stron, a być może zamiany ich na mocne strony. Szczególnie ważne dla rozwoju Piotrkowa będzie wykorzystanie przebudowy autostrady A1, wzrost zapotrzebowania na usługi logistyczne, możliwości skorzystania ze środków zewnętrznych na inwestycje, rozwój elastycznych form zatrudnienia, przesuwanie się aktywności gospodarczej z mniej rozwiniętych obszarów do miasta.

Wymienione okazje będzie można wykorzystać przede wszystkim do wyeliminowania istotnych słabych stron, które mają duży wpływ na obecny rozwój miasta, jak: niedobór wykwalifikowanych pracowników, zaszczości w uzbrajaniu terenów pod inwestycje.

Tabela nr 42: *Macierz strategii w obszarze Przestrzeń i Infrastruktura*

	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	136	84
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	17,05	12,25
Słabe strony	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	142	82
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	17,00	10,85

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Najwyższa liczba interakcji (142) oraz ważona liczba interakcji (17) w obszarze Przestrzeń i Infrastruktura wskazują na konieczność wyboru strategii konkurencyjnej. W przypadku Piotrkowa Trybunalskiego przeważają słabe strony i powiązane z nimi szanse. Miasto działa w przyjaznym otoczeniu dlatego też, mimo słabości, pozwala to na jego dalszy rozwój.

Szanse, takie jak: możliwość pozyskania dofinansowania zewnętrznego, obecność w obszarze funkcjonalnym Doliny rzeki Pilicy będzie można wykorzystać przede wszystkim do wyeliminowania istotnych słabych stron, które mają duży wpływ na obecny rozwój miasta, jak: brak funkcjonującej bazy transportu intermodalnego, niewystarczający stan techniczny dróg, niedokończone obwodnice miasta, słabo rozwinięta sieć ciepłownicza, wysoka emisja CO₂, pogarszający się stan techniczny Zbiornika Bugaj, zbyt mała ilość ścieżek rowerowych.

Reasumując, strategia konkurencyjna dla Piotrkowa Trybunalskiego powinna skupiać się przede wszystkim na podnoszeniu jego atrakcyjności inwestycyjnej (przy wykorzystaniu istniejącego potencjału gospodarczego oraz komunikacyjnego i geograficznego położenia) oraz podnoszeniu walorów miejsca do zamieszkania.

Miasto wykorzystując nadarzające się szanse powinno skupić się na działaniach, które będą poprawiały sytuację na rynku pracy. Nie będzie to proste, ponieważ bezpośrednio nie ma wpływu na rynek pracy, jednak systematyczne kreowanie warunków dla lokalizacji inwestycji oraz dalsza poprawa infrastruktury technicznej powinny przynieść oczekiwane rezultaty.

Strategia miasta Piotrków Trybunalski to strategia prężnie funkcjonującego ośrodka miejskiego, który jest położony blisko dużej aglomeracji łódzkiej, a jednocześnie dobrze skomunikowany. Działania strategiczne będą odbywać się dwukierunkowo. Pierwszy kierunek będzie wyznaczać zmierzanie do rozwoju bezpośrednich inwestycji i wzrostu liczby funkcjonujących przedsiębiorstw, natomiast drugi kierunek – rozwój oferty dla mieszkańców (mieszkalnictwa, oferty rekreacyjnej, kulturalnej, sportowej). Główną szansą sprzyjającą rozwojowi miasta będzie dostępność funduszy strukturalnych UE w perspektywie do 2020 roku, które umożliwią realizację przyjętych działań.

VI. STRATEGICZNE WYZWANIA ROZWOJOWE

Przeprowadzona analiza szans i zagrożeń zewnętrznych oraz identyfikacja silnych i słabych uwarunkowań wewnętrznych umożliwiła wskazanie strategicznych wyzwań rozwoju Miasta do 2020 roku oraz wykazała główne problemy i trendy.

1. Obserwowany spadek liczby ludności miasta pogłębi się, na co wskazują prognozy demograficzne. Migracja do większych ośrodków miejskich - praca, lepsze perspektywy rozwoju zawodowego; podjęcie studiów w bardziej renomowanych ośrodkach akademickich z szerszą ofertą kierunków kształcenia; większa dostępność ciekawej oferty spędzania wolnego czasu. Migracja do sąsiadujących miejscowości o konkurencyjnych cenowo i krajobrazowo terenach pod budownictwo mieszkaniowe. Wraz z pogłębiającym się procesem starzenia ludności może to mieć negatywne skutki ekonomiczne, w zakresie zmniejszonych wpływów podatkowych, czy zwiększenia wydatków na opiekę i pomoc społeczną.
2. Sytuacja demograficzna będzie miała wpływ na mniejszą ilość uczniów w szkołach i studentów. Istotne znaczenia będzie miała oferta placówek oświatowych ponadgimnazjalnych i wyższych, dostosowana do potrzeb rynku pracy.
3. Realizacja założeń strategii „Europa 2020” w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji oraz wspierania gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, spowoduje rozwój nowoczesnych technologii w przemyśle oraz wpłynie na wzrost innowacyjności. Zwiększy się zapotrzebowanie na specjalistów z wykształceniem technicznym.
4. Podstawą do zwiększenia się ilości inwestycji będzie dostępność atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, zasoby wykwalifikowanej siły roboczej i dostępność komunikacyjna.
5. Dzięki dostępności środków finansowych na kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (m.in. w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych i Narodowego Programu Rewitalizacji) przywracane będą funkcje gospodarczo – społeczne terenów zdegradowanych.
6. Do 2020 roku poprawie ulegnie dostęp do infrastruktury technicznej i jej jakość – w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, ciepłej i ekologicznych źródeł energii.
7. Zwiększenie nakładów finansowych na informatyzację i cyfryzację ułatwi mieszkańcom dostęp do tych usług, przyspieszy i usprawni ich obsługę oraz obniży koszty obsługi.
8. Rozwój Łodzi jako szansa dla Piotrkowa. Atrakcyjna Łódź → atrakcyjniejszy Piotrków. Zmiana wizerunku Łodzi – Nowe Centrum Łodzi, rewitalizacja zabudowy pofabrycznej oraz rozwój osobowego transportu kolejowego, spowoduje lepsze postrzeganie i zwiększenie atrakcyjności całego województwa.

Strategiczne wyzwania rozwojowe miasta są zgodne z celami tematycznymi Unii Europejskiej do 2020 roku, Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 i Planem

przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim.

Strategiczne wyzwania rozwojowe miasta:

1. Rozwój nowoczesnej technologicznie i konkurencyjnej gospodarki i wspieranie zatrudnienia.
2. Kontynuowanie procesów rewitalizacji Starego Miasta i Podzamcza – w aspekcie społecznym, gospodarczym i infrastrukturalnym. Przywrócenia walorów estetycznych rzeki Strawy, poprzez wykonanie bulwarów, co połączy elementy szlaku zabytków.
3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Piotrkowa, dzięki dostępności atrakcyjnych, uzbrojonych i dobrze skomunikowanych terenów inwestycyjnych (m.in. w rejonach Wronia – Błotna, Miast Partnerskich – Wierzejska, Wierzejska – Broniewskiego oraz racjonalnej polityce miasta, w zakresie stawek podatkowych i zwolnień w podatku od nieruchomości.
4. Ograniczenie procesu odpływu mieszkańców z miasta, poprzez działania nakierowane na zahamowanie negatywnych trendów demograficznych, m.in. bogatszą i bardziej konkurencyjną ofertę terenów pod budownictwo mieszkaniowe, szeroki dostęp do oferty placówek oświaty i opieki.
5. Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców.
6. Sprawne powiązania transportowe z głównymi ośrodkami gospodarczo – społecznymi w województwie i z siecią dróg krajowych.
7. Aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ekonomicznym i zawodowym.
8. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług publicznych – oświaty, infrastruktury technicznej i informatycznej, kultury, rekreacji, wypoczynku i e-usług (zwiększenie dostępności technologii informacyjno – komunikacyjnych), inwestowanie w edukację.
9. Dostosowanie szkolnictwa, oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz kwalifikacji nauczycieli i instruktorów, do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy.
10. Ochrona środowiska i gospodarka niskoemisyjna - wykorzystanie ekologicznych źródeł energii, zmniejszenie niskiej emisji.
11. Aktywna promocja miasta, wykorzystanie potencjału i unikatowego dziedzictwa kulturowego.
12. Wyjaśnienie i uporządkowanie sytuacji prawnej jeziora Bugaj, tak aby miasto mogło bez ograniczeń dysponować zarówno terenami wokół zbiornika, jak i samym zbiornikiem. Uzbrojenie tego terenu i udostępnienie inwestorom, zdecydowanie podniesie atrakcyjność tego terenu.

VII. WIZJA ROZWOJU MIASTA

Wizja rozwoju miasta jest pożądanym wyobrażeniem jego perspektywicznego kształtu – określa stan docelowy i wzorzec, do którego należy dążyć w perspektywie czasowej określonej w Strategii.

Wizja rozwoju miasta Piotrkowa Trybunalskiego określona została następująco:

**Wysoka jakość życia mieszkańców w centrum Polski,
w konkurencyjnym ośrodku miejskim, o znaczeniu subregionalnym,
z bogatą historią, dynamicznie rozwijającą się, nowoczesną
gospodarką i czystym środowiskiem przyrodniczym**

Tak zdefiniowana wizja zawiera ideę centralnie położonego, dobrze skomunikowanego, zarządzanego nowocześnie, w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju Miasta, w którym dobrze się mieszka, pracuje i spędza wolny czas.

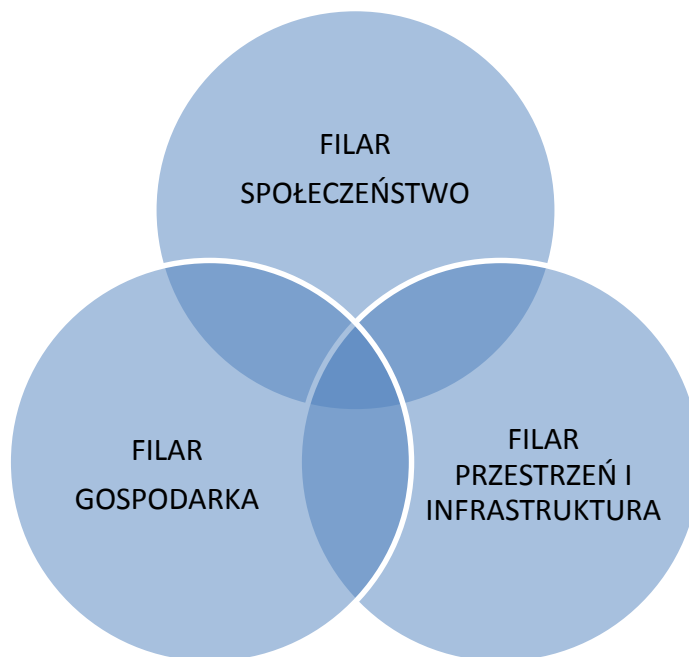
Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia, postrzegane jako rezultaty podejmowanych przedsięwzięć, stanowią odpowiedź na główne aspekty gospodarcze i społeczne jak: innowacyjność, dbałość o środowisko, problemy demograficzne czy bezrobocie.

Miasto będzie postrzegane jako konkurencyjny ośrodek subregionalny, z atrakcyjnymi warunkami do pracy i zamieszkania, dbający o wysoką jakość środowiska przyrodniczego.

VIII. CELE ROZWOJU MIASTA

Strategia Piotrków Trybunalski 2020 oparta jest na trzech filarach, określających priorytetowe obszary działania.

Rys. 15: Filary określające priorytetowe obszary działania

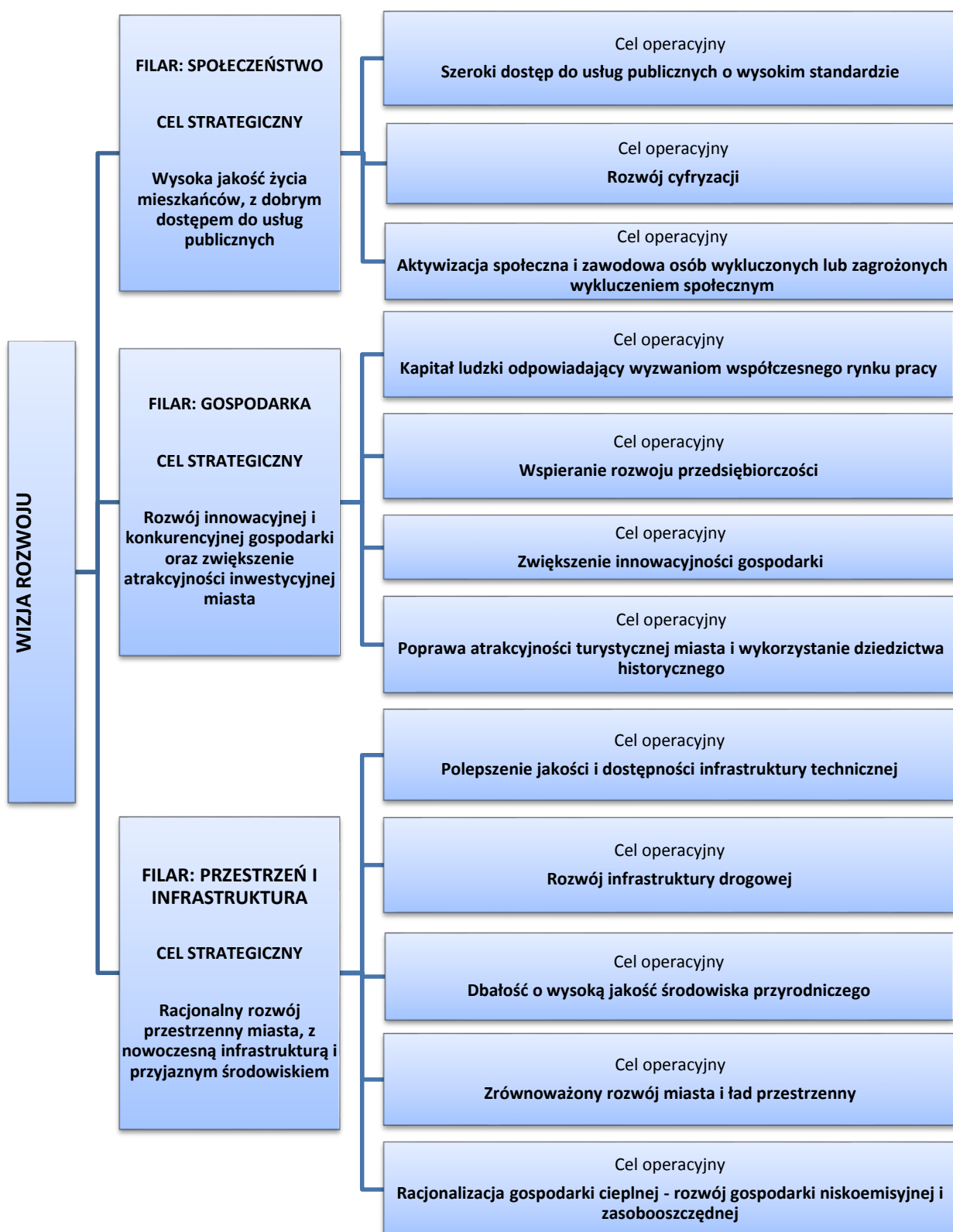
Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

Strategia operuje dwoma poziomami celów, tj. celami strategicznymi i celami operacyjnymi. Cele strategiczne są uszczegółowieniem wizji rozwoju. Są one równorzędne względem siebie, stąd też ich uszeregowanie spełnia jedynie funkcje porządkujące. Są też współzależne, co oznacza, że realizacja każdego z nich przyczynia się do osiągnięcia również pozostałych celów. Cele operacyjne koncentrują się na najważniejszych zagadnieniach, dotyczących realizacji danego celu strategicznego. Uszczegółowieniem celów operacyjnych są kierunki działań.

Realizacja celów rozwoju miasta Piotrkowa Trybunalskiego wiąże się w znacznym stopniu z przekształceniem jakościowym i ilościowym zagospodarowania przestrzennego miasta oraz jego funkcjonowaniem jako miejsca zamieszkania, rozwoju wytwórczości i usług, w tym związanych z aktywizacją gospodarczą, turystyką i wypoczynkiem, a także jako ośrodka obsługi ludności o znaczeniu subregionalnym, wspomagającym ośrodek regionalny - miasto Łódź.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Rys. 16: Cele strategiczne i operacyjne

Źródło: Opracowanie własne Biura Planowania Rozwoju Miasta

FILAR: SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny: Wysoka jakość życia mieszkańców, z dobrym dostępem do usług publicznych

Cel operacyjny: Szeroki dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie

Piotrków Trybunalski, jako ośrodek subregionalny, pełni ważne funkcje mieszkaniowe, edukacyjne, kulturowe, z zakresu pomocy społecznej i administracyjne.

Kierunki działań:

- Rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, w tym m.in. realizacja projektu „Budowa Kompleksu Sportowo – Rekreacyjnego z halą widowiskowo – sportową”.
- Zwiększenie i uatrakcyjnienie oferty kultury, sportu i rekreacji.
- Poprawa infrastruktury i oferty edukacji.
- Dostosowanie sieci szkolnej, obwodów i liczebności oddziałów do sytuacji demograficznej w mieście.
- Rozwój programów z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki zdrowotnej.
- Rozwój budownictwa m. in. poprzez zwiększenie mieszkaniowego zasobu Miasta o nowo wybudowane mieszkania, tworzenie terenów pod projekty deweloperskie oraz budowa mieszkań przez TBS Sp. z o.o.
- Poprawa stanu technicznego mieszkaniowego zasobu Miasta, poprzez prowadzenie polityki remontowej, zasad polityki czynszowej oraz restrukturyzację zasobu.

Cel operacyjny: Rozwój cyfryzacji

Prowadzi do sprawniejszej obsługi mieszkańców, powoduje oszczędność ich czasu, przez co same procedury administracyjne stają się bardziej przyjazne.

Kierunki działań:

- Wysoki stopień wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych w usługach publicznych.
- Dalszy rozwój e-administracji.
- Budowa oraz modernizacja georeferencyjnych baz danych, a także wdrażanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych, zapewniających szybki dostęp do aktualnych i wiarygodnych informacji przestrzennych.

Cel operacyjny: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Przeciwdziałanie wykluczeniu i skuteczna pomoc mieszkańcom nim dotkniętym, musi opierać się o wypracowane mechanizmy pomocowe, zorientowane na rozwój zarówno zawodowy, jak i umiejętności interpersonalne, społeczne, co powinno prowadzić do podniesienia samooceny osób czy środowisk wykluczonych i wizji realnej perspektywy poprawy ich sytuacji społeczno-ekonomicznej.

Kierunki działań:

- Pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
- Wspieranie zatrudnienia mniej atrakcyjnych na rynku pracy grup wiekowych (50+).
- Aktywizacja osób do 30 roku życia, które ze względu na brak aktywności zawodowej szybko tracą umiejętności nabyte w trakcie nauki, w tym nauki zawodu.
- Rozwijanie współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi oraz organizacjami pracodawców.
- Wspieranie zatrudnienia kobiet oraz osób pragnących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi.
- Upowszechnianie idei równych szans w dostępie do zatrudnienia oraz promocja działań na rzecz osób powracających na rynek pracy po okresie wychowywania dzieci (zabezpieczenie miejsc w żłobkach i przedszkolach).
- Zbudowanie systemu działań zapobiegających marginalizacji oraz instytucjonalizacji osób niesamodzielnych.

FILAR: GOSPODARKA

Cel strategiczny: Rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta

Cel operacyjny: Kapitał ludzki odpowiadający wyzwaniom współczesnego rynku pracy

Podstawą dobrze działającej gospodarki jest wysokiej jakości kapitał ludzki. Wykształcenie i umiejętności pracowników sprawiają, że są konkurencyjni na rynku pracy, potrafią z powodzeniem rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Kierunki działań:

- Oferta edukacyjna zgodna z zapotrzebowaniem rynku pracy - dobrze wykształceni mieszkańcy, dzięki atrakcyjnej ofercie szkolnictwa, dostosowanej do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.
- Projekty przeciwdziałające wykluczeniu cyfrowemu.

- Przygotowanie i dopasowanie programów nauczania, promujących innowacyjność i przedsiębiorczość na wszystkich poziomach kształcenia, w szczególności do potrzeb MŚP. Kształcenie w zawodach odpowiadających zmieniającemu się rynkowi pracy, wskazanych w porozumieniu ze środowiskiem gospodarczym i Powiatowym Urzędem Pracy.

Cel operacyjny: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Miasto systematycznie buduje dobry klimat dla przedsiębiorczości. Oprócz budowy i modernizacji dróg, infrastruktury technicznej tworzy zasób nieruchomości pod każde formy działalności gospodarczej. Obszary pomiędzy drogą ekspresową S8 i ul. Całą oraz tereny pomiędzy ul. Orlą i Wronią są dogodnymi lokalizacjami do bezpośredniej realizacji inwestycji.

Należy tworzyć odpowiednie warunki w zakresie wspierania rozwoju działalności gospodarczej. Aktywna promocja miasta powinna być nakierowana na kreowanie pozytywnego wizerunku miasta, jako atrakcyjnego dla lokalizacji inwestycji, poprzez wykorzystanie m.in. dogodnego położenia i połączeń komunikacyjnych, a co za tym idzie pozyskanie nowych inwestorów.

Działania proinwestycyjne miasta to przede wszystkim otwartość urzędu na współpracę z inwestorem i tworzenie przyjaznych relacji z działającymi w mieście organizacjami otoczenia biznesu.

Kierunki działań:

- Tworzenie zasobu nieruchomości na cele inwestycyjne.
- Skuteczna promocja gospodarcza w celu pozyskiwania inwestorów.
- Racjonalna polityka miasta w zakresie stawek podatkowych i ulgi podatkowe dla przedsiębiorców.
- Wzrost znaczenia współpracy gospodarczej w kontaktach z zagranicą.
- Tworzenie systemu pobudzania przedsiębiorczości /od pomysłu do samodzielności rynkowej/, poprzez instytucje otoczenia biznesu, środowisko gospodarcze, referaty Urzędu Miasta, Powiatowy Urząd Pracy, NOT.
- Wsparcie utworzenia terminala transportu intermodalnego, w oparciu o zasadę komplementarności transportu drogowego i kolejowego.

Cel operacyjny: Zwiększenie innowacyjności gospodarki

Miasto powinno wspierać stosowanie nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań technologicznych, dostosowywać jakość kształcenia do rozwijających się branż regionalnych i krajowych.

Inwestycje prorozwojowe tworzą nowe perspektywy oraz szanse dla mieszkańców i firm. Bardzo ważnym czynnikiem prorozwojowym jest także dobra współpraca samorządowców ze światem biznesu i przemysłu.

Należy budować potencjał intelektualny w zakresie nauki i nowych technologii, związanych z rozwojem innowacji oraz promować wiedzę o przedsiębiorczości, ze szczególnym naciskiem na znaczenie innowacyjności w gospodarce.

Kierunki działań:

- Wspieranie tworzenia ośrodków opartych na nowoczesnych technologiach, w tym np. Centrum Nauki i Nowych Technologii czy Piotrkowskiego Parku Technologicznego, w którym mogą znaleźć się m.in.: inkubator technologiczny dla młodych przedsiębiorców, centrum technologiczne z biurami, laboratoriami i halą produkcyjną dla innowacyjnych przedsiębiorców, a także tereny inwestycyjne. Działalność tych ośrodków również w oparciu o środki partnerów prywatnych.
- Wsparcie tworzenia programów kształcenia zawodowego uwzględniających rozwój specjalizacji regionalnych i branż wiodących (nowe kierunki, atrakcyjne formy nauki, dualny system kształcenia oparty o zajęcia teoretyczne i warsztatowe).
- Doposażanie szkół zawodowych w niezbędną infrastrukturę techniczną m.in. doposażenie pracowni i laboratoriów oraz rozwiązania IT.
- Promocja innowacyjności oraz tworzenie przyjaznego klimatu dla rozumienia i kształtowania kultury innowacji /konkursy na innowacyjne firmy, dla młodzieży na biznes plan w dziedzinie innowacyjności, konkursy na innowacyjne projekty/.
- Stworzenie Regionalnego Systemu Innowacyjności, w porozumieniu z sąsiednimi powiatami.
- Współpraca z kapitałem zewnętrznym we wdrażaniu nowych produktów na rynku.

Cel operacyjny: Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta i wykorzystanie dziedzictwa historycznego

Atrakcyjna oferta turystyczna powinna być komplementarna, złożona z uzupełniających się produktów. Atrakcyjny turystycznie wizerunek Miasta musi być budowany poprzez kompleksową realizację działań organizacyjnych, inwestycyjnych i promocyjnych.

Kierunki działań:

- Budowanie atrakcyjnego turystycznie wizerunku miasta.
- Realizacja projektu „Zagospodarowanie turystyczne dorzecza rzeki Pilicy”, w zakresie dotyczącym Miasta, w tym m.in. zagospodarowanie terenów wokół Zbiornika Bugaj, realizacja certyfikowanych tras rowerowych.
- Promocja piotrkowskich produktów turystycznych.
- Rozwój zasobów ludzkich i wypracowanie zasad współpracy w branży turystycznej.

FILAR: PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny: Racjonalny rozwój przestrzenny miasta, z nowoczesną infrastrukturą i przyjaznym środowiskiem

Cel operacyjny: Polepszenie jakości i dostępności infrastruktury technicznej

Dostępność infrastruktury technicznej jest jednym z czynników wyznaczających poziom życia mieszkańców i determinującym rozwój przestrzenny miasta. W zakresie gospodarki odpadami pierwszym krokiem obniżenia ich ilości powinna być selektywna zbiórka, która umożliwi ograniczenie ilości odpadów oraz ich odzysk. Dzięki wykorzystaniu surowców wtórnych, zmniejsza się udział surowców pierwotnych w produkcji, co wpływa na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska oraz zachowanie zasobów naturalnych.

Kierunki działań:

- Rozbudowa i modernizacja systemu wodno – kanalizacyjnego miasta.
- Szynowy transport osobowy Piotrków Trybunalski - Bełchatów - Kleszczów.
- Racjonalna gospodarka odpadami.

Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury drogowej

Niezwykle istotne dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego jest określenie przebiegu drogi S 12, która może stanowić południową obwodnicę, w przypadku jej przebiegu przez tereny Miasta. W przypadku wyboru innego przebiegu, konieczne będzie wybudowanie przez miasto własnej południowo-wschodniej obwodnicy miejskiej w klasie G.

Kierunki działań:

- Przebudowa dróg – rozwiązań alternatywnych dla płatnej autostrady A1 - realizacja projektu „Rozbudowa korytarza transportowego łączącego przemysłową część miasta Piotrkowa Tryb. z drogą krajową Nr 1 i drogą wojewódzką Nr 484” w zakresie dot. Miasta (ul. Roosevelta, ul. Żelazna, budowa ronda Dmowskiego- Żelazna-Armii Krajowej).
- Poprawa istniejącej infrastruktury drogowej oraz budowa nowych ciągów komunikacyjnych.

Cel operacyjny: Dbłość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego

Z punktu widzenia mieszkańców, inwestorów i turystów dbłość o jakość środowiska przyrodniczego jest bardzo ważna, dlatego coraz istotniejsze stają się inwestycje ją polepszające, wzmacniające kapitał naturalny. Na terenach miejskich o gęstej zabudowie istotne jest wprowadzanie elementów przyrodniczych. Ich obecność ma znaczenie nie tylko przyrodnicze, ale również wypoczynkowe i rekreacyjne dla mieszkańców.

Kierunki działań:

- Regulacja i rewitalizacja rzeki Strawy.
- Poprawa czystości Zbiornika Bugaj.
- Rewitalizacja parku Belzackiego.
- Dbłość o ustanowione formy ochrony przyrody, w celu zachowania ich wartości przyrodniczych.
- Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Piotrkowa Trybunalskiego”.
- Zrównoważona gospodarka zasobami leśnymi, niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.
- Wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, kompensacji przyrodniczej oraz walorów krajobrazowych.

Cel operacyjny: Zrównoważony rozwój miasta i ład przestrzenny

Generalnym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego miasta jest rozwój przestrzenny w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju rozumianego jako "... rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli (zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń) następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych".

W ten cel wpisuje się rozpoczęty proces rewitalizacji Śródmieścia. Rewitalizacja będzie obejmowała proces przywracania funkcji centrotwórczych strefie funkcjonalnej „Śródmieście” poprzez odnowę urbanistyczną (odbudowę historycznej tkanki miejskiej przy nadaniu jej nowych funkcji), ekonomiczną i społeczną w celu zwiększenia jej atrakcyjności dla mieszkańców i inwestorów. Podstawowym celem rewitalizacji jest ograniczenie depopulacji strefy centralnej, poprzez napływ nowych mieszkańców do stworzonego na ten cel zasobu mieszkaniowego. Pozwoli to na zwiększenie popytu w dzielnicy, co będzie miało wpływ na ożywienie handlu i usług oraz stworzenie nowych miejsc pracy.

Odnowa tego obszaru obejmować będzie następujące działania:

- zachowanie dziedzictwa materialnego, kulturowego i tożsamości Miasta,
- rozwój funkcji mieszkaniowej na terenie rewitalizowanym,
- odnowa powierzchni biologicznie czynnej, w celu zdefiniowania nowych miejsc wypoczynku,
- aktywizację społeczną i gospodarczą mieszkańców służącą włączeniu społecznemu i likwidacji obszarów biedy na terenie rewitalizowanym,
- zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz organizacji pozarządowych na terenie rewitalizowanym.

Główny kierunek rozwoju miasta w zakresie aktywności gospodarczej i zabudowy mieszkaniowej powinien być kształtowany na kierunku wschodnim, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów śródmiejskich – Starego Miasta. W opracowaniach planistycznych należy przestrzegać ochrony terenów wzdłuż cieków wodnych wyznaczonych w Studium, a także obszarów związanych ze zbiornikiem Bugaj oraz terenów przyrodniczo aktywnych.

Kierunki działań:

- Rewitalizacja urbanistyczno – społeczno - ekonomiczna strefy funkcjonalnej „Śródmieście” wg kierunków określonych w „Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2014-2020”.
- Zapobieganie zjawisku suburbanizacji (wyludnianie się centrum, rozwój strefy podmiejskiej) poprzez m.in. dostępność terenów pod budownictwo mieszkaniowe, konkurujących dobrą infrastrukturą techniczną i dostępną infrastrukturą społeczną (bliskie sąsiedztwo placówek zdrowia, oświaty, kultury).
- Racjonalny proces planowania przestrzennego.
- Podniesienie estetyki miasta.
- Edukacja ekologiczna – prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska.
- Ekoinnowacyjność - ekologiczny Piotrków.

Cel operacyjny: Racjonalizacja gospodarki cieplnej - rozwój gospodarki niskoemisyjnej i zasobooszczędnej

Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej jest istotna nie tylko z punktu widzenia realizacji międzynarodowych zobowiązań redukcyjnych, ale również długookresowych korzyści jakie przyniesie w obszarze społecznym (poprawa jakości życia, pozytywny wpływ na zdrowie, mniejsza zapadalność na niektóre choroby szczególnie układu oddechowego i krążenia, mniejsza podatność na alergie), ekonomicznym oraz środowiska przyrodniczego.

Zwiększenie roli odnawialnych źródeł energii w bilansie zasobów energetycznych, prócz podstawowego celu - poprawy stanu środowiska, ma przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego.

Opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej pomoże w ubieganiu się o środki unijne na termomodernizację wielu obiektów w mieście, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i mniejszych strat energii.

Kierunki działań:

- Opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta.
- Poprawa efektywności energetycznej (modernizacja systemu ciepłowniczego).
- Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Wdrażanie ekologicznych nośników energii, w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza.

- Optymalizacja zużycia energii elektrycznej.
- Promocja sposobów finansowania budowy instalacji odnawialnych źródeł energii oraz wymiany źródeł ciepła na zasilane paliwami ekologicznymi.

IX. REALIZACJA I MONITORING STRATEGII

Do realizacji Strategii rozwoju miasta Piotrków Trybunalski 2020 konieczna jest współpraca pomiędzy administracją samorządową, jednostkami i organizacjami, działającymi w mieście – gospodarczymi i społecznymi. Prezydent Miasta pełni rolę inicjatora, koordynatora oraz poprzez komórki i jednostki organizacyjne, realizatora części celów.

Strategia będzie stanowiła podstawę do formułowania corocznych planów działalności komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, w ramach kontroli zarządczej.

Na poziomie operacyjnym realizację Strategii zapewnią:

- w obszarze rewitalizacji – Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2014-2020;
- w obszarze problematyki społecznej - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2014-2020;
- w obszarze mieszkalnictwa – Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2015-2020;
- w obszarze turystyki – Program rozwoju turystyki na lata 2015-2020,
- w obszarze promocji – Strategia promocji Miasta do 2020 roku.

Strategię charakteryzuje elastyczność na etapie jej wdrażania, co oznacza, iż cele i kierunki działań muszą być systematycznie monitorowane i aktualizowane, w zależności od zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, możliwości Miasta i potrzeb mieszkańców.

W proces monitorowania zaangażowane będą następujące podmioty:

- Komórki organizacyjne Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne, których podstawą działania będą corocznie opracowywane i monitorowane plany działalności, wraz z miernikami określającymi stopień realizacji zadań. Ocena stanu realizacji zadań, określonych w planach rocznych, odbywać się będzie w sprawozdaniach, sporządzanych raz do roku przez kierowników komórek organizacyjnych i dyrektorów jednostek organizacyjnych.
- Biuro Planowania Rozwoju Miasta, które zajmowało się będzie bieżącą koordynacją realizacji Strategii oraz przygotowaniem corocznych sprawozdań, przedkładanych do opinii Prezydenta Miasta, określających stopień realizacji Strategii oraz ewentualne modyfikacje działań.
- Prezydent Miasta, który przyjmował będzie coroczne Sprawozdania z realizacji Strategii, a następnie przedkładał je Radzie Miasta.
- Rada Miasta – będzie przyjmowała do wiadomości coroczne Sprawozdania oraz formułowała ewentualne wnioski i zalecenia dotyczące realizacji Strategii.

W celu monitorowania realizacji strategii powołany zostanie Komitet Sterujący ds. wdrażania Strategii oraz zespoły tematyczne, realizujące zadania, wynikające z celów tematycznych Unii Europejskiej:

- Komitet Sterujący ds. rewitalizacji wybranych obszarów Miasta Piotrkowa Tryb.
- Zespół ds. miasta innowacyjnego.

- Zespół ds. edukacji i mobilności zawodowej.
- Zespół ds. infrastruktury i środowiska.

Miasto nie będzie jedynym realizatorem zapisów Strategii, będą to również przedsiębiorcy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, środowiska gospodarcze. Miasto w wielu przypadkach będzie koordynatorem lub tylko animatorem danego projektu.

W celu ułatwienia monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji Strategii wprowadza się wskaźniki, które bazują na sprawozdaniach jednostek i komórek organizacyjnych oraz na statystyce publicznej i obrazują ogólną sytuację w Mieście.

Przyjmuje się następującą listę wskaźników, odpowiadających celom strategicznym:

Wysoka jakość życia mieszkańców, z dobrym dostępem do usług publicznych

1. Liczba osób korzystających z imprez sportowych na 1000 mieszkańców
2. Ilość nowych obiektów sportu, rekreacji i wypoczynku
3. Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych na 1000 mieszkańców
4. Wielkość nakładów na inwestycje i remonty w oświacie w budżecie miasta
5. Wielkość nakładów na kulturę w budżecie miasta
6. Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku
7. Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców
8. Stosunek liczby dzieci w wieku przedszkolnym do ilości miejsc w przedszkolu
9. Wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych na tle kraju
10. Liczba osób objętych pomocą społeczną
11. Odsetek osób objętych pomocą społeczną, w stosunku do ogólnej liczby ludności
12. Liczba ofert i form spędzania wolnego czasu
13. Liczba miejsc i osób korzystających z usług, świadczonych przez domy pomocy społecznej
14. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego, z rodzin korzystających ze świadczeń MOPR
15. Liczba usług opiekuńczych, świadczonych na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych
16. Liczba ofert pracy i form aktywności społecznej dla osób starszych
17. Liczba grup wsparcia, liczba osób korzystających z poradnictwa
18. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
19. Liczba udostępnionych e-usług
20. Liczba korzystających z e-usług
21. Liczba potwierdzonych Profili Zaufanych przez Urząd Miasta
22. Liczba utworzonych lekcji przez nauczycieli na platformie e-learningowej.

Rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta

1. Liczba pracujących na 1000 mieszkańców
2. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
3. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
4. Procentowa zmiana liczby podmiotów gospod. w stosunku do roku poprzedniego
5. Liczba obsłużonych przedsiębiorców
6. Średni czas obsługi przedsiębiorcy
7. Dochody miasta z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych /CIT/
8. Stopa bezrobocia na tle powiatu, województwa i kraju
9. Udział ludzi młodych (18-24 lata) w ogólnej liczbie bezrobotnych
10. Liczba ofert inwestycyjnych, przygotowanych do sprzedaży
11. Powierzchnia nieruchomości nabytych do zasobu na cele inwestycyjne
12. Ilość osób objętych projektami z zakresu wykluczenia cyfrowego
13. Wielkość nakładów na turystykę w budżecie Miasta
14. Liczba obiektów noclegowych
15. Liczba miejsc noclegowych
16. Liczba turystów korzystających z noclegów.

Racjonalny rozwój przestrzenny miasta, z nowoczesną infrastrukturą i przyjaznym środowiskiem

1. Długość wybudowanych dróg
2. Długość zmodernizowanych i przebudowanych dróg
3. Wielkość nakładów na inwestycje i remonty dróg w budżecie miasta
4. Liczba nowych miejsc parkingowych
5. Długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej
6. Liczba połączeń sieci wodociągowej do budynków
7. Długość nowo wybudowanej kanalizacji sanitarnej
8. Procent skanalizowania miasta
9. Liczba połączeń kanalizacji sanitarnej do budynków
10. Długość nowo wybudowanej sieci ciepłowniczej
11. Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej
12. Liczba przyłączy do sieci ciepłowniczych

13. Liczba inwestycji z zakresu ochrony środowiska (termomodernizacje, kanalizacja sanitarna, zmiana sposobu ogrzewania itp.)
14. Wydatki z budżetu Miasta na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na jednego mieszkańca
15. Powierzchnia zutylizowanych pokryć dachowych z azbestu
16. Wskaźniki emisji zanieczyszczeń
17. Odsetek powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

X. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii będzie finansowana z wielu źródeł, z których najważniejsze to:

- środki własne budżetu Miasta,
- środki z Unii Europejskiej – z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki pochodzące z dotacji celowych,
- środki funduszy celowych, w tym np. Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Funduszu Pracy, Banku Gospodarstwa Krajowego,
- środki finansowe partnerów prywatnych, przy realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego – forma finansowania wydatków majątkowych, przez długoterminowe zaangażowanie kapitału prywatnego.

Zgodnie z projektem, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020 będzie realizowany poprzez 11 Osi priorytetowych oraz Oś priorytetową Pomoc techniczna.

Osie priorytetowe:

- I – Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy
- II – Innowacja i konkurencyjna gospodarka
- III – Transport
- IV – Gospodarka niskoemisyjna
- V – Ochrona środowiska
- VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu
- VII – Infrastruktura dla usług społecznych
- VIII – Zatrudnienie
- IX - Włączenie społeczne
- X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie.
- XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności.

XI. SŁOWNIK POJĘĆ

1. **Analiza SWOT** – jedna z podstawowych metod analizy strategicznej. Polega na zidentyfikowaniu czynników istniejących i potencjalnych:
 - Mocne strony (**Strengths**) - wewnętrzne pozytywne czynniki
 - Słabe strony (**Weaknesses**) - wewnętrzne negatywne czynniki
 - Szanse (**Opportunities**) - zewnętrzne pozytywne czynniki
 - Zagrożenia (**Threats**) - zewnętrzne negatywne czynniki.
2. **E-administracja** - administracja elektroniczna, wykorzystująca technologie informacyjne i komunikacyjne, w celu poprawy jakości usług publicznych.
3. **Ekoinnowacyjność** - połączenie innowacyjnych rozwiązań, z troską o środowisko naturalne.
4. **E-learning** - nauczanie z wykorzystaniem sieci komputerowych i Internetu, pozwala na ukończenie kursu, szkolenia bez konieczności fizycznej obecności w sali wykładowej. Doskonale uzupełnia tradycyjny proces nauczania.
5. **Georeferencyjne bazy danych** - zbiory danych przestrzennych, określające w przestrzeni obiekty, do których odnoszone są inne tematyczne dane przestrzenne. Zbiory te obejmują między innymi dane dotyczące działek ewidencyjnych, budynków, adresów, sieci uzbrojenia terenu oraz obiektów topograficznych.
6. **Obszar funkcjonalny** – obszar wydzielony ze względu na swoje cechy przestrzenne, potencjał endogeniczny, koncentrację i rozwój specjalistycznych funkcji gospodarczych oraz istniejące i kształtujące się powiązania funkcjonalne, który może stanowić podstawę budowania silnej pozycji konkurencyjnej regionu.
7. **Ośrodek subregionalny** – biegun wzrostu - miasta średniej wielkości (powyżej 20 tys. mieszkańców) pełniące istotne funkcje w skali subregionalnej i regionalnej.
8. **Suburbanizacja** – proces przemieszczania się mieszkańców miasta na obszary podmiejskie, której efektem jest powstawanie osiedli podmiejskich, zamieszkałych przez ludność dobrze sytuowaną. Jednocześnie na obszary wiejskie pod miastem przenosi się duża liczba przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych wymagających dużych powierzchni.
9. **TEN-T** (ang. Trans – European Networks – Transport) – Transeuropejska Sieć Transportowa, program przygotowany przez Unię Europejską, mający za zadanie rozbudowę i modernizację sieci europejskiej infrastruktury głównych linii, spinających kontynent europejski.

XII. SPIS TABEL

1. Ilość zbiorów, czytelników, wypożyczeń Miejskiej Biblioteki Publicznej w Piotrkowie Trybunalskim
2. Gęstość zaludnienia na dzień 31.12.2012r. w Piotrkowie Trybunalskim
3. Liczba ludności z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny w Piotrkowie Trybunalskim
4. Przyrost naturalny w Piotrkowie Trybunalskim
5. Dane dotyczące urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń na tle wybranych miast województwa łódzkiego
6. Migracja ludności w Piotrkowie Trybunalskim
7. Przeciętne trwanie życia na terenie podregionu piotrkowskiego
8. Prognoza demograficzna dla miasta Piotrkowa Trybunalskiego (wykonana w 2011r.)
9. Wskaźniki zatrudnienia przez lokalny rynek pracy w wybranych grupach na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego
10. Przeciętne zatrudnienie oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Piotrkowie Trybunalskim
11. Poziom i struktura bezrobocia w Piotrkowie Trybunalskim
12. Udział ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych w Piotrkowie Trybunalskim
13. Liczba uczniów i oddziałów w placówkach oświatowych na terenie Piotrkowa Trybunalskiego
14. Struktura zdarzeń Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Piotrkowie Trybunalskim
15. Zestawienie interwencji Straży Miejskiej oraz ilość mandatów w Piotrkowie Trybunalskim
16. Wysokość środków finansowych na świadczenia zdrowotne na terenie miasta wydatkowane przez Delegaturę Narodowego Funduszu Zdrowia w Piotrkowie Trybunalskim
17. Liczba osób objętych pomocą społeczną przez MOPR na terenie Piotrkowa Trybunalskiego
18. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Piotrkowie Trybunalskim
19. Organizacje pozarządowe na terenie Piotrkowa Trybunalskiego
20. Sytuacja mieszkaniowa w Piotrkowie Trybunalskim
21. Liczba mieszkań oddanych do użytku w Piotrkowie Trybunalskim
22. Poniesione nakłady na gospodarkę mieszkaniową przez samorząd w Piotrkowie Trybunalskim
23. Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni na terenie Piotrkowa Trybunalskiego

24. Sieć wodociągowa w Piotrkowie Trybunalskim
25. Sieć ciepłownicza w Piotrkowie Trybunalskim
26. Sieć gazowa w Piotrkowie Trybunalskim
27. Sieć elektryczna w Piotrkowie Trybunalskim
28. Zużycie wody, gazu, energii elektrycznej w Piotrkowie Trybunalskim
29. Ilość przedłożonych deklaracji na odbiór odpadów na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego
30. Ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie Piotrkowa Trybunalskiego
31. Podmioty gospodarcze według wybranych sekcji (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) na terenie Piotrkowa Trybunalskiego
32. Dochody miasta z tytułu podatków i opłat lokalnych, udział w PIT i CIT w Piotrkowie Trybunalskim
33. Wydatki budżetu miasta Piotrkowa Trybunalskiego na 1 mieszkańca
34. Wartość mienia komunalnego w Piotrkowie Trybunalskim
35. Struktura wydatków na inwestycje w Piotrkowie Trybunalskim
36. Zbieżność Strategii Piotrków Trybunalski 2020 ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
37. Propozycje potencjalnych przedsięwzięć rozwojowych w ramach aktualizacji SRWŁ 2020
38. Analiza SWOT
39. Przykładowy schemat pomiaru powiązań między cechami w analizie SWOT
40. Macierz strategii w obszarze Społeczeństwo
41. Macierz strategii w obszarze Gospodarka
42. Macierz strategii w obszarze Przestrzeń i Infrastruktura

XIII. SPIS WYKRESÓW

1. Odsetek powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w wybranych miastach województwa łódzkiego
2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w kraju i Piotrkowie Trybunalskim
3. Wskaźnik obciążenia demograficznego wybranych miast województwa łódzkiego w 2012r.
4. Przyrost naturalny w Piotrkowie Trybunalskim
5. Saldo migracji w wybranych miastach województwa łódzkiego
6. Współczynnik salda migracji w wybranych miastach województwa łódzkiego
7. Stopa bezrobocia w latach 2008-2013 w kraju, województwie łódzkim, Piotrkowie Trybunalskim i powiecie piotrkowskim w latach 2008-2013
8. Liczba uczniów w przedszkolach samorządowych w Piotrkowie Trybunalskim
9. Liczba oddziałów w przedszkolach samorządowych w Piotrkowie Trybunalskim
10. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Piotrkowie Trybunalskim
11. Liczba oddziałów w szkołach podstawowych w Piotrkowie Trybunalskim
12. Liczba uczniów w gimnazjach w Piotrkowie Trybunalskim
13. Liczba oddziałów w gimnazjach w Piotrkowie Trybunalskim
14. Liczba uczniów w zespołach szkół ponadgimnazjalnych w Piotrkowie Trybunalskim
15. Liczba oddziałów w zespołach szkół ponadgimnazjalnych w Piotrkowie Trybunalskim
16. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących w Piotrkowie Trybunalskim
17. Liczba oddziałów w liceach ogólnokształcących w Piotrkowie Trybunalskim
18. Liczba uczniów w szkołach niepublicznych w Piotrkowie Trybunalskim
19. Ilość szkół niepublicznych w Piotrkowie Trybunalskim
20. Liczba studentów w Piotrkowie Trybunalskim
21. Ilość przestępstw stwierdzonych przez Komendę Miejską Policji w Piotrkowie Trybunalskim
22. Zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym w Piotrkowie Trybunalskim
23. Interwencje przeprowadzone przez Straż Miejską w latach 2008-2012 w Piotrkowie Trybunalskim
24. Wydatki budżetowe na 1 mieszkańca w dziale: Pomoc społeczna w wybranych miastach województwa łódzkiego
25. Łączny przebieg w kilometrach pojazdów Miejskiego Zakładu Komunikacji i przewoźników prywatnych w Piotrkowie Trybunalskim
26. Nowo zarejestrowane podmioty sektora prywatnego w wybranych miastach województwa łódzkiego

27. Wykonanie dochodów i wydatków miasta Piotrkowa Trybunalskiego w mln zł
28. Wydatki na 1 mieszkańca w 2012r. w wybranych miastach województwa łódzkiego
29. Udział środków trwałych w wartości ewidencyjnej brutto mienia Miasta Piotrkowa Trybunalskiego (stan na 31.12.2013r.)
30. Zmiany stanu mienia komunalnego w Piotrkowie Trybunalskim
31. Udział wydatków na inwestycje w wydatkach ogółem w Piotrkowie Trybunalskim

XIV. SPIS RYSUNKÓW

1. Piotrków Trybunalski - powiązania komunikacyjne
2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Piotrkowa Trybunalskiego
3. Pracujący na tle województwa łódzkiego w 2012r.
4. Przeciętne miesięczne zarobki w województwie łódzkim
5. Stopa bezrobocia w 2012r. w powiatach województwa łódzkiego
6. Baza noclegowa turystyki w 2012r. na terenie województwa łódzkiego
7. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie łódzkim w 2012r.
8. Centra logistyczne
9. Obszary funkcjonalne
10. Obszary Strategicznej Interwencji wynikające z polityki rozwoju województwa łódzkiego – regiony będące w strefie bezpośredniego oddziaływania sieci TEN-T
11. Obszar funkcjonalny Doliny rzeki Pilicy
12. Rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piotrkowa Trybunalskiego
13. Strefa funkcjonalna „Śródmieście”
14. Strefa funkcjonalna „Bugajskie Błonia”
15. Filary określające priorytetowe obszary działania
16. Cele strategiczne i operacyjne

XV. LITERATURA

1. Strategia Europa 2020
2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030
3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020
5. Założenia Krajowej Polityki Miejskiej
6. Założenia Umowy Partnerstwa
7. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
8. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
9. Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim
10. Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020
11. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Piotrkowa Trybunalskiego
12. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2009-2014
13. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2014 - 2020
14. Program rozwoju turystyki dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2009 - 2015
15. Strategia Rozwoju Edukacji w Piotrkowie Trybunalskim na lata 2010-2015
16. Program Ochrony Środowiska dla miasta Piotrkowa Trybunalskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020
17. Analiza możliwości modernizacji i restrukturyzacji systemu ciepłowniczego w Piotrkowie Trybunalskim
18. Restrukturyzacja systemu ciepłowniczego w Piotrkowie Trybunalskim
19. Program Współpracy Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z organizacjami pozarządowymi.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA
Marian Błaszczyński